# တဲကြီးကုန်းကျေးရွာ

# မိုးညှင်းမြို့နယ်

## ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက် (၂၀၁၇ - ၂၀၂၁)

ပြုစုရေးဆွဲသူ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ

တဲကြီးကုန်းကျေးရွာ၊ မိုးညှင်းမြို့နယ်

(စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊
ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနက ကူညီရေးဆွဲသည်)

၂၀၁၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ

## မာတိကာ


မာတိကာ ၁

အတိုကောက်စကားလုံးများ ၄

စကားချီး ၅

တဲကြီးကုန်းကျေးရွာအရင်းအမြစ်ပြမြေပုံ၊ မိုးညှင်းမြို့နယ် ၇

**အပိုင်း(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးဗျူဟာ နှင့် အစီအစဉ်** **၈**

(၁) နိဒါန်း- ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးရည်ရွယ်ချက်နှင့် လွှမ်းခြုံသက်ရောက်မှု ၈

(က) ရည်ရွယ်ချက်နှင့်ကျိုးကြောင်းဖော်ပြချက်

(ခ) စီမံကိန်း၏ လွှမ်းခြုံသက်ရောက်မှု

(၂) ကျေးရွာ၏ ပထဝီဝင် အနေအထားနှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များ ၁၀

(က) တည်နေရာ၊ ရာသီဥတုနှင့် မြေမျက်နှာသွင်ပြင် အနေအထား

(ခ) သဘာဝအရင်းအမြစ်များ

(၃) ကျေးရွာ၏ လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အခြေအနေ ၁၀

(က) လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက်လက်များ

(ခ) စီးပွားရေးအခြေအနေ - ဝင်ငွေ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် မမျှတမှု

(ဂ) ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် ထိခိုက်နစ်နာလွယ်မှု

(ဃ) ကျန်းမာရေး နှင့် အာဟာရ

(င) ပညာရေးနှင့်ကျွမ်းကျင်မှုများ

(စ) ကျားမဆိုင်ရာဆက်နွယ်မှု

(၄) ကဏ္ဍအသီးသီး၏လက်ရှိ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အခြေအနေ ၁၃

(က) ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်

(ခ) သီးနှံ၊ သားငါး ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍ

(ဂ) စိုက်ပျိုး မွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ

(ဃ) ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝအရင်းအမြစ်များဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု

(င) ဘဏ်နှင့်ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု

(စ) ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ရေနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

(ဆ) လူငယ်နှင့် ယဉ်ကျေးမှု

(ဇ) အခြေခံအဆောက်အဦများအားလက်လှမ်းမီမှု - လမ်းတံတား၊ လျှပ်စစ်စွမ်းအား၊ သတင်းနှင့်ဆက်သွယ်ရေး

(ဈ) တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုနှင့် ပြည်သူ့လုံခြုံရေး

(၅) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော အခြေအနေကောင်းများ၊ အဟန့်အတားများနှင့် ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ ၁၈

(က) ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော အခြေအနေကောင်းများ
(ခ) အဟန့်အတားများနှင့် ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ

(၆) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ပန်းတိုင်နှင့် ဗျူဟာ ၂၀

(၇) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ကိစ္စရပ်များ နှင့် ဗဟိုအဆင့် မူဝါဒများ အကြား အစီအစဉ် ကျသော ချိတ်ဆက်မှုများ ၂၁

(၈) ဦးစားပေးစီမံချက်များနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည့် အချိန်ကာလ ၂၃
(က) နှစ်ပတ်လည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်
(ခ) ကဏ္ဍ နှင့် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုကိုအခြေခံ၍ စီမံချက်အုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း
(ဂ) ဦးစားပေး စီမံချက်များ
(ဃ) အကောင်အထည်ဖော်မည့် အချိန်ကာလ

(၉) ဘတ်ဂျက်နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ် ၂၈

(၁၀) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းလမ်းနှင့်အစီအစဉ်များ ၂၉
(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ အခန်းကဏ္ဍ
(ခ) ဖွံ့ဖြိုးရေး မိတ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများ
(ဂ) ကန်ထရိုက်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ
(ဃ) ကျေးရွာ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများလည်ပတ်ရန် နှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန် အတွက် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ

(၁၁) စီမံကိန်း ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းနှင့်အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း ၃၀
(က) ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း
(ခ) နှစ်ပတ်လည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း ဆောင်ရွက်ပြီးစီးမှု အကဲဖြတ်ခြင်း
(ဂ) နည်းပညာဆိုင်ရာ အကူအညီ

**နောက်ဆက်တွဲ**

**နောက်ဆက်တွဲ (၁) စီမံကိန်း ဇယားများ** **၃၃**

(၁) လူမှုစီးပွားရေး အခြေအနေ
ဇယား ၁ လူဦးရေ နှင့် လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ
ဇယား ၂ လုပ်သား အင်အား နှင့် ဝင်ငွေရ လုပ်ငန်း အမျိုးအစား
ဇယား ၃ လုပ်ငန်းနှင့် ကျား၊ မအလိုက် အနည်းဆုံးနှင့် အများဆုံး လုပ်အားခနှုန်းထား
ဇယား ၄ ကျေးရွာ၏စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု
ဇယား ၅ ဓာတ်သတ္တုနှင့် အခြားသဘာဝ အရင်းအမြစ်များ
ဇယား ၆ ဥစ္စာဓနအဆင့် အခြေအနေ
ဇယား ၇ ချေးငှားခြင်းမရှိဘဲ တစ်နေ့လျှင် အနည်းဆုံး နှစ်နပ်စားနိုင်သည့် အိမ်ထောင်စုများ
ဇယား ၈ ကူညီစောင့်ရှောက်မှုအထူးလိုအပ်သော အုပ်စုများ၏ထိခိုက်လွယ်မှုအခြေအနေ

ဇယား ၉ ကျေးရွာ၏ ထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှု အခြေအနေ
ဇယား ၁၀ ထိခိုက်သက်ရောက်မှုခံရနိုင်သည့်သူများ

(၂) ကဏ္ဍအသီးသီး၏လက်ရှိ ဖွံ့ဖြိုးရေး အခြေအနေ
ဇယား ၁၁ ကျေးရွာတွင်းရှိ လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများ
ဇယား ၁၂ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးဆောင်ရွက်နေသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ
ဇယား ၁၃ ကျေးရွာ၏စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု၊မြေယာပိုင်ဆိုင်သည့် အိမ်ထောင်စု
ဇယား ၁၄ ကျေးရွာ၏ ရေအရင်းအမြစ် နှင့် ရေသွင်းဧရိယာ
ဇယား ၁၅ အဓိကသီးနှံများနှင့် အထွက်နှုန်း
ဇယား ၁၆ ကျေးရွာ၏ စိုက်ပျိုးရေးသုံး ကိရိယာများ ပိုင်ဆိုင်မှု
ဇယား ၁၇ သီးနှံထုတ်လုပ်မှု တိုးစေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ
ဇယား ၁၈ သီးနှံထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ
ဇယား ၁၉ မွေးမြူရေးနှင့်ငါးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေ
ဇယား ၂၀ မွေးမြူရေးကဏ္ဍ ထုတ်လုပ်မှုတိုးတက်စေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ
ဇယား ၂၁ မွေးမြူရေးနှင့် သားငါးထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ
ဇယား ၂၂ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများ
ဇယား ၂၃-က စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အခွင့်အလမ်းများ
ဇယား ၂၃-ခ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ပြဿနာနှင့် အခက်အခဲများ
ဇယား ၂၄ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ပုံစံနှင့် အချိန်ကာလ
ဇယား ၂၅ ရွှေ့ပြောင်းသွားလာရခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်း
ဇယား ၂၆ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများမှပြန်ပို့ငွေ
ဇယား ၂၇ ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု၊ ဈေးကွက်လက်လှမ်းမီမှု အခြေအနေ
ဇယား ၂၈ ငွေကြေးလက်လှမ်းမီမှုနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်း
ဇယား ၂၉ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝရင်းမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် လက်ရှိအလေ့အကျင့်နှင့် အခက်အခဲများ
ဇယား ၃၀ မူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်းနှင့် တက္ကသိုလ်အဆင့် စာတတ်မြောက်မှုနှုန်း
ဇယား ၃၁ ကျောင်းတက်နှုန်း
ဇယား ၃၂ စာသင်ကျောင်းဆောင် အခြေအနေနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ
ဇယား ၃၃ ပညာရေး အခက်အခဲနှင့် ပြဿနာများ
ဇယား ၃၄ အဖြစ်များသော ရောဂါများ
ဇယား ၃၅ လွန်ခဲ့သော (၁၂) လအတွင်း ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံမှုနှင့် အာဟာရဆန်းစစ်မှု
ဇယား ၃၆ ကျန်းမာရေး အထောက်အပံ့နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

ဇယား ၃၇ သောက်သုံးရေရရှိနိုင်မှု
ဇယား ၃၈ အိမ်သာ အမျိုးအစား
ဇယား ၃၉ ကျား-မ ကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ
ဇယား ၄၀ ကျေးရွာ၏ လမ်းတည်ရှိမှုအခြေအနေ
ဇယား ၄၁ ကျေးရွာ၏ တံတားတည်ရှိမှုအခြေအနေ
ဇယား ၄၂ ရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး
ဇယား ၄၃ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များ
ဇယား ၄၄ လျှပ်စစ်မီးရရှိမှု အခြေအနေ
ဇယား ၄၅ ဆက်သွယ်ရေး နှင့် သတင်းအချက်အလက်နည်းပညာ အခြေအနေ
ဇယား ၄၆ ယဉ်ကျေးမှုနှင့်လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး အခြေအနေ
ဇယား ၄၇ ဘေးကင်းလုံခြုံရေး၊ ဝန်ဆောင်မှု အထောက်အကူများအား လက်လှမ်းမှီမှု
ဇယား ၄၈ မှုခင်းဖြစ်ပွားမှု အခြေအနေ

**နောက်ဆက်တွဲ (၂) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေအနေကောင်းများ၊ အဟန့်အတားနှင့်ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ** ၆၇

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသော အခြေအနေကောင်းများ
ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အဟန့်အတားနှင့် ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှုများ

**နောက်ဆက်တွဲ (၃) ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးကွင်းဆက် (ပြဿနာ ဆန်းစစ်ခြင်းမှ ဖြေရှင်းနည်း အထိ)** ၆၉

**ကိုးကားစာရင်း** ၇၄

အတိုကောက်စကားလုံးများ

| | |
|---|---|
| AIDS | ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါ |
| DRD | ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန |
| HIV | ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါဖြစ်စေသောဗိုင်းရပ်စ် |
| MADB | မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ် |
| MEB | မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ် |
| MMK | မြန်မာကျပ် |
| MoALI | စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန |
| NGO | အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း |
| PRA | ကျေးရွာအခြေအနေကိုရွာသူရွာသားများကိုယ်တိုင်ဆန်းစစ်အကဲဖြတ်ခြင်း |

| | |
|---|---|
| SLRD | ကြေးတိုင်နှင့် မြေစာရင်းဦးစီးဌာန |
| STD | လိင်မှတဆင့်ကူးစက်တတ်သောရောဂါများ |
| PTA | မိဘဆရာအသင်း |
| TB | တီဘီရောဂါ |
| VDG | ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့ |

စကားချီး

ဤကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်သည် ၂၀၁၇/၁၈ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှ ၂၀၂၁/၂၂ ခုနှစ် အထိ (၅)နှစ်ကြာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာ၏ ပထမဦးဆုံးသော လူအများပါဝင် ရေးဆွဲထားသည့် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက် ဖြစ်ပါသည်။ ကနဦးအနေဖြင့် စီမံချက်ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် လိုအပ်သော နည်းပညာများ ပံ့ပိုးပေးသော စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနအား အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ အရေးကြီးသော အချက်အလက်များနှင့် အကြံဉာဏ်များကို တက်တက်ကြွကြွ ပံ့ပိုးပေးသော ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများကိုလည်း ကျေးဇူးတင် ရှိပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင်ရပ်ရွာလုပ်ငန်းများကို စီစဉ်ချမှတ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော်လည်း လူထုအများ စနစ်တကျ ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သည့် နည်းလမ်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို မသိခဲ့ကြပါ။ လူထုကိုယ်တိုင် စနစ်တကျ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နည်းကို အသုံးပြု၍ ကျွန်ုပ်တို့ အချင်းချင်းတိုင်ပင်ဆွေးနွေးညှိနှိုင်း အဖြေရှာကြရာတွင် ကူညီပံ့ပိုးပေးသည့် အစီအစဉ်ရေးဆွဲရေးကျွမ်းကျင်သူအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို မြို့နယ်ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာနမှ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ ဤလုပ်ငန်း စဉ်ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး

အစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် ကိန်းဂဏန်းနှင့် သတင်းအချက်အလက်တို့၏ အရေးပါမှုကို သိရှိရုံသာမက ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံးကဲ့သို့သော ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်ရရှိနိုင်သော နေရာများမှလည်း ကောက်ယူရရှိခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင်ထပ်မံလိုအပ်သော ကိန်းဂဏန်း ၊ အချက်အလက်များနှင့် နည်းပညာပံ့ပိုးမှုတို့ကို မြို့နယ်အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာများမှ ရယူရန်လိုအပ်ကြောင်းကိုလည်း ကောင်းစွာသိရှိခဲ့ပါ သည်။

ယခုရေးဆွဲထားသောအစီအစဉ်ကိုထပ်မံရရှိသည့်ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ ထပ်ဖြည့် ပေးခြင်းဖြင့် ပိုမိုကောင်းလာမည်မှာသေချာပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းသည် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေမှုတစ်ဝက်ခန့်အရောက်တွင် လုပ်ငန်းတိုးတက်မှု၊ ပေါ်ပေါက်လာသည့် အခက်အခဲများနှင့် ဦးစားပေး ရွေးချယ်မှုများနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို မူဘောင်အတွင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ဆက်လက်လုပ် ဆောင်သွားရပါမည်။

ဤဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်တွင် ဖော်ပြပါရှိသော ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများ စုစည်းဆောင်ရွက် နိုင်ရန်အတွက် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနတို့၏ ဆက်လက်ပံ့ပိုးမှုများရရှိနိုင်မည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ မျှော်လင့်ပါသည်။ ဆက်လက်၍ နောင်တွင်လည်း ကျွန်ုပ်တို့၏ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ အားထုတ်မှု အခြေအနေများကို ဆန်းစစ်သုံးသပ်ရန်နှင့် အကဲဖြတ်ရန်အတွက် ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်ပါကြောင်း ယုံကြည်ပါသည်။

ဤအစီအစဉ်တွင်အပိုင်း(၂)ပိုင်းပါရှိပါသည်။ အပိုင်း(က)တွင် ဖွံ့ဖြိုးရေးဗျူဟာနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် တို့ပါဝင်ပါသည်။ အကောင်အထည်ဖော်မည့်ဗျူဟာ၊ ဦးစားပေးလုပ်ငန်း အစီအစဉ်များ၊ ဘတ်ဂျက်နှင့်ငွေကြေးဆိုင်ရာရရှိနိုင်မည့် လမ်းကြောင်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အဆင့်ဆင့်တို့ကို အဓိကဖော်ပြထားပါသည်။ အပိုင်း(ခ)သည် စီမံကိန်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်၊ အကြောင်းအရာများဖြစ်ပြီး အဆိုပြုစီမံကိန်း လုပ်ငန်းများ၏အသေးစိတ် အချက်အလက်များ ပါဝင်ပါသည်။

ဒီဇင်ဘာလ၊ ၂၀၁၇

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့
တဲကြီးကုန်းကျေးရွာ
မိုးညှင်းမြို့နယ်

# တဲကြီးကုန်းကျေးရွာ အရင်းအမြစ်ပြမြေပုံ၊ မိုးညှင်းမြို့နယ်

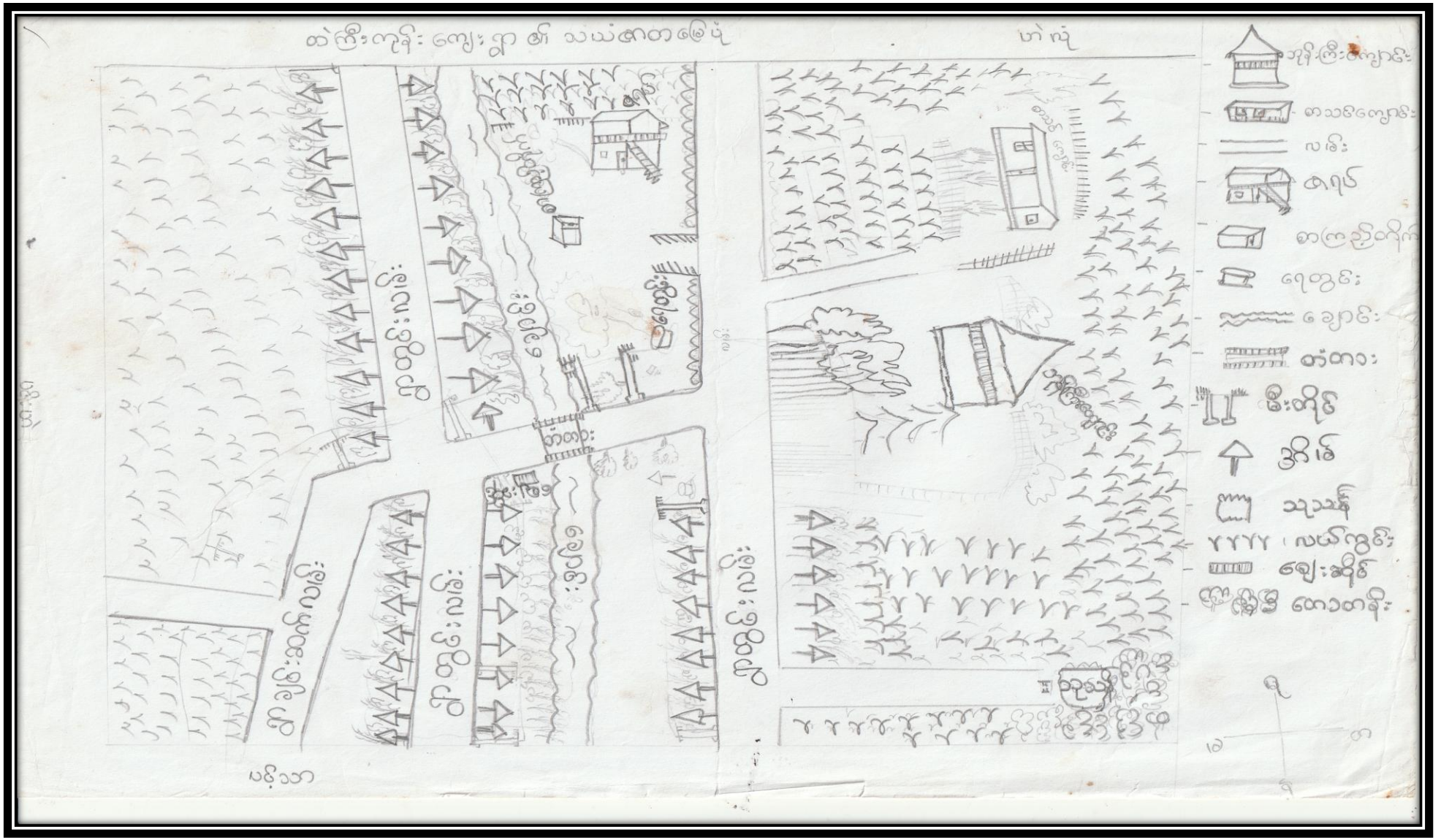
တဲကြီးကုန်းကျေးရွာ၏ သယံဇာတမြေပုံ
ဟံကုံ
ကုန်းတွင်းလမ်း
ကုန်းတွင်းလမ်း
ကုန်းတွင်းလမ်း

# အပိုင်း(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ဗျူဟာ နှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်

## ၁ နိဒါန်း

### ၁.၁ ရည်ရွယ်ချက်

ဤကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်သည် အစိုးရဌာနများ၊ ပြည်တွင်း/ပြည်ပအဖွဲ့အစည်းများ၏ နိုင်ငံအတွင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီးသောဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံများကိုလေ့လာသုံးသပ်ပြီးတစ်နိုင်ငံလုံးကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများရေးဆွဲအကောင်ထည်ဖော်မည့်အစီအစဉ်သစ်ဖြစ်ကြောင်းသိရှိရပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ပထမဦးဆုံးသော ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကို နိုင်ငံတော်၏အကူအညီဖြင့် ရေးဆွဲရာတွင် ကျေးရွာလူကိုယ်တိုင်တက်ကြွစွာပါဝင်၍ ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ ယခင်ကဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲရေးအတွေ့အကြုံမရှိခဲ့ပါ။ ဤအစီအစဉ် ရေးဆွဲပြီးနောက် ကျေးရွာ၏ ဖွံ့ဖြိုးဆိုင်ရာကိန်းဂဏန်း၊ သတင်းအချက်အလက်များပြုစုရန် အရေးကြီးပုံကိုအလေးထားမိလာကြပါသည်။ ထို့အပြင် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး၊ ဌာနဆိုင်ရာများစသည်တို့ထံမှ လိုအပ်သောကိန်းဂဏန်း၊ သတင်းအချက်အလက်များရယူရန်နှင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကျေးရွာစီမံကိန်းအကောင်ထည်ဖော်ရန် လိုအပ်သောနည်းပညာများရရှိရန် အရေးကြီးကြောင်းကိုပါ သတိပြုမိပါသည်။

ဤအစီအစဉ်တွင်ကျေးရွာ၏ လက်ရှိလူမှုစီးပွားရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအခြေအနေများ၊ ကြုံတွေ့နေရသော ပြဿနာများ၊ ထိုပြဿနာများဖြစ်ရသည့်အရင်းခံအချက်များ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးကို အပံ့အပိုးဖြစ်စေသောအချက်များနှင့် အဟန့်အတားဖြစ်စေသောအချက်များ၊ (၅)နှစ်တာကာလအပြီးတွင် ရရှိအောင်ဆောင်ရွက်လိုသည့်ရည်မှန်းချက်များ၊ ထိုရည်မှန်းချက်များရရှိရန် ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာအနေနှင့်ဆောင်ရွက်မည့် နည်းဗျူဟာများ၊ စီမံချက်များကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်သောအရာများနှင့် ငွေကြေးရရှိနိုင်မည့်လမ်းကြောင်းများကိုလည်းဖော်ပြထားပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များဖြစ်သောအစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဖက်လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ ဘဏ်များ၊ စာပေပညာရှင်များ၊ သတင်းနှင့်ပြည်သူ့ဆက်သွယ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏အာရုံစိုက်မှုကိုရစေပြီး ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် ပတ်သက်သူမှန်သမျှတို့သည် ဤအစီအစဉ်မှတ်တမ်း၏အသုံးဝင်မှုများကို သိရှိစေရန်မျှော်လင့်ပါ သည်။

အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်များအတွက် အသုံးဝင်မှု

ကျွန်ုပ်တို့၏ကျေးရွာအဆင့်အားထုတ်မှုများအတွက်မူဝါဒနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာအကူအညီများကိုစုစည်းဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန် ဤဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်ကိုမြို့နယ်အဆင့်၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းအဆင့်၊ ပြည်ထောင်စုအဆင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများအားတင်ပြမည်ဖြစ်ပါသည်။

ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအဖွဲ့များအတွက် အသုံးဝင်မှုများအနေဖြင့် ကျေးရွာလူထု၏လိုလားချက်နှင့် ၎င်းတို့၏စီးပွားရေးဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများ ချိတ်ဆက်မှုဖွံ့ဖြိုးလာစေရန် ဗျူဟာမြောက်ဆောင်ရွက်လာနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ (NGOs) ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (CSOs) နှင့် အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများသည် ကျေးရွာလူထု၏အမှန်တကယ် လိုအပ်ချက်များနှင့် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းများအားပိုမိုသိရှိလာနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ဘဏ်လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းရှင်များအနေဖြင့် ကျေးလက်ဒေသရှိ ငွေကြေးဆိုင်ရာလိုအပ်ချက်များအတွက် သတင်းအချက်အလက်များပိုမိုသိရှိလာနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

နည်းပညာအထောက်အပံ့ပေးမည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် တက္ကသိုလ်များအနေဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ကျေးရွာနှင့် ကျေးလက်လူထု၏ တိကျသောလိုအပ်ချက်များအားသိရှိလာခြင်းကြောင့် ကျွန်တော်တို့ ကျေးရွာနှင့်ဆိုင်သော ၎င်းတို့၏သုတေသနလုပ်ငန်းများကိုစီစဉ်ဆောင်ရွက်လာနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

မီဒီယာများ၊ ပြန်ကြားဆက်သွယ်ရေးနှင့်ပြည်သူ့အရေး ရပ်တည်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ယုံကြည်ရလောက်သည့် သတင်းအချက်အလက် များကိုရရှိနိုင်မည်။

နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်များဖြစ်သည့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာငွေကြေးဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ (ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်)၊ နိုင်ငံတကာ အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ၎င်းတို့အချင်းချင်းပေါင်းစည်းဆောင်ရွက်မှုပိုမိုကောင်းမွန်စေပြီး ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များကို မြို့နယ်အဆင့်တွင် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းစီစဉ်မှုများပြုလာနိုင်ပါမည်။

## ၁.၂ စီမံကိန်း၏လွှမ်းခြုံသက်ရောက်မှု

ယခင်ကဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် အချိန်ကာလတစ်ခုအတွင်း ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ်တိုင် တတ်နိုင်သော ငွေကြေး၊ အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများထံမှ ရနိုင်မည့် အကူအညီများကို အခြေခံကာ ဦးစားပေးစီမံကိန်းများချမှတ်ခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ ယင်းသို့မဟုတ်ဘဲကျယ်ပြန့်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအမြင်ဖြင့် ရေးဆွဲထားပါ သည်။

လူထုဦးဆောင်ပါဝင်သည့် လုပ်ကိုင်နည်းဖြစ်သောကြောင့် လူတိုင်းပါဝင်ခွင့် ရရှိပြီး အမြင်ရှင်းလင်းမှုရစေကာ ဖွံ့ဖြိုးမှုဖြစ်စဉ်တွင် လူထုကိုအဓိကနေရာတွင် ထားရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် လုပ်ငန်းများကို လူထုပါဝင်၍ စုစည်းခြင်း၊ ဦးစားပေးရွေးချယ် ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် ကျေးရွာလူထု၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုကိုတိတိကျကျ ပံ့ပိုးပေးရာရောက်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကိုအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ပစ္စည်းအခက်အခဲ၊ ငွေကြေး အခက်အခဲ၊ နည်းပညာအခက်အခဲများရှိနိုင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လက်တွေ့ အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလိုအပ်ချက်များအားအများဆုံးနှင့် အထိရောက်ဆုံး ဖြည့်ဆည်းနိုင်မည့် စီမံကိန်းများကိုဦးစားပေးရွေးချယ်ဆောင်ရွက်ပါမည်။ ကျွန်ုပ်တို့၏ စွမ်းရည်နှင့် လိုအပ်သောအရင်းအနှီးများ ပြည့်စုံမှုပေါ်မူတည်၍ နောင်တွင် တဖြည်းဖြည်း တိုးချဲ့ဆောင်ရွက် သွားမည့် အစီအစဉ်မျိုး ဖြစ်ပါသည်။

## ၂။ ပထဝီအနေအထားနှင့် သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များ

### (က) တည်နေရာ၊ရာသီဥတုနှင့်မြေမျက်နှာသွင်ပြင်အနေအထား

တဲကြီးကုန်းကျေးရွာသည် မိုးညှင်းမြို့၏အနောက်ဘက် (၂)မိုင်ခွဲခန့်တွင်တည်ရှိပြီး မိုးညှင်းမြို့နှင့်ဆက်သွယ်သွားလာရလွယ်ကူပါသည်။ ကျေးရွာသည် မြေပြန့်ဒေသတွင်တည်ရှိပြီး အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းမှာ စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများဖြစ်ကြသည်။ ဒေသ၏တစ်နှစ်ပျမ်းမျှမိုးရေချိန်လက်မ (၇၅)မှ(၈၀)ခန့်ဝန်းကျင်တွင်ရှိပြီး စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ အတွက်အထောက်အကူပြုပါသည်။ ကျေးရွာတည်ရှိရာသည် ကုန်းပေါ်တွင်တည်ရှိပြီး ရေဝင် ရောက်မှုမှ ကင်းလွတ်သည်။ ကျေးရွာအနီးတွင်တောတောင်များရှိပြီး ချောင်းမြောင်းများအပြင် မြေပြင်အနေအထားမှာ မြေပြန့်ဖြစ်သည်။ လယ်ယာမြေများသည် စပါး၊ ပဲ၊ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရန်နှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းရန်အတွက် အဓိကအားထားရာဖြစ်သည်။ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်ခဲ့ခြင်းမရှိသေးပါ။

### (ခ) သဘာဝအရင်းအမြစ်

ကျေးရွာသည်လယ်ယာမြေအသင့်အသင့်ရှိပြီး မြေပြန့်ဒေသဖြစ်ကာ မြေဆီအသင့် အသင့်ကောင်းမွန်သည် တောင်သူအချို့မှာ ကိုယ်ပိုင်ဆည်ပိတ်ခြင်းဖြင့် အသုံးပြုကြကာ လယ်ယာမြေများကို ရေသွင်းစိုက်ပျိုးကြသည်။ လယ်မြေဧကပေါင်း(၅၂၃)ဧကနှင့် စပါးကိုအဓိက စိုက်ပျိုး ကြပြီး ဆောင်းရာသီနှင့်နွေရာသီတို့တွင် ပဲပုတ်စိုက်၍ အခြားသီးနှံများကို လည်းစိုက်ပျိုးကြသည်။ အရပ်အဝေါ်တောအခင်းများတွင် ပဲပုတ်အဓိကနှင့် မုန့်ညှင်း၊ဂေါ်ဖီထုတ်၊ သစ္စာပန်း စသည်တို့ကိုလည်း စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ စပါးအထွက်နှုန်းမှာ တစ်ဧကလျှင် တင်း(၈၀)မှ(၁၀၀)ကြား ထွက်ရှိပါသည်။ ပဲပုတ်အထွက်နှုန်းမှာ တစ်ဧကလျှင် တင်း(၂၀)ခန့်ထွက်ရှိပါသည်။ ကျေးရွာ၏သဘာဝသယံဇာတ များမှာ ချောင်းများရှိ သဲကျောက် များဖြစ်ပါသည်။ ချောင်းများသည် ဆောင်းရာသီနှင့် နွေရာသီတို့၌ ရေခန်းသဖြင့် နွေစပါး

စိုက်ပျိုး၍မရပါ။ မြေအောက်ရေအသုံးပြုမှုနည်းပါးသည်။

## ၃။ ကျေးရွာလူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအခြေအနေ

### (က) လူဦးရေဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

ကျေးရွာတွင်အိမ်ထောင်စုပေါင်း (၁၄၀)နှင့် ကျား(၃၃၅)၊ မ(၃၄၇)ဦးဖြင့် လူဦးရေပေါင်း (၆၈၂)ဦးရှိကာ တအိမ်ထောင်လျင်ပျမ်းမျှလူဦးရေ (၄.၈)ဦးနှန်းဖြင့် နိုင်ငံတော်၏တအိမ်ထောင်လျင်ပျမ်းမျှ၅ဦးနှုန်းထက်လျော့နည်းပါသည်။ ကျေးရွာတွင်ရှမ်းနီလူမျိုးများအများဆုံးနေထိုင်ကြပြီး အခြားလူမျိုးများလည်းနေထိုင်ကြသည်။ ရွာရှိအလုပ်လုပ်နိုင်သောအရွယ်သည် ကျေးရွာရှိလူဦးရေပေါင်း၏ (၇၅%)ရှိသဖြင့် လူသားအရင်းအမြစ်ကောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ အလုပ်လုပ်နိုင်သောအမျိုးသမီးဦး ရေသည် အလုပ်လုပ်နိုင်သောအမျိုးသားဦးရေထက်(၅.၄%)မျှပိုများသည်။

### (ခ) စီးပွားရေးအခြေအနေ - ဝင်ငွေ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုနှင့် မမျှတမှု

ကျေးရွာ၏အဓိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှာ စိုက်ပျိုးရေးဖြစ်ပြီး တစ်ရွာလုံး၏ဝင်ငွေအ နေအထားမှာ သာမန်အားဖြင့်လျော့နည်းသည်။ ကျေးရွာ၏ဆင်းရဲချမ်းသာ အဆင့်သတ်မှတ်မှုတွင် (၅၀%)သည်ဆင်းရဲနှင့် အလွန်ဆင်းရဲ အိမ်ထောင်စုများဖြစ်ပြီး (၃၅%)မှာ အလယ်အလတ် ရှိအိမ် ထောင်စုများနှင့် (၁၅%)မှာအဆင်ပြေသောအိမ်ထောင်စုများဖြစ်ကြသည်။ ကျေးရွာတွင်မြေယာပိုင် ဆိုင်သောအိမ်ထောင်စု (၈၁)စုရှိပြီး(၅၉)စုမှာမြေယာမဲ့များဖြစ်ကြသည်။ စိုက်ပျိုးရေးသုံးပစ္စည်း များကို လက်လှမ်းမှီပြီး လယ်ယာမြေများကိုဆည်မြောင်းရေသွင်းပြီးစိုက်ပျိုးနိုင်သဖြင့် စီးပွားရေးအ သင့်အတင့်ကောင်းမွန်ကြသည်။ ချမ်းသာသောလယ်သမားအိမ်ထောင်စုများအပြင် အခြား ဆန်စက် လုပ်ငန်း၊ဆီစက်လုပ်ငန်း၊ အုတ်ဖုတ်လုပ်ငန်း၊ လက်သမားလုပ်ငန်း၊ပန်းရံလုပ်ငန်းတို့ကိုလည်း လုပ် ကိုင်ကြသည်။ အခြားလယ်ယာမြေအသင့်အတင့်ပိုင်ဆိုင်သော အိမ်ထောင်စုအချို့နှင့်စျေးရောင်းစျေး ဝယ် လုပ်ကိုင်သော အိမ်ထောင်စုများအပြင် ဝန်ထမ်းမိသားစုအချို့လည်းစီးပွားရေးအသင့်အတင့် ကောင်းမွန်ကြသည်။

ကျေးရွာတွင် ဆင်းရဲနှင့်အလွန်ဆင်းရဲ မိသားစုအရေအတွက်သည် ကျေးရွာလူဦးရေ၏ထက် ဝက်ခန့်ရှိပြီး မြေယာအနည်းငယ်ပိုင်ဆိုင်သောအိမ်ထောင်စုနှင့် လက်လုပ်လက်စားအိမ်ထောင်စုတို့ ပါဝင်သည်။ ကျေးရွာမြေယာမဲ့အိမ်ထောင်စုအရေအတွက် (၄၂%)ထိရှိကာ အလွန်ဆင်းရဲအိမ်ထောင် စုများပါဝင်သည်။

### (ဂ) ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှု

ကျေးရွာတွင်မြေယာမဲအိမ်ထောင်စုများပြားသော်လည်း ရာသီအလိုက် လယ်ယာလုပ်ငန်း၊ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း၊ လက်လီ၊ ခေါင်းရွက်ဗျက်ထိုးလုပ်ငန်းများ၊ ဆန်ကြိတ်စက်၊ သစ်ခွဲစက်၊ တစ်ပိုင်တစ်နိုင်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများတွင် အလုပ်အကိုင်များရှာဖွေလုပ်ကိုင်ကြသည်။ မြေယာမဲ့အိမ်ထောင်စု (၅၉)စုရှိကာ ကျေးရွာအိမ်ထောင်စု၏(၄၂)ရာခိုင်နှုန်း ခန့်ရှိပြီး ရာသီအလိုက်လယ်ယာလုပ်ငန်းများတွင် နေ့စားအဖြစ်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပြီး အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေကြသည်။ အိမ်ထောင်စုအားလုံး၏ (၆) %မှာ အမျိုးသမီးဦးဆောင်သော အိမ်ထောင်စုများဖြစ်ကြပြီး ထိုအိမ်ထောင်စုများမှာ ဆင်းရဲ၍ အချို့မိသားစု မှာ မိသားစု ဦးရေလည်း များပြားသည်။ အလားတူ အိမ်ထောင်ဦးစီးက ရွာပြင်ပတွင် သွားရောက်အလုပ်လုပ်နေသော အိမ်ထောင်စု(၅)စုရှိပြီး မုဆိုးဖို၊ တစ်ခုလပ် ဦးဆောင်သော အိမ်ထောင်စု(၃)စုသည် ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သော အိမ်ထောင်စုများဖြစ်ကြသည်။ ရွာပြင်ပသို့သွားရောက်ပြီး ဝင်ငွေရရှိရေးအတွက် အလုပ်သွားရောက်လုပ်ကိုင်ကြသည့် လူငယ်လူရွယ်များသည် လိင်မှတဆင့်ကူးစက်တတ်သည့်ရောဂါများ၊ အရက်နှင့် မူးယစ် ဆေးဝါးသုံးစွဲမှုအန္တရာယ်တို့ရှိတတ်ကြသည်။ ယခုနှစ်ပိုင်းများတွင် အဝေးပြေးလမ်းပေါ်တွင် ယာဉ်မတော်တဆမှု(၁၄)မှုဖြစ်ပွားခဲ့ပြီးရွာသားအချို့ထိခိုက်ဒဏ်ရာများရရှိခဲ့ကြသည်။

**(ဃ) ကျန်းမာရေးနှင့် အာဟာရ**

ကျေးရွာတွင် ရွာသားအများစုသည် သာမန်အားဖြင့် ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်ကြပြီး အာဟာရ ပြည့်ဝမှုရှိကြသည်။ ကလေးများတွင်လည်းကျန်းမာကြသည်။ အမျိုးသမီး၊ လူငယ်လူရွယ်၊ သက်ကြီးပိုင်းတို့သည်လည်း တစ်ကိုယ်ရေ သန့်ရှင်းရေး ကျန်းမာရေး အသိအမြင်များရှိကြသည်။ ကျေးရွာသားများအနေ ဖြင့် အခြေခံကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုများကို ကျေးရွာတွင် ကျေးလက် ကျန်းမာရေးဌာနမှ ရရှိနိုင် ကြပြီး (၂.၅)မိုင်ခန့်ဝေးသော မြို့နယ်ဆေးရုံ၊ဆေးဆိုင်များနှင့်လည်း အလွယ်တကူသွားနိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာတွင်သောက်ရေတွင်း၊လက်နှိပ်တုံကင်၊မော်တာသုံးတုံကင် များမှ မြေအောက်ရေကို အလွယ် တကူရနိုင်ကြပြီး ဝမ်းလျှော၊တိုက်ဖွိုက်ရောဂါ ဖြစ်ပွားမှုနည်းပါး ကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။

**(င) ပညာရေးနှင့် ကျွမ်းကျင်မှုများ**

ကျေးရွာ၏ ပညာရေးအဆင့်အတန်းသည် အတော်အသင့် ရှိကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။ရွာသား အများစုသည် အခြေခံအရေး၊အဖတ်၊အတွက် တို့ကို တတ်မြောက်ကြပြီး ဘွဲ့ရ အရေအတွက်သည် (၁၃)ဦးရှိသည်။ ကျေးရွာတွင် အခြေခံပညာရေးကို ရွာထဲရှိ မူလတန်းကျောင်းခွဲမှ တက်ရောက်သင်ကြားနိုင်ကြပြီး အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ကျွမ်းကျင် မှုများမှာ လယ်ယာလုပ်ငန်းမှ လွဲ၍ အခြားလုပ်ငန်းများ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများနည်းပါးဆဲဖြစ်သည်။

**(စ) ကျားမရေးရာကိစ္စဆိုင်ရာ**

ကျေးရွာတွင် ကျား-မ ရေးရာ အနေအထားမှာ လွတ်လပ်မှုရှိသည်။ ကျားနှင့်မကြား ပြင်းထန်သောအိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှုနှင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကိစ္စများမတွေ့ရပါ။ သို့သော် ကျေးရွာ ရပ်မိ ရပ်ဖများတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှု အားနည်းသော်လည်း အခြားလူမှုရေး လုပ်ငန်းများတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှု အားကောင်းသည်။ရှေးရိုးရာထုံးတမ်းစဉ်လာအရလည်း အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်မှု အားနည်းရသည်ဟု ယေဘုယျသုံးသပ်နိုင်သည်။

ကျေးရွာတွင် အမျိုးသား၊အမျိုးသမီးများသည် သာမန်အားဖြင့်ပညာရေးနှင့် အခြားနယ်ပယ် များတွင် အခွင့်အရေးတူညီစွာ ရရှိသည်ဟုပြောနိုင်သည်။ပညာရေးနှင့်ဆိုင်သော ကိန်းဂဏန်းများ တွင် မူလတန်းအဆင့်၌ မိန်းကလေးအရေအတွက်သည် ယောက်ျားလေးအရေအတွက်ထက် နည်း ပါးသော်လည်း အလယ်တန်း၊အထက်တန်းနှင့် တက္ကသိုလ် ပညာများတွင် အမျိုးသမီးအရေအတွက် သည် အမျိုးသားအရေအတွက်ထက် ပိုမိုများနေ၍ အမျိုးသမီးများအတွက် ပညာသင်ယူရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးမှာ အမျိုးသားများနှင့် အတူတူသာဖြစ်သည်။ကျေးရွာတွင် လယ်ယာလုပ်ငန်းများတွင်

အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီး နေ့စားခများ တူညီသော်လည်း ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်း(ဆန်စက်၊ဆီစက်) များတွင်မူ အမျိုးသားများက အမျိုးသမီးများထက် လုပ်အားခ ပိုမိုရရှိကြသည်။

## ၄။ကဏ္ဍအသီးသီး၏လက်ရှိဖွံ့ဖြိုးမှုအခြေအနေများ

### (က) ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာစီမံအုပ်ချုပ်မှု

ကျေးရွာတွင် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း(၇)ဖွဲ့၊ဘာသာရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း(၁)ဖွဲ့၊ သားဖွား၊ မီးသတ်၊ သွေးလှူရှင်အဖွဲ့တို့ရှိကြသည်။ နာရေးကူညီမှုအသင်းမှာ နာရေးကိစ္စအပါအဝင် လူမျုရေးလုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး လုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုအားကောင်းသည်။ ကျေးရွာရှိ အဆိုပါ အဖွဲ့အစည်းများမှာ တစ်ဖွဲ့နှင့်တစ်ဖွဲ့ကြား ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှု အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ သဘောတရားတို့နှင့်ပတ်သက်၍ အားနည်းကြပြီး အဖွဲ့အစည်းများ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးသင်တန်းများ ရရှိနိုင်ပါက ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှု ပိုမို တိုးတက်ကောင်းမွန်လာနိုင်သည်။

### (ခ) သီးနှံ၊ သားငါး ထုတ်လုပ်ရေးကဏ္ဍ

ကျေးရွာတွင် စပါးနှင့် ပဲပုတ်ကို အဓိကထား စိုက်ပျိုးကြသည်။ မိုးစပါးစိုက်ဧက(၅၂၃) ဧကရှိပြီး ပဲပုတ်စိုက်ဧက (၃၁၅) ဧက ဝန်းကျင် ခန့်ကို စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြသည်။ မိုးစပါး ပျမ်းမျှအထွက်နှုန်းမှာ တစ်ဧကလျှင် တင်း(၈၀) မှ (၁၀၀) ဝန်းကျင်ခန့်ထွက်ရှိပြီး ပဲပုတ် အထွက်နှုန်းမှာ တစ်ဧကတင်း(၂၀)ခန့်ထွက်ရှိပါသည်။နွေစပါး စိုက်ပျိုးမှုများမရှိပါ။

စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ နည်းပညာဝန်ဆောင်မှု များဖြန့်ဝေပေးမှုအားနည်းသည်။စိုက်ပျိုးရေးပစ္စည်း ကုမ္ပဏီများမှလည်း တောင်သူများအတွက် နည်းပညာ ဝန်ဆောင်မှု ဖြန့်ဝေပေးမှု အားနည်းသည်။တောင်သူ အများစုသည် လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင်အတွက် အလုပ်သမား မလုံလောက်မှု ပြဿနာကို ရင်ဆိုင်ရတတ်ပြီး ပြင်ပ လုပ်အားများကို အမှီ သဟဲပြုရသည်။တောင်သူများသည် တခါတရံ မိုးရွာသွန်းမှုမညီမျှမှု ရင်ဆိုင်ရတတ်သည်။ပဲပုတ် စိုက်ခင်းများတွင် ဖျက်ပိုးကျရောက်မှု ကို ပိုမို တွေ့ရပြီး တောင်သူအများစုသည် ပိုးသတ်ဆေးဖျန်းနည်းစနစ်ကို စနစ်တကျ မသုံးစွဲတတ် သဖြင့် ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများကို ခံစားကြရသည်။သို့ပါ၍ ပိုးသတ်ဆေးဖျန်းနည်းစနစ်ကောင်းများ ကိုဖြန့်ဝေပေးနိုင်ရန် တောင်သူများအနေဖြင့် လိုလားနေကြသည်။

ကျေးရွာတွင် တပိုင်တနိုင် ဝက်မွေးမြူသူ အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်မှာ တစ်ရွာလုံး၏ (၂၀)% ဝန်းကျင်သာရှိပြီး ဒေသမှ ဝက်မျိုးများနှင့် စီပီဝက်မျိုးများကိုလည်း မွေးမြူကြသည်။

ဒေသကြက်မွေးအိမ်ထောင်စုသည် တစ်ရွာလုံး၏ (၂၇)%ခန့်ရှိပြီး ဈေးကွက်တွင် ဝယ်လိုအားရှိသည်။ရာသီအလိုက် ဖြစ်ပွားတတ်သော တိရိစ္ဆာန်ရောဂါ များအထူးသဖြင့် ကြက်လည်လိမ်ရောဂါသည် အဖြစ်များပြီး ရောဂါကြောင့်သေဆုံးမှု များရှိတတ်သည်။

ဒေသတွင် ခိုင်းနွှားများနှင့် တပိုင်တနိုင် နွားမ များမွေးမြူသည့်မှလွဲ၍ စီးပွားဖြစ် နွားမွေးမြူမှု မရှိပါ။ဈေးကွက်တွင် နွားဝယ်လိုအားများသော်လည်း စားကျက်မြေ ရှားပါးလာခြင်း၊နွားမျိုးကောင်းမျိုးသန့်များရှားပါးခြင်း၊ငွေကြေးအင်အား မလုံလောက်ခြင်းနှင့်နည်းပညာအားနည်းခြင်းတို့ကြောင့် စီးပွားဖြစ် နွားမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများမရှိပေ။

မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ အဟန့်အတားများ အနေဖြင့် ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စုများမှာ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများကို တည်ထောင်လိုခြင်း၊တိုးချဲ့ ဆောင်ရွက်လိုခြင်း တို့အတွက် ချေးငွေများကို အလွယ်တကူ မရရှိနိုင်ကြချေ။ကျေးရွာတွင် ငါးကန်(၂)ကန် ရှိသော်လည်း နည်းပညာအားနည်းခြင်းနှင့်ငွေကြေးအင်အားမလုံလောက်ခြင်းတို့ကြောင့် စီးပွားဖြစ် ငါးမွေးမြူနိုင်ခြင်းမရှိပါ။

**(ဂ) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ**

ကျေးရွာသည် စိုက်ပျိုးရေးကို အဓိကလုပ်ကိုင်သည့် ရွာဖြစ်သည့် အတွက် ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်းများနှင့် အခြားလုပ်ငန်းများကို စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် တွဲဖက်လုပ်ကိုင်မှု ပိုများသည်။ ကျေးရွာတွင် ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်းများမှာ ဆီတိုဟူး လုပ်ငန်း၊ဆန်စက်၊ဆီစက်များနှင့် အုတ် ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကိုလုပ်ကိုင်ကြသည်။အခြားလက်သမား၊ပန်းရံလုပ်ငန်းများနှင့်ပရိဘောဂလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သည့် အိမ်ထောင်စုအနည်းငယ်ရှိသည်။ လက်လုပ်လက်စား အလုပ်သမားများမှာ စိုက်ပျိုးရေး ရာသီများတွင်သာ အလုပ်အကိုင်များပြီး ကျန်အချိန်များတွင် အလုပ်အကိုင်နှင့်ဝင်ငွေ မမှန်ခြင်းကြောင့် တွက်ချေကိုက်မှု နည်းပါးသည်။ အခြား ဝင်ငွေရ လုပ်ငန်းများမှာ ရာသီအလိုက်နေ့စားများနှင့် အစိုးရဝန်ထမ်းများလည်းရှိကြသည်။ ကျေးရွာတွင် ဆံပင်၊အလှပြင်၊ အပ်ချုပ် လုပ်သော အိမ်ထောင်စုအရေအတွက်သည် တစ်ရွာလုံး အိမ်ထောင်စု၏(၀.၆၀)% ခန့်ရှိပြီး စိုက်ပျိုးရေးနှင့်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သော အိမ်ထောင်စု အရေ အတွက်ကပို၍များသည်။

အခြားလက်လီလက်ကား ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ကိုင်သော အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်သည် တစ်ရွာလုံးအရေအတွက်၏ (၈%)ရှိပြီး စီးပွားရေးအရလည်းရပ်တည်မှုကောင်းသည်။ အခြားဝပ်ရှော့လုပ်ငန်း၊ ကားမောင်းသည့်လုပ်ငန်းများသည် မိသားစုအတွင်း အဓိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖြစ်ရပ်တည်မှုမရှိပေ။ထိုလုပ်ငန်းများသည် မိသားစု၏အခြားလုပ်ငန်းများအဖြစ် ရပ်တည်ကြသည်။ ကျေးရွာတွင် လူဦးရေများပြားပြီး တရွာလုံးလူဦးရေ၏ (၆၅%)ရှိသည့်အတွက် ထိုအခြေအနေမှာ ကျေးရွာ၏အလားအလာကောင်းတရပ်ဖြစ်သည်။

**(ဃ) သဘာဝပါတ်ဝန်းကျင်နှင့်သယံဇာတစီမံခန့်ခွဲမှု**

ကျေးရွာတွင်ပဲပုတ်စိုက်ခင်းများတွင် ဖျက်ပိုးများကျရောက်တတ်ခြင်းကြောင့် ပိုးသတ်ဆေးနှင့် ဓာတုမြေဩဇာသုံးစွဲမှု များပြားသဖြင့် မြေဆီလွှာအရည်အသွေး ကျဆင်းလာနိုင်သည်။ တောင်သူများအနေဖြင့် ဘက်စုံပိုးမွှားနှိမ်နှင်းမှုအစား ဓာတုပိုးသတ်ဆေးများကိုသာ အသုံးပြုမှုများသည်။

စွန့်ပစ်ပစ္စည်းစီမံခန့်ခွဲမှုတွင်လည်း ပလတ်စတစ်အိတ်ခွံ၊ ပုလင်းခွံ၊ဗူးခွံများကို စည်းကမ်းမဲ့စွန့်ပစ်မှုများသဖြင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းအားဖြင့် ကူးစက်ရောဂါဖြစ်ပွားမှုကို ကာကွယ်ထိန်းချုပ်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ တောတောင်များ ပြုန်းတီးခြင်းမှတဆင့် ချောင်းများပျက်စီး၍ လယ်ယာမြေပျက်စီးမှုအန္တရာယ် များလည်းရှိနေသည်။ ချောင်းများရှိသဲကျောက်များကို စနစ်တကျထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်ပါက ကျေးရွာ၏ဖွံ့ဖြိုးမှုကိုအထောက်အပံ့ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ယခုနှစ်ပိုင်းတွင် ငလျင်အနည်းငယ်လှုပ်သည်မှလွဲ၍ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးနိုင်သည့် ငလျင်ကြီးကြီးမားမား လှုပ်ခတ်မှုမရှိပါ။ ကုန်းတွင်းဒေသဖြစ်ခြင်းကြောင့် မုန်တိုင်းဘေးအန္တရာယ်တို့နည်းပါးသည်။ တစ်ခါတစ်ရံအခါအားလျော်စွာမိုးခေါင်တတ်ပါသည်။

ထင်းအစားထိုးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်လာနိုင်အောင် အသိပညာပေးခြင်း၊စည်းကမ်းများချမှတ်ခြင်း ထင်းအစားထိုးလောင်စာများကို ပြည့်မှီအောင် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြင့် တောတောင်ပြုန်းတီးမှုများ လျော့ကျလာနိုင်ခြင်း၊သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ရာသီဥတု ကောင်းမွန်လာနိုင်ခြင်းစသော အထောက်အပံ့ကောင်းများဖြစ်လာနိုင်သည်။

### (c) ဘဏ်နှင့်ငွေကြေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှု

ကျေးရွာမှ တောင်သူများသည် မြန်မာ့ လယ်ယာ ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်မှ ထုတ်ချေးပေးသော ချေးငွေကို ရရှိကြသည်။တစ်ဧကလျှင် ကျပ်တစ်သိန်းခွဲနှုန်းဖြင့် အများဆုံး(၁၀)ဧကအတွက် ချေးယူနိုင်ပြီး အတိုးနှုန်း(၇၂)ပြားနှုန်းဖြစ်သည်။ ကျေးရွာတွင် မြစိမ်းရောင်ကျေးရွာစီမံကိန်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ တစ်နှစ်အရင်းဆပ်ဖြစ်ပြီး အတိုးနှုန်းမှာ(၀.၅)ကျပ်နှုန်းမှ(၁.၅)ကျပ်နှုန်းဖြစ်ပါ သည်။ (၃)နှစ်ပြည်လှင်ရရှိလာသောအတိုးရငွေ၏တစ်ဝက်နှုန်းအားကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း အတွက်သုံးစွဲနိုင်ပါသည်။ တချို့ အိမ်ထောင် စုများမှာ ရွာထဲမှ ငွေတိုးချေးစားသူများထံမှ အတိုးနှုန်း(၁၀)ကျပ်နှုန်းဖြင့် ချေးယူကြသည်။

ရွာသားအများစုသည် ချေးငွေကို အကြောင်းရင်းမျိုးစုံ (ရိက္ခာ၊ကျန်းမာရေး၊ပညာရေး)တို့အတွက်ချေးယူကြပြီး ကျေးရွာတွင် ချေးငွေလိုအပ်ချက် များပြားသည်။ကျေးရွာတွင် အကြွေးတင်ရှိမှုကို ဆန်းစစ်ချက်အရ ပါဝင်သော အလွန်ဆင်းရဲအိမ်ထောင်စုအများစုသည် အကြွေးယူထားကြပြီး အကြွေးငွေ ကျပ်(၅)သောင်းမှ ကျပ်(၁၀)သိန်းအထိ ချေးယူထားကြကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

### (စ) ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ရေနှင့်ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းရေး

ကျေးရွာတွင် မူလတန်းကို အလျား(၁၀၀) ပေ၊အနံ(၂၈)ပေ၊အမြင့်(၁၂)ပေ အရွယ်ရှိ သွပ်မိုး၊ အုတ်နံရံကာနှင့် ကွန်ကရစ်ခင်းကျောင်းဆောင်တွင် သင်ကြားပေးသည်။ ရွာသားအများစုမှာ

ရေးတတ်ဖတ်တတ်ကြပြီး လူဦးရေအားလုံး၏ (၉)%မှာ စာမတတ်သူနှင့် (၇)%မှာ ဘုန်းကြီပညာရေးကို ရရှိထားကြသည်။ မူလတန်းဦးရေမြင့်မားပြီးအောင်မြင်သည့် ရာခိုင်နှုန်းလည်းမြင့်မားသည်။ ကျောင်းတွင် ပရိဘောဂတို့ အသင့်အတင့်ရှိပြီး အစိုးရခန့် ဆရာ/မ (၄)ဦးနှင့် ကျေးရွာခန့် ဆရာ/မ(၂)ဦးတို့ရှိကြသည်။

ကျေးရွာတွင်(၂၄)နာရီလျှပ်စစ်မီးရရှိပါသည်။ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုအနေဖြင့် (၂)မိုင်ခွဲခန့်ဝေးသော မိုးညှင်းပြည်သူ့ဆေးရုံသည် ကုတင်(၁၀၀)ရှိသဖြင့် အထူး ကုဆရာဝန်များလည်း ရှိသည့်အတွက် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု လက်လှမ်းမီကြသည်။

သောက်ရေအတွက် သောက်ရေတွင်းများ၊လက်နှိပ်တုံကင်များနှင့် မော်တာသုံးရေတုံကင်များ တပ်ဆင် သုံးစွဲကြပြီး ရေလုံလောက်မှုရှိသည်။ ချမ်းသာသော မိသားစုများက အိမ်သာကျင်းကို အုတ်ဖြင့်ဆောက်လုပ်ထားကြပြီး ဆင်းရဲသောအိမ်ထောင်စုများက ကျင်းတူးရေလောင်းအိမ်သာများကို သုံးစွဲကြပါသည်။ တစ်ရွာလုံးနီးပါးယင်လုံယင် လုံအိမ်သာဆောက်လုပ်သုံးစွဲကြသဖြင့် ရောဂါဖြစ်ပွားမှုနည်းပါးသည်။ စာသင်ကျောင်းတွင်လည်း ကျောင်းအိမ်သာများကို အုတ်များဖြင့် ဆောက်လုပ်ထားကြသဖြင့် ကျောင်းသူ/ကျောင်းသားများအတွက် အသုံးပြုမှုလွယ်ကူပြီး ကူးစက်ရောဂါဖြစ်ပွားမှု များလည်းနည်းပါးသည်။

ကျေးရွာတွင်အမှိုက်များကို စည်းကမ်းမဲ့စွန့်ပစ်သည့်အတွက် အမှိုက်များကို စည်းကမ်းတကျ စွန့်ပစ်လာအောင် အသိပညာပေးခြင်း၊ စည်းကမ်းများထားရှိခြင်းဖြင့် ကူးစက်ရောဂါဖြစ်ပွားမှုမှ ကာကွယ်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

**(ဆ)လူငယ်နှင့် ယဉ်ကျေးမှု**

လူငယ်များအတွက် အပန်းဖြေအနားယူနိုင်မည့် အနေအထားသီးသန့်မရှိပါ။ လူငယ်များသည် ကျေးရွာရှိ လူမှုရေးလုပ်ငန်းများတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြပြီး ဘာသာရေးပွဲတော်များတွင်လည်း ရိုးရာအကများဖြင့် တင်ဆက်ပါဝင်ကြသည်။ လူငယ်ယဉ်ကျေးလိမ္မာဓမ္မစကူးလ် အဖွဲ့လည်းသီးသန့်တည်ရှိပါသည်။ ထိုအဖွဲ့သည် ကလေးလူငယ်များကို ဘာသာရေးတွင် အသိပညာများမြင့်မားလာစေရန် အပတ်စဉ် တနင်္ဂနွေနေ့တိုင်း ဓမ္မစကူးလ်သင်တန်းများ ပို့ချပေးလျက်ရှိသည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း များအတွက် ဆောင်ရွက်သည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်း သီးသန့်မရှိသော်လည်း လူငယ်များ ဦးဆောင်ရန် ဘာသာရေး၊ပညာရေးနှင့် လူမှုရေးလုပ်ငန်းများတွင် ကျေးရွာရှိ လူပျို၊အပျို ခေါင်း ဆောင်များမှ ဦးဆောင်၍ တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသည်။

**(ဇ) အခြေခံ အဆောက်အဦး - လမ်းတံတား၊ လျှပ်စစ်စွမ်းအား၊ သတင်းနှင့် ဆက်သွယ်ရေး**

မိုးညှင်း တဲကြီးကုန်းလမ်းသည် မြေသားလမ်းဖြစ်ပြီး တစ်နှစ်ပတ်လုံး သွားလာရေးအဆင်ပြေချောမွေ့ပါသည်။ ရွာတွင်းလမ်းမှာ မြေသားလမ်းဖြစ်ပြီး ကျေးရွာသားများ၏ စုပေါင်းအားဖြင့် ဝိုင်းဝန်းပြုပြင်ထိန်းသိမ်းကြပါသည်။ ရေလမ်းခရီးအသုံးပြုမှုမရှိဘဲ ခရီးသွားလာရေးအတွက် မော်တော်ဆိုင်ကယ်(၁၇၆)စီးနှင့် ထော်လာကျီ(၁၄)စီး တို့ကို အသုံးပြုသွားလာကြပါသည်။

ကျေးရွာတွင် မဟာ ဓါတ်အားလိုင်း(ခေါ်)အစိုးရမှ ပေးသော (၂၄)နာရီလျှပ်စစ်မီးကို (၁၉၇၈)ခုနှစ်မှစတင်၍ဆက်သွယ်ထားပြီး အိမ်ထောင်စုအားလုံး၏(၈၀)%ခန့် သွယ်တန်းအသုံးပြုကြပါသည်။ ကျေးရွာတွင် မိုဘိုင်းဖုန်းဆက်သွယ်ရေးကို ဈေးကွက်နှင့် အခြားဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် လက်လှမ်းမှီအသုံးပြုနိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာတွင် အင်တာနက်၏ဆိုးကျိုးများကိုလည်း ခံစားကြရပါသည်။ ကျေးရွာတွင်စာကြည့်တိုက်လုပ်ငန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး ရွာသားအများစုသည် သတင်းစာ၊ဂျာနယ်တို့ကို အလွယ်တကူဝယ်ယူဖတ်ရှုကြသည်။ တရွာလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် တယ်လီဖုန်းနှင့် သတင်း ဆက်သွယ်ရေးမှာ အတော်အသင့်ကောင်းမွန်ကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။

**(ဈ)တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုနှင့်ပြည်သူ့လုံခြုံရေး**

ကျေးရွာတွင်မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှုမှာ လူငယ်များကြားတွင်အလွန်များပြားလျက်ရှိပါသည်။ ထိုအကျိုးဆက်အနေဖြင့် ခိုးမှုများ များပြားလာပြီးလူငယ်များသည် အကျင့်စာရိတ္တကောင်းမွန်မှုမရှိတော့ပေ။ လူငယ်များကြားမူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှုကြောင့် ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို ထိခိုက်မှုမရှိသော်လည်း လုံခြုံမှုကို ထိခိုက်လျက်ရှိသည်။ သို့ပါ၍ပြည်သူ့လုံခြုံရေး တိုးတက်လာစေရန် မူးယစ်ဆေးဝါးတိုက်ဖျက်ရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ရေတို၊ရေရှည်စီမံကိန်းများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ကျေးရွာတွင်သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျော့ပေါ့ရေး အစီအစဉ်သီးသန့်ရေးဆွဲထားခြင်းမရှိပါ။

**၅။ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အထောက်ပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေနေကောင်းများ၊ အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ**

**(က) ဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက် အထောက်ပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေနေများ**

ကျေးရွာတွင်လျှပ်စစ်မီးကိုမဟာဓာတ်အားလိုင်းမှ ချိတ်ဆက်သုံးစွဲနိုင်ကြသဖြင့် ထင်းသက်သာသည့် လျှပ်စစ်မီးဖိုနှင့်ချက်ပြုတ်ခြင်း၊ ကျောင်းသူ/ကျောင်းသားများအတွက် စာဖတ်ချိန်အထောက်အပံ့ဖြစ်ခြင်းစသော လူနေမှုအဆင့်အတန်းမြင့်မားလာစေရေးအတွက် အထောက်အကူပြုပါသည်။

လူငယ်ပညာတတ်များအသင့်အတင့်ရှိပြီး လူဦးရေအားလုံး၏(၆၅%)မှာ အလုပ်လုပ်နိုင်သောအရွယ်များဖြစ်ကြသည်။ သို့ပါ၍အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းသင်တန်းများကို လူငယ်များအားလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းဖြင့် လူသားအရင်းအမြစ်များကို တိုးတက်လာနိုင်စေပြီး မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှုများ လျှော့နည်းလာနိုင်ပါသည်။ ကျေးရွာလူထု၏ကျန်းမာရေးအခြေအနေမှာ ယေဘူယျအားဖြင့် ကောင်းမွန်ပြီး ကျန်းမာရေးပံ့ပိုးပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများတို့လည်း အလွယ်တကူလက်လှမ်းမှီနိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် စိုးရိမ်ရသော ဆေးဝါးကုသလိုမှုအတွက် မိုးညှင်းခရိုင်ဆေးရုံသို့ သွားရောက်ပြီးဆေးကုသမှုခံယူနိုင်ပါသည်။ ကျေးရွာတွင် စာသင်ကျောင်းနှင့်ပံ့ပိုးပစ္စည်းများလက်ရှိပညာရေးအနေအထားအတွက် ကောင်းသောအဆင့်တွင်ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။

သဘာဝအရင်းအမြစ်များတွင် လယ်မြေများမှာ မြေပြန့်ဖြစ်၍ မြေဆီဩဇာလည်းအတော်အသင့်ကောင်းမွန်သည်ဟု ပြောနိုင်ပါသည်။ တောင်သူများလည်းလယ် ယာထွက်ကုန်များကို အလွယ်တကူ သယ်ယူပို့ဆောင်နိုင်သည်။ မိုးရွာသွန်းမှုများမှာ စပါးနှင့်ဆောင်း သီးနှံများစိုက်ပျိုးရန် အထောက်အပံ့ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာသည်လမ်းပမ်းဆက်သွယ် ရေးကောင်းမွန် သည့်အတွက် လယ်ယာထွက်ကုန်ပစ္စည်းများကို လွယ်ကူစွာတင်ပို့ရောင်းချနိုင်ပြီး ဆောင်းသီးနှံထွက်ကုန်များဖြစ်သော မုန်လာထုတ်၊မုန့်ညင်း စသည်တို့မှာ ဈေးမတည်ငြိမ်မှုနှင့်ရင်ဆိုင်ရတတ်သည်။ ကျေး ရွာသည် ပဲပုတ်များအများအပြားထွက်ရှိသော်လည်း ကုန်ချောမထုတ်လုပ်နိုင်သဖြင့် ကုန်ကြမ်းအနေဖြင့်သာ တင်ပို့ကြရသည်။ ပဲပုတ်ကုန်ချောထုတ်လုပ်နိုင်ရန်အတွက် နိုင်ငံတော်မှနည်းပညာနှင့် ငွေကြေးများကူညီပံ့ပိုးပေးမည်ဆိုပါက ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးမှာ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမည်ဖြစ်သည့်ပြင် လူငယ်များလည်းအလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း ပေါများလာမည်ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးရွာတွင် မွေးမြူရေးထုတ်ကုန်ရောင်းချရန် ဈေးကွက်ကောင်းသော်လည်း တပိုင်တနိုင် မွေးမြူရေးမှလွဲ၍ အခြားအကြီးစားမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းမရှိပေ။

ကျေးရွာတွင်မိုဘိုင်းဖုန်းဆက်သွယ်ရေးကို ဈေးကွက်နှင့် အခြားလူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် လက်လှမ်းမီအသုံးပြုနိုင်ကြသည်။

**(ခ) အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှု**

ကျေးရွာရှိလယ်မြေများမှာ မြေဆီလွှာကောင်းမွန်သော်လည်း တောင်ပေါ်ဒေသဖြစ်သည်နှင့်အညီ အချို့လယ်မြေများမှာ လယ်မြေပျက်စီးနိုင်သည့်အန္တရာယ်များလည်း ရှိနေသည်။ သို့ပါ၍ နိုင်ငံတော် အစိုးရမှ လယ်ယာမြေပျက်စီးမည့်အန္တရာယ်များကို ကြိုတင်ကာကွယ်နိုင်ရန်နှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံမှု ရှိနေစေရန် တတ်သိနားလည်သည့်ပညာရှင်များကို ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်စီမံပေးသင့်ပါသည်။

ဆောင်းသီးနှံများတွင် ဖျက်ပိုးကျရောက်မှုပိုမို တွေ့ရတတ်ပြီး တောင်သူများသည် ပိုးသတ်ဆေးများကို အလွန်အကျွံသုံးစွဲကြသဖြင့် မလိုလားအပ်သော အန္တရာယ်များလည်း ရှိကြပါသည်။ သို့ပါ၍ မြို့နယ်စိုက်ပျိုးရေး ဦးစီးဌာနအနေဖြင့် လိုအပ်သောနည်းပညာများကို တောင်သူလယ်သမားများဆီသို့ ရောက်ရှိအောင် ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ကျေးရွာတွင် ငွေတိုးချေးသူများရှိသော်လည်း အတိုးနှုန်းမှာမြင့်မားတတ်သည်။ ဘဏ်များမှ ကျေးရွာအရောက်ဝန်ဆောင်မှုပေးသောစနစ်လည်း မရှိခြင်းကြောင့် ချေးငွေလိုအပ်သောသူများမှာ ငွေတိုးချေးသူများထံမှ အတိုးနှုန်းများစွာပေး၍ ချေးယူကြရသည်။

ကျေးရွာတွင် ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်းမှာ ဆန်စက်၊ဆီစက်၊အုတ်ထုတ်လုပ်ငန်း၊ဆီတိုဟူးလုပ်ငန်းတို့ဖြစ်ကြသည်။ဆန်စက်လုပ်ငန်းမှာ ငွေကြေးအင်အား မလုံလောက်သည်မှလွဲ၍ အခြားပြဿနာများမရှိပါ။ဆီစက်လုပ်ငန်းများတွင် တစ်နှစ်ပတ်လုံး ကုန်ကြမ်းမလုံလောက်မှုနှင့်ရင်ဆိုင်ရတတ်သည့်အတွက် တွက်ခြေကိုက်မှု နည်းပါးသည်။အုတ်ထုတ်လုပ်ငန်းများတွင် အချိန်မှီ ကုန်ချောထုတ်လုပ်မှုအားနည်းခြင်းနှင့်ဆီတိုဟူးလုပ်ငန်းများတွင် ငွေကြေးအင်အား မလုံလောက်ခြင်းနှင့်နည်းပညာအားနည်းခြင်းတို့ကြုံတွေ့ရသည်။

ကျေးရွာတွင် ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်းများရှိပြီး ထိုထုတ်ကုန်လုပ်ငန်းများကို ငွေကြေးနှင့် နည်းပညာများ ထောက်ပံ့ပေးခြင်းများ ပြုလုပ်ပါက ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးမှာ ပိုမိုကောင်းမွန်လာနိုင်သည်။

ကျေးရွာသည် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးကောင်းမွန်သည့်အတွက် ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကိုအထောက်အပံ့ကောင်းဖြစ်သော်လည်း ကုန်ချောထုတ်လုပ်မှု နည်းပါးသည်။ဖုန်းနှင့်အင်တာနက် သုံးစွဲမှုများလည်း အသင့်အတင့်ကောင်းမွန်သည်။

တခါတရံ မိုးရာသီတွင် မိုးခေါင်တတ်ခြင်းကြောင့် တောင်သူများ စိုက်ပျိုးချိန်မမှန်ခြင်းမှာလည်း ဖြစ်တတ်ပါသည်။ဒေသစပါးမျိုးများမှာ ရာသီချိန်အမှီ စိုက်ပျိုးနိုင်မှသာ အထွက်နှုန်းကောင်းမွန်ပြီး စိုက်ပျိုးချိန်မမှန်လျှင် သီးနှံအထွက်နှုန်းများလျော့ကျတတ်သည်။သီးနှံရိတ်သိမ်းချိန်များတွင် အချိန်အခါမဟုတ် မိုးရွာသွန်းခြင်းကလည်းတောင်သူများအတွက် သီးနှံအထွက်နှုန်းလျော့ကျစေသည့် ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်သည်။

**၆။ ပန်းတိုင်နှင့် မဟာဗျူဟာ**

**(က) ဖွံ့ဖြိုးရေးပန်းတိုင်**

ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနမှအဖွဲ့နှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းပြီး လာမည့်ငါးနှစ်တာကာလအတွက် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးပန်းတိုင်များကို အောက်ပါအတိုင်း ချမှတ်ထားပါသည်။

က.၁) ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာလူထုသည် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုမြှင့်တင်ခြင်း၊အလုပ်အကိုင်များ ဖန်တီးခြင်း စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊နည်းပညာများ ထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ခိုင်မာသည့်စျေးကွက်များရရှိခြင်းတို့ မှ ကျေးရွာ၏ စီးပွားရေးအနေအထားကို ပိုမိုတိုးတက်ရရှိစေရမည်။

က.၂) ကျွန်ုပ်တို့ရွာလူထုသည် စာတတ်မြောက်မှုနှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သော ပညာရေး၊မူးယစ်ဆေးဝါး တိုက်ဖျက် ရေးနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့မှ လူသားဆိုင်ရာ စွမ်း ဆောင်ရည် နယ်ပယ်များကို မြှင့်မားစေရမည်။

က.၃) ကျွန်ုပ်တို့ရွာလူထုသည် ကျေးရွာအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်မာလာမှု မှ တဆင့် ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံခန့်ခွဲမှု ယန္တရားများ ပိုမို တိုးတက်လာစေရမည်။

က.၄) ကျွန်ုပ်တို့ရွာလူထုသည် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးကို ပိုမို ကောင်းမွန်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းမှ ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှုကို ပိုမိုအဆင်ပြေ ချောမွေ့လာစေနိုင်အောင် စီမံဆောင်ရွက်မည်။

က.၅) ကျွန်ုပ်တို့ရွာလူထုသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့်စီးပွားရေးအုပ်စုများဖွဲ့ပြီးကျေးရွာအခြေ ပြုအဖွဲ့အစည်းများ၏စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားလာအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းမှ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံခန့်ခွဲမှု တိုးတက်လာအောင်စီမံဆောင်ရွက်မည်။

**(ခ) အကောင်အထည်ဖော်နည်းဗျူဟာ**

ကျွန်ုပ်တို့သည် အထက်တွင်ဖော်ပြထားသော ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးပန်းတိုင်များကို ရောက်ရှိရန် အောက်ပါအကောင်အထည်ဖော်မှုများကို ဆောင်ရွက်သွားကြမည်။

ခ.၁) ကျေးရွာတွင် အရင်းနှီးငွေ နည်းပညာနှင့် နည်းပညာ အသုံးချနိုင်စွမ်း ရရှိရေးတို့ကို ဆောင်ရွက် ပြီး စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းကို ဖွံ့ဖြိုးအောင် ဆောင်ရွက်သွားမည်။အသေးစား ငွေကြေးလုပ်ငန်းနှင့် ချေးငွေများအတွက် မြို့နယ်ရှိ ဘဏ်များ ရင်းနှီးငွေ ရရှိနိုင်ရန် အခြားနေရာများနှင့် ချိတ်ဆက်ပေး မည်။အရင်းအနှီးငွေများ ရရှိပါက စိုက်ပျိုးရေးနှင့် တနိုင်တပိုင် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ခွဲဝေချထားပေးမည်။အလားတူပင် ကျေးရွာတွင် စိုက်ပျိုးရေး တနိုင်တပိုင် မွေးမြူရေးနည်းပညာ များထွန်းကားလာရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာပညာရှင်များမှ နည်းပညာများ ကွင်းဆင်းသင်တန်း ပို့ချ ပေးရန်

ခ.၂) ကျွန်ုပ်တို့သည် ဆံပင်ညှပ်၊စက်ပြင်၊မော်တော်ဆိုင်ကယ်ပြင်၊မိုဘိုင်းဖုန်းပြင် စသော သင်တန်း များတက်ရောက်နိုင်ရန် သင့်တော်သော သင်တန်းသားများကို တက်ရောက်နိုင်ရန် စီစဉ်ပေးမည်။ ထိုသင်တန်းများ၌ သင်တန်းသားများအတွက် ကျွမ်းကျင်မှုကို တိုးပွားရရှိစေပြီး ဝင်ငွေလုပ်ငန်း များ

ထူထောင်တိုးချဲ့နိုင်ရန် အရင်းအနှီးလုပ်ငန်း အစီအစဉ်နှင့် ချိတ်ဆက်ပေးမည်။ကျွန်ုပ်တို့သည့် မိုးညှင်းပင်းဟဲ ကျောက်ချောလမ်းကို ကွန်ကရစ်လမ်းအဖြစ် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများကို တောင်းဆိုသွားမည်။

ခ.၃) ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျောင်းသားလူငယ်များအား မူးယစ်ဆေးဝါး ကြိုတင်ကာကွယ်ခြင်းလုပ်ငန်းများ၊ဟောပြောပို့ချခြင်း၊မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးစွဲနေသူများအား တိုက်ဖျက်ရေးနှင့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး အစီအစဉ်များကို သက်ဆိုင်ရာ၊ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ပူးပေါင်းအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည်။

ခ.၄) ကျွန်ုပ်တို့သည် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် ကျေးရွာတွင်းလမ်း၊ကျေးရွာချင်းဆက်လမ်းများနှင့် မြို့သို့ဆက်သွယ်သောလမ်းများကို ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးစုပေါင်းဆောင်၍သော်လည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာဦးစီးဌာနများနှင့်ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်းဆောင်ရွက်သွားမည်။

ခ.၅) ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျေးရွာ အခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားလာစေရန်၊သင်တန်းများပို့ချပေးနိုင်ရန် သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် သင်တန်း ပို့ချနိုင်မည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်သွားမည်။

**၇။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ကိစ္စရပ်များနှင့် ဗဟိုအဆင့်မူဝါဒများ အကြား အစီအစဉ်ကျသော ချိတ်ဆက်မှုများ**

အစိုးရ၏မူဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တို့ကို ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ပြီးသော အစိုးရဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန၏ နည်းပညာအကြံပေးအဖွဲ့တို့၏ အကြံပြုချက်အရ ပြုစုဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် နိုင်ငံတော်အဆင့်မှသည် ဒေသဆိုင်ရာအဆင့်၊ ထိုမှတစ်ဆင့် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာအဆင့်ထိ ပံ့ပိုးမှုပေးနိုင်မည့်အစိုးရဌာနများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပေးနိုင်ကြပါမည်။

**(က) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးရည်မှန်းချက်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ပုံမှန်စိစစ်ခြင်း**

ဤကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်လုပ်ငန်းအား နည်းပညာအထောက်အပံ့များ ပံ့ပိုးပေးမှုသည် အလွန်အရေးပါပါသည်။ အနာဂါတ်တွင်လည်း ရေရှည်တည်တံ့မည့် အထောက်အပံ့များကို နိုင်ငံတော်အစိုးရထံမှ ရရှိမည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကျေးရွာသားများကိုယ်တိုင် အားထုတ်လုပ်ကိုင်ရရှိခဲ့မှုများကို ပြန်လည်စိစစ်ခြင်း၊ နောက်ဆုံးအတည်ပြုထားသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်များကိုလည်း သတ်မှတ်ကာလအတိုင်း ပုံမှန်စိစစ်သွားနိုင်ပါမည်။ အရေးကြီးသည့် အချက်မှာ ဦးစားပေးစီမံချက်များနှင့် ဘတ်ဂျတ်ပမာဏပါဝင်သည့် နှစ်ပါတ်လည်ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်ပြင်ဆင်ရန်ဖြစ်သည်။

**(ခ) စိုက်ပျိုးမြေများထိရောက်စွာအသုံးချရေး**

ကျေးရွာတွင်စပါးကိုအဓိကစိုက်ပျိုးပြီး သီးထပ်အနေဖြင့် ပဲပုတ်အဓိကစိုက်ပျိုးကာအခြားသီးနှံများကိုလည်းစိုက်ပျိုးကြပါသည်။ စပါးတွင်သီးနှံ အဖျက်ပိုးကျရောက်မှုနည်းပါးသော်လည်း ပဲပုတ်များတွင် သီးနှံအဖျက်ပိုးကျရောက်မှုကျရောက်မှုများပြားသည်။ ထို့ကြောင့် သီးနှံအဖျက်ပိုး ထိရောက်စွာ နှိမ်နင်းရေးအတွက် နည်းစနစ်ရရှိရေးလိုအပ်သည်။ ဖျက်ပိုးနှိမ်နင်းရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာဦးစီးဌာနမှ ဝန်ဆောင်မှုအနည်းငယ်ရရှိသော်လည်း ဖျက်ပိုးထိရောက်စွာ ထိရောက်မှုမရှိပေ။ တောင်သူများသည်ပိုးသတ်ဆေးများကို အလွန်အကျွံသုံးစွဲကြသဖြင့် မြေဆီလွှာပျက်စီးမှုအန္တရာယ် များလည်းရှိနေပါသည်။ နည်းပညာအသုံးပြုပုံများအပါအဝင် ပိုးမွှားနှိမ်နင်းရေးနည်းပ ညာအသစ်ရရှိရေးအတွက် စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ ဦးစီးဦးရွက်ပြုသင့်ပါသည်။

**(ဂ) ငွေရေးကြေးရေးနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်းများ**

ကျေးရွာမှတောင်သူများသည် မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်မှ ထုတ်ချေးပေးသော ချေးငွေများကိုရရှိကြပြီး ပြန်လည်ပေးဆပ်မည့်ကာလများတွင် စပါးစျေးနှုန်းများကို ကုန်သည်များက စျေးနှိမ်ဝယ် ယူမှုများ ရှိနေခြင်းကြောင့် တောင်သူများအခက်အခဲကြုံတွေ့ရပါသည်။ ကျေးရွာတွင် မြစိမ်းရောင်စီမံကိန်းကို ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာနမှ စတင်အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ချေးငွေလိုအပ်သော မိသားစုများပြားသည်။

**(ဃ) ကျေးလက်အသေးစား စက်မှုလက်မှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့**

ကျေးရွာတွင် အသေးစားစက်မှုလက်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများမှာ ဆန်စက်လုပ်ငန်း၊ ဆီစက်လုပ်ငန်း၊အုတ်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း၊ဆီတိုဟူးလုပ်ငန်း၊ဝပ်ရှော့လုပ်ငန်း၊လှည်းလုပ်ငန်းစသည်တို့ ဖြစ်သည်။ကျေးရွာတွင် အသေးစား စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးလာနိုင်မည့် အလားအလာရှိ ပြီး အလုပ်အကိုင်နှင့် အခြေတ်အစွန်းများ ရရှိရန် အထူးသဖြင့် လူငယ်နှင့်အမျိုးသမီးများအတွက် အခွင့် အလမ်းရှိသည်။သို့သော် ၎င်းတို့တွင် လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနည်းပညာ၊လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှု စွေးကွက် သတင်းအချက်အလက်များ လက်လှမ်းမီမှုများအားနည်းသည်။ကျေးရွာတစ်ခုလုံး၏ အမျိုးမျိုး ကွဲပြားနေသော လုပ်ငန်းများအတွက်လုပ်ငန်းစီမံခန့်ခွဲရေး၊လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်း များ ပို့ချခြင်းကို ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်ရေးဆွဲခြင်းတွင် အပြည့်အဝ ရေးဆွဲရန် ခက်ခဲသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကျေးရွာမှ အသေးစားလုပ်ငန်းများအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းစေမည့် လုပ်ငန်းသစ် များမှာ ပဲပုတ်ကုန်ချောထုတ်လုပ်မှု လုပ်ငန်းများဖြစ်သည်။အကြောင်းမှာ ကျေးရွာတွင် ပဲပုတ်ကုန် ကြမ်းကို တစ်နှစ်လျှင် (၂)ကြိမ်ထုတ်လုပ်နိုင်ခြင်း၊ကုန်ကြမ်း အမြောက်အများ ထုတ်လုပ်နိုင်ခြင်း၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးကောင်းမွန်ခြင်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။နိုင်ငံတော်အစိုးရအနေဖြင့်စီးပွားရေး လုပ်ငန်း အထောက်အကူပြု အဖွဲ့တစ်ခုထူထောင်ပြီး မြို့နယ်အဆင့် စီမံခန့်ခွဲရေးအောက်တွင် ထား ရှိကာ တစ်နှစ်ပတ်လုံး ဝန်ဆောင်မှု ရရှိအောင်ဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ထိုအဖွဲ့တွင် ကျွမ်းကျင် ပညာရှင်နှင့် တိုးချဲ့ ပညာပေးရေးဝန်ထမ်းအချို့ပါဝင်မည်ဖြစ်ပြီး မြို့နယ်ဒေသမှသည် ကျေးရွာအထိ လိုအပ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊စီမံခန့်ခွဲမှု အထောက်အကူပြုလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် လုံလောက်သော ရန်ပုံငွေလည်းရှိရမည်။

**(c) လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ပိုမိုကောင်းမွန်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း**

ကျေးရွာတွင်းရှိ လမ်းများမှာ အများအားဖြင့် ကျောက်ချောလမ်းများသာဖြစ်ပြီး ကွန်ကရစ် လမ်းအဖြစ် တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန် သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သွား မည်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ကောင်းမွန်လာခြင်းမှ ကုန်စည်ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု ပိုမို ကောင်း မွန်လာနိုင်သည်။

**(စ) မူးယစ်ဆေးဝါးပြဿနာ**

ကျေးရွာတွင် မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှု အလွန် များပြားပြီး မူးယစ်ဆေးဝါး တိုက်ဖျက်ရေးနှင့် ပြန်လည် ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများကို ကျေးရွာလူထုနှင့် ပူးပေါင်း၍ နိုင်ငံတော်မှ စီမံဆောင်ရွက်သင့်သည်။ ထို့ပြင် ကျောင်းသားလူငယ်များကိုလည်း မူးယစ်ဆေးဝါး အန္တရာယ်များကို ဟောပြောပို့ချ ခြင်းများကို သက်ဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များမှ ပညာပေးပို့ချသင့်သည်။

## ၈။ စီမံချက်များနှင့်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှုအချိန်ကာလ

စီမံချက်များသည် အကောင်အထည်ဖော်မည့် ဗျူဟာများကို လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများအဖြစ် သဘောထား နားလည်နိုင်စေမည့် ဖော်ထုတ်ထားချက်များဖြစ်သည်။ထို့ကြောင့် စီမံချက်များသည် ငါးနှစ်တာ စီမံချက်ကာလအတွင်း ချမှတ်ထားသော ပန်းတိုင်များရောက်ရှိရန် ပါဝင်ပေးမည့် ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာ အဓိကသော့ချက်များဖြစ်သည်။

**(က) နှစ်ပတ်လည်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်း**

ကျေးရွာလူထုက ငါးနှစ်တာ စီမံချက်ကာလအတွက် ပြင်ဆင်ပြုစုကြသည့်ကာလက ဖော်ထုတ်၊ ဦးစားပေးတန်းစီခဲ့ကြသည့် စီမံချက်များသည် မည်သို့မျှ ပြည့်စုံမှုမရှိနိုင်ပါ။ဤသည်မှာ ကျေးရွာလူထုသည် နှစ်နှစ်၊သုံးနှစ်တာကာလ စီမံချက်များအတွက် မျှော်မှန်းရေးဆွဲ ထားနိုင်ကြသော်လည်း ငါးနှစ်တာကာလတစ်လျှောက်လုံးတွင် နောက်ထပ်ဆောင်ရွက်မည့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကိုလည်း ဖော်ထုတ်သွားကြပါမည်။သို့ပါသောကြောင့် ရေးဆွဲထားသည့် ငါးနှစ်တာစီမံချက်သည် ပြင်းထန်သော သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကဲ့သို့ ထိခိုက်စရာများ မပေါ်ပေါက်ပါက အနည်းနှင့်အများဆိုသလို ပြောင်းလဲမှု မရှိနိုင်ပဲ နောက်ထက်တိုးလာမည့် လုပ်ငန်းစီမံချက်များသာပါဝင်လာနိုင်ပါမည်။ထို့ကြောင့် ငါးနှစ်တာကာလ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်၏ ဗျူဟာမြောက်မူဘောင်အတွင်း နှစ်ပတ်လည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး အစီအစဉ်ကို ဆောင်ရွက်သွားကြပါမည်။

**(ခ) ကဏ္ဍနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအမျိုးအစားကို အခြေခံ၍ စီမံချက်ကို အုပ်စုခွဲခြားခြင်း**

စီမံကိန်း၊စီမံချက်များကို စီမံချက်ဆိုင်ရာအချက်အလက်များကို စိစစ်စိတ်ဖြာနိုင်ရန် လုပ်ငန်းရပ်ဆိုင်ရာနှင့် ရင်းနှီးမြုပ်နှံမှုကို အခြေခံပြီး အုပ်စုခွဲသည်။ လုပ်ငန်းကဏ္ဍကို အခြေခံ၍ စီမံကိန်းအုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း (Functional classification )ဖြင့်ဝန်ကြီးဌာနများ၊ဦးစီးဌာနများအတွက် သက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများအလိုက် ဆောင်ရွက်ဖွယ်ရာများကိုသိရှိနားလည်စေနိုင်သည်။ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု အမျိုးအစားကို အခြေခံ၍ အုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း (Economic classification)သည် စီမံချက်ကို အကဲဖြတ်ရာတွင် စီးပွားရေးအကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုနှင့် အကျိုး

သက်ရောက်မှုဆိုင်ရာ ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်၊စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး၊လူသားချင်းဆိုင်ရာ ထောက်ပံ့မှုတို့ကို ခွဲခြားသိရှိစေရန် အထောက်အကူပြုသည်။

*လုပ်ငန်းကဏ္ဍကို အခြေခံ၍ စီမံကိန်းအုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း (Functional classification)*– ဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဦးစီးဌာနများက ယင်းတို့၏လုပ်ငန်းတာဝန်များအလိုက် ဖော်ထုတ်ထားသော လုပ်ငန်းကဏ္ဍအပိုင်းအခြားများကို သိရှိစေနိုင်သည်။

*ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအမျိုးအစားကိုအခြေခံ၍ စီမံကိန်းအုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း (Economic classification)* တွင်

- သာမန်အသုံးစရိတ်
- ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်၊
- စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးအသုံးစရိတ်
- လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့ တို့ ပါဝင်သည်။

**(ဂ) ဦးစားပေးစီမံချက်များ**

စီမံချက်များအလိုက် ဦးစားပေးအစီအစဉ်များကို ဇယားဖြင့်ဖော်ပြထားပါသည်။ ကျေးရွာလူထုသည် နှစ်သက်ရာအမှတ်ပေးအဆင့်ခွဲခြင်းစနစ်ဖြင့် ရွာလုံးကျွတ်အစည်းအဝေးတွင် စီမံချက်များ ဦးစားပေးအစီအစဉ်ကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။ တချို့စီမံချက်များကို ရေးဆွဲရာတွင် မြို့နယ်အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့များအစည်းများနှင့် အခြားအေဂျင်စီများထံမှ နည်းပညာ အကူအညီများ ရရှိရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစည်းအဝေးတွင် သဘောတူသတ်မှတ်ထားသော ဦးစားပေးစီမံချက်လုပ်ငန်းများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

**(ဃ) အကောင်အထည်ဖော်မည့် အချိန်ကာလ**

အောက်ပါဇယားတွင် လုပ်ငန်းစတင်ရန်၊ ပြီးဆုံးရန် ခန့်မှန်းဖော်ပြထားသည့် ဦးစားပေး စီမံချက်များ၏ အချိန်ဇယားကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအစီအစဉ်ကို နှစ်အလိုက် လိုအပ်သလို ဖြည့်စွက်ပြင်ဆင်ပြီး နှစ်ပတ်လည်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံချက်ရေးဆွဲရာတွင်လည်း ထည့်သွင်းပေးမည်။

| စီမံချက် | အဆင့် | ၂၀၁၇ | ၂၀၁၈ | ၂၀၁၉ | ၂၀၂၀ | ၂၀၂၁ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ၁။ လမ်းတံတားပြုပြင်တည်ဆောက်ခြင်း | ၁ | —— | —— | —— | —— | —— |
| ၂။ ရေကန်တည်ဆောက်ခြင်း | ၂ | —— | | | | |
| ၃။ ကျန်းမာရေးဆေးပေးခန်းတည်ဆောက်ခြင်း | ၃ | | —— | | | |
| ၄။ စာကြည့်တိုက်တည်ဆောက်ခြင်း | | —— | —— | —— | —— | —— |
| ၅။မူကြိုကျောင်းတည်ဆောက်ခြင်း၊ စာသင်ကျောင်းပြုပြင်ခြင်း | ၄ | —— | —— | —— | —— | —— |
| ၆။စပါးမျိုးကောင်းမျိုးသန့်ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း | ၆ | —— | —— | —— | —— | —— |
| ၇။ တောင်သူထွက်ကုန်ပစ္စည်း | ၇ | —— | —— | —— | —— | —— |
| ၈။ မြေဆီလွှာပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း | ၈ | | —— | —— | —— | |
| ၉။ မူးယစ်ဆေးဝါးတိုက်ဖျက်ဆောင်ရွက်ခြင်း | ၉ | —— | | | | —— |
| ၁၀။ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း | ၇ | —— | —— | —— | —— | —— |

## ၉။ ဘတ်ဂျက်နှင့်ငွေကြေးဆိုင်ရာအစီအစဉ်

အောက်ပါဇယားတွင် ဖေါ်ပြထားသောစီမံချက်အလိုက် ဘတ်ဂျက်ပမာဏများသည် ရည်ညွှန်းနမူနာ(indicative)အဖြစ် ကိုးကားရန်သာ ဖြစ်ပါသည်။ အမှန်တကယ် လိုအပ်သော ဘတ်ဂျက်ပမာဏတွက်ချက်နိုင်ရန် အသေးစိတ်ဆက်လက်၍ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မီတီသည် တချို့စီမံချက်များကို ရေးဆွဲရာတွင် မြို့နယ်အဆင့် ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့များအစည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့်လုပ်ငန်းရှင်များထံမှ ဘတ်ဂျက် အပါအဝင် စီမံချက်ပြုစုရေးဆွဲရေး အကူအညီများ ရရှိရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ဖေါ်ပြထားသော

ရည်ညွှန်းဘတ်ဂျက်ပမာဏတွင် ကျေးရွာလူထု၏ ငွေသား မဟုတ်သော ထည့်ဝင်မှုများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။ (ငွေသားမဟုတ်သောထည့်ဝင်မှု၊ ဥပမာ လုပ်အား၊သဲ၊ကျောက်၊ ပစ္စည်းကိရိယာ၊အချိန် စသည်)

**စီမံချက်ဘတ်ဂျက်**

| စဉ် | စီမံချက် | ရန်ပုံငွေ (သိန်း) | ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုအရအုပ်စုသတ်မှတ်ခြင်း(ကျပ်) | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | သာမန် အသုံး စရိတ် | ငွေလုံးငွေရင်း အသုံးစရိတ် | | လူသားချင်း စာနာမှု ဆိုင်ရာ ထောက်ပံ့မှု |
| | | | | ငွေလုံး ငွေရင်းအ သုံးစရိတ် | စွမ်းဆောင် ရည်မြှင့် တင်ရေး | |
| ၁ | လမ်းတံတားပြုပြင်တည်ဆောက်ခြင်း | | | | | √ |
| ၂ | ရေကန်တည်ဆောက်ခြင်း | | | √ | | |
| ၃ | ကျန်းမာရေးဆေးပေးခန်းတည် ဆောက်ခြင်း | | | √ | | |
| ၄ | စာကြည့်တိုက်တည်ဆောက်ခြင်း | | | | | √ |
| ၅ | မူကြိုကျောင်းတည်ဆောက်ခြင်း၊ စာသင်ကျောင်းပြုပြင်ခြင်း | | | | √ | |
| ၆ | စပါးမျိုးကောင်းမျိုးသန့်ရရှိအောင် ဆောင် ရွက်ခြင်း | | | √ | | |
| ၇ | တောင်သူထွက်ကုန်ပစ္စည်း | | | √ | | |
| ၈ | မြေဆီလွှာပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း | | | | √ | |
| ၉ | မူးယစ်ဆေးဝါးတိုက်ဖျက်ဆောင်ရွက် ခြင်း | | | | √ | |
| ၁၀ | အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း | | | | √ | |

## ၁၀။ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအကောင်အထည်ဖော်မည့် နည်းလမ်းနှင့် အစီအစဉ်များ

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကိုကျေးရွာလူထုကဦးဆောင်အကောင်ထည်ဖော်မည်ဖြစ်သဖြင့် လုပ်ငန်းအောင်မြင်ရေးနှင့် ရည်မှန်းချက်များသို့ ရောက်ရှိရေးမှာကျေးရွာတွင်တာဝန်ရှိပါသည်။

**(၁၀-၁) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ အခန်းကဏ္ဍ**

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်တွင် ပါဝင်သောစီမံကိန်းလုပ်ငန်းများကိုအထိရောက် ဆုံးအကောင်အထည်ဖော်ရန်တာဝန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာလူထု၏တာဝန် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီသည် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးတာဝန်ကိုအဓိကယူပါမည်။ အဖွဲ့အစည်းအသီးသီး၊ ကော်မတီအသီးသီးအား တာဝန်များခွဲဝေအပ်နှင်း၍ သက်ဆိုင်ရာစီမံကိန်းများဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဦးဆောင်ပါမည်။ ဥပမာ-မိဘဆရာအသင်းသည်ကျေးရွာမူလတန်းကျောင်း၏ပညာရေးအရည်အသွေး ကောင်းမွန်တိုးတက်ရန် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်စေ၍ လယ်သမားအဖွဲ့က ကျေးရွာလယ်ယာကုန်ထုတ် လမ်းအဆင့်မြှင့်ခြင်းလုပ်ငန်းကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်စေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

**(၁၀-၂) ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်း**

ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာကော်မတီအဖွဲ့များကဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများအကောင် အထည်ဖော်ရာတွင် ဦးဆောင်စီမံခန့်ခွဲမှုတာဝန်ယူဆောင်ရွက်သော်လည်းအခြား သော ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့များကိုလည်း ရှာဖွေဆက်သွယ် ပူးပေါင်းရန်လိုပါမည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ကိုယ်တိုင်မတတ်နိုင်သော အကူအညီများရယူဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ-မိဘဆရာအသင်းသည် မူလတန်းပညာရေးသင်ကြားမှု အရည်အသွေး တိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်ရန် မြို့နယ်ပညာရေးဌာနနှင့် ချိတ်ဆက်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရပါမည်။ လယ်သမားအဖွဲ့အစည်းကလည်း လယ်ယာကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းအထောက်အကူပြုလမ်းအဆင့်မြှင့်တင်ရန်**ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဦးစီးဌာန**၊ မြို့နယ်ဆောက်လုပ်ရေးဌာနနှင့်ဆက်သွယ်၍ အင်ဂျင်နီယာဒီဇိုင်းပုံစံနှင့် တွက်ချက်မှုဆိုင်ရာ အကူအညီများရယူရပါမည်။

**(၁၀-၃) ကန်ထရိုက်နှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများ**

စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများ၏ အသေးစိပ်လုပ်ငန်းအမျိုးအစားဖော်ပြချက်တွင် တင်ဒါခေါ်ယူဆောင်ရွက်ရမည့် ကိစ္စများကိုလည်းတွေ့ရပါမည်။ ဤလုပ်ငန်းအမျိုးအစားများအတွက် အောက်ပါအဖွဲ့ အစည်း/ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ပါဝင်မှုမှာအမှန်ပင် လိုအပ်ပါမည်။

- ဆောက်လုပ်ရေး၊ ကြီးကြပ်ရေးစသည့် လုပ်ငန်းများအတွက် ကန်ထရိုက်များ
- စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးစသည့် သင်တန်းများအတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့်အဖွဲ့များ(နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့ အစည်း များ၊ ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်များ၊ လူထုအဖွဲ့အစည်းများ)

ကန်ထရိုက်နှင့်ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် အဖွဲ့အစည်းများကစီမံကိန်းလုပ်ငန်းတွင် ဖေါ်ပြထားသော သတ်သတ်မှတ်မှတ်ကိစ္စများကိုသာ ကြီးကြပ်မှုပေးမည်ဖြစ်ပြီးလုပ်ငန်းတစ်ခုလုံးလွှမ်းခြုံကြီးကြပ်ရန် တာဝန်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီကတာဝန်ပေးထားသောအဖွဲ့၏

တာဝန်သာဖြစ်ပါသည်။ အချို့ကိစ္စများတွင် ကြီးကြပ်ရေးတာဝန်မှာ မြို့နယ်သက်ဆိုင်ရာဦးစီးဌာနက တာဝန်ယူပါမည်။ ဤကိစ္စမျိုးတွင် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီသည် တာဝန်ပေးထားသောကော်မတီကိုဦးဆောင်၍ မြို့နယ်ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နီးနီးကပ်ကပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပါမည်။

## ၁၀.၄ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများလည်ပတ်ရန်နှင့် ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များနှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာအစီအမံများ

ကျွန်ုပ်တို့ကော်မတီအနေဖြင့် လုပ်ငန်းတစ်ခုချင်းစီအတွက် ရေရှည်တည်တံ့ရေး အစီအစဉ်များ ထားရှိမည်။ ဥပမာအားဖြင့် တံတားဆောက်လုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းတွင် အသုံးပြုသူများထံမှ အသုံးပြုခကောက်ခံခြင်း၊ စေတနာအလျောက်ထည့်ဝင်လိုသူများထံမှ အလှူငွေကောက်ခံခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်မည်။ ထို့အပြင် တံတားပေါ်ဖြတ်သန်းသွားလာသယ်ယူမည့် ပစ္စည်းများ၏ပမာဏကို ကန့်သတ်ခြင်းကဲ့သို့သောစည်းကမ်းများသတ်မှတ်မည်။

ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများရေရှည်တည်တံ့ရေးအတွက် လုပ်ငန်းအလိုက် သက်ဆိုင်ရာကော်မတီ၊ အဖွဲ့အားတာဝန်အပ်နှင်းဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် တံတားပြုပြင် ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် လမ်းကော်မတီ၊ စာသင်ကျောင်းပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် မိဘဆရာအသင်းစသည်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါမည်။

## ၁၁။ စီမံကိန်းအားစဉ်ဆက်မပြတ်လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း

ကျွန်ုပ်တို့၏ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် တိုးတက်မှုအခြေအနေ များအား စနစ်တကျကြီးကြပ်စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ကြပါမည်။ အစကနဦး၌ ကြီးကြပ်စစ်ဆေး အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ရိုးရှင်းလွယ်ကူသောနည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ သို့မှသာ ရည်ရွယ်သည့်အတိုင်း ကြီးကြပ်စစ်ဆေးအကဲဖြတ်သည့် လုပ်ငန်းကိုပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင် ပါလိမ့်မည်။

လူထုဗဟိုပြု၍ အားလုံးပူးပေါင်းပါဝင်သောကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော်သောနည်းလမ်းကိုလက်ကိုင်ကျင့်သုံးသည့်အလျောက် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ ကိုကြီးကြပ်စစ်ဆေးသုံးသပ်ရာတွင် ကျေးရွာအတွင်းရှိအဖွဲ့အစည်းများ ၊ အိမ်ထောင်စုများတက်ကြွစွာ အတူပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် သင့်တော်သော အဖွဲ့အစည်းစနစ်၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများတည်ဆောက်ပါမည်။

### (၁၁-၁) ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်း(Monitoring)

အထူးသဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်၏ လုပ်ငန်းပိုင်း; ဆိုင်ရာတိုးတက်မှု (physical progress) နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာတိုးတက်မှု(financial progress) တို့ကိုစနစ်တကျ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးပါမည်။ ၄င်းစစ်ဆေးခြင်းကို (၃)လပတ် အစီအစဉ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါမည်။ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းကိုကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီ၏ စီစဉ်မှုဖြင့်

သက်ဆိုင်ရာစီမံကိန်းလုပ်ငန်းအလိုက် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်နေသောအဖွဲ့အသီးသီး၊ ကော်မတီအသီးသီး တို့က မိမိတို့ တာဝန်ကျရာကဏ္ဍအလိုက် စစ်ဆေးသုံးသပ်ပါမည်။

အဖွဲ့အသီးသီး၊ကော်မတီအသီးသီးသည် မိမိတို့၏ စီမံကိန်းဆိုင်ရာ ကနဦးသတင်းအချက်အလက်များ (Baseline) ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ကြပါမည်။ ယင်းအခြေခံသတင်းအချက်အလက်များပေါ် မူတည်၍ တိုးတက်မှုကိုတိုင်းတာသည့် အညွှန်းကိန်း (indicator)ကိုတည်ဆောက်ရ ပါမည်။ (၃)လပတ် ကုန်ဆုံးချိန်တိုင်းတွင် ကော်မတီနှင့် အဖွဲ့အသီးသီးသည် ၄င်းတို့၏ ကြီးကြပ်စစ်ဆေး တွေ့ရှိမှု အစီရင်ခံစာ(monitoring report)ကိုရွာလူထုအစည်းအဝေး၌ အစီရင်ခံတင်ပြပါမည်။ ဆက်လက် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည့် ကိစ္စများကိုကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးမှုကော်မတီမှ ဦးဆောင်ပါမည်။ (၃)လပတ် ကြီးကြပ် စစ်ဆေးမှုအစီရင်ခံစာသည် အောက်ပါအချက်များအပေါ် ဦးတည်ပါမည်။

(က) လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာတိုးတက်မှု( Physical progress)

- စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများလုပ်ငန်းပိုင်းတိုးတက်မှုနှင့် ပြီးမြောက်မှုအတိုင်းအတာ
- အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ကြုံတွေ့ရသောအခက်အခဲအဟန့်အတားများနှင့် ပြုပြင်သင့်သော အဆိုပြုချက်များ၊
- ပြုပြင်ပြောင်းလဲဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သောဖွံ့ဖြိုးရေးဗျူဟာနှင့်စီမံကိန်းများ၊

(ခ) ငွေကြေးဆိုင်ရာတိုးတက်မှု(Financial progress)

- ငွေသားနှင့်ငွေသားမဟုတ်သောအရင်းအနှီးလိုအပ်ချက်များစုစည်းပြီးစီးမှု (မူလလျာထားချက်နှင့် နှိုင်းယှဉ်၍)၊
- (၃)လပတ်ကုန်တွင်ရှိသောငွေသားနှင့် အခြားပစ္စည်းလက်ကျန်၊
- ငွေသားနှင့် ငွေသားမဟုတ်သောအရင်းအမြစ်များစုဆောင်းရာတွင် ကြုံတွေ့နေရသော အခက်အခဲများ၊ပြဿနာများ၊
- ငွေကြေးစုဆောင်းပြင်ဆင်မှုတိုးတက်ရန် အဆိုပြုနည်းလမ်းများ၊

ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီသည် (၃)လပတ်ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုအစီရင်ခံစာ အနှစ်ချုပ်ကို ပြုစုပြင်ဆင်ပြီး သက်ဆိုင်ရာကျေးရွာအုပ်စုဥက္ကဋ္ဌနှင့် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်ဦးစီးဌာနများသို့ အစီရင်ခံပေးပို့ပါမည်။ အစီရင်ခံစာသည် စာမျက်နှာ ၂ မျက်နှာ ၊ ၃ မျက်နှာခန့်ပါဝင်၍ အောက်ပါအချက်များကို အဓိကထားဖော်ပြပါမည်။ ၄င်းအစီရင်ခံစာတွင် အခက်အခဲနှင့် ရင်ဆိုင် ကျော်လွှားမှုများ၊ ကျေးရွာသူ/ သားများ ပြုပြင်ပြောင်းလဲဆောင်ရွက်မည့်အစီအစဉ်များ၊ လိုအပ်သော အကူအညီ အထောက် အပံ့များ စသည်တို့ ပါဝင်ပါမည်။

### (၁၁-၂ ) နှစ်ပတ်လည်ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်အကဲဖြတ်ပွဲ

စီမံကိန်းကာလနှစ်တစ်နှစ်ကုန်ဆုံးချိန်တွင် စီမံကိန်း၏ တိုးတက်မှုအခြေအနေကို ဘက်စုံ ရှုထောင့်မှ ပြန်လည်သုံးသပ် အကဲဖြတ်ကြပါမည်။ ဤနှစ်ပတ်လည် သုံးသပ်တွေ့ဆုံပွဲ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျွန်တို့ ဆောင်ရွက်သောကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၏ တိုးတက်မှုအခြေအနေ

များကို အောက်ပါ အဖွဲ့အစည်း/ ပုဂ္ဂိုလ်များအား ကျွန်ုပ်တို့ကျေးရွာက ဖိတ်ကြားအသိပေးတင်ပြနိုင်သော အခွင့်အလမ်းဖန်တီးနိုင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဖိတ်ကြားမည့်အဖွဲ့အစည်းများမှာ-

- ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့၊ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အခြားသက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ (ငွေကြေးထည့်ဝင်သူများ၊ပုဂ္ဂလိကလုပ်ငန်းရှင်များ)၊ သတင်းမီဒီယာများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများ စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

နှစ်ပတ်လည်သုံးသပ်ပွဲမှ ကျွန်ုပ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးမိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားပါဝင်သက်ဆိုင်သူများထံမှ အကြံပြုချက်၊ သုံးသပ်ချက်များရယူနိုင်သောအခွင့်အလမ်းကိုလည်းရရှိပါမည်။ ဤအကြံပြုချက်များဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ကိုပြန်လည်ပြုပြင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

### (၁၁-၃) နည်းပညာဆိုင်ရာအကူအညီ

ယခုကဲ့သို့ ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် စီမံဆောင်ရွက်စဉ်အစကနဦးကာလတွင် အချိန်ပိုင်း အလိုက်လေ့လာစောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းဆိုင်ရာကဲ့သို့ နည်းပညာအကူအညီများကို မြို့နယ်အဖွဲ့အစည်းများထံမှ လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။

**နောက်ဆက်တွဲ ၁**

**ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအထောက်အကူပြုဇယားများ**

**(၁) ကျေးရွာလူမှုစီးပွားရေး အခြေအနေ**

**(၁.၁) လူဦးရေနှင့်လူဦးရေဆိုင်ရာအချက်အလက်များ**

ဇယား ( ၁) လူဦးရေနှင့် လူဦးရေဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ

| အသက်အုပ်စု | | ကျား | မ | စုစုပေါင်း | စုစုပေါင်း၏% |
|---|---|---|---|---|---|
| ၁ နှစ်အောက် | နို့စို့အရွယ် | ၄ | ၂ | ၆ | ၀.၈% |
| ၁ နှစ်မှ ၅နှစ်အောက် | ၅နှစ်အောက်ကလေးငယ် | ၁၉ | ၁၈ | ၃၇ | ၅.၄% |
| ၅ နှစ်မှ ၉နှစ်အထိ | မူလတန်းကျောင်းသားအရွယ် | ၂၉ | ၂၈ | ၅၇ | ၈.၃% |
| ၉ နှစ်အထက်မှ ၁၄နှစ် အထိ | အလယ်တန်းကျောင်းသား အရွယ် | ၅၇ | ၆၄ | ၁၂၁ | ၁၇.၇% |
| ၁၄ နှစ်အထက်မှ ၆၀နှစ် အထိ | အလုပ်လုပ်နိုင်သည့်အရွယ် | ၂၀၉ | ၂၀၉ | ၄၁၈ | ၆၁.၂% |
| ၆၀ နှစ်နှင့် အထက် | သက်ကြီးရွယ်ကြီး | ၁၇ | ၂၆ | ၄၃ | ၆.၃% |
| **စုစုပေါင်း လူဦးရေ - ၆၈၂** | | **၃၃၅** | **၃၄၇** | **၆၈၂** | **၉၉.၇** |
| **စုစုပေါင်း အိမ်ထောင်စု - ၁၄၀** | | **တစ်အိမ်ထောင်ရှိ ပျမ်းမျှဦးရေ - ၄.၈%** | | | |

ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ကျေးရွာတွင် အိမ်ထောင်စု(၁၄၀)စာရှိပြီး တစ်အိမ်ထောင်ပျမ်းမျှ(၅)ဦးထက် လျော့ပါသည်။ ရှမ်းနီလူမျိုးများနေထိုင်ကြပြီး အလုပ်လုပ်နိုင်သောအရွယ်သည် ၈၀ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး အလုပ်လုပ်နိုင်သောအမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများထက်ပိုများပါသည်။

## (၁.၂) အလုပ်လုပ်နိုင်သူ အင်အား

### (၁.၂.၁) လုပ်သားအင်အားနှင့် ဝင်ငွေရလုပ်ငန်း အမျိုးအစား

ဇယား (၂) လုပ်သားအင်အားနှင့် ဝင်ငွေရလုပ်ငန်း အမျိုးအစား

| စဉ် | လုပ်ငန်းများ | အဓိက အလုပ်အကိုင် | | | တွဲဖက် လုပ်ကိုင် သူဦးရေ | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | အိမ် ထောင်စု | % | မိသားစု ဝင်လုပ် အား | | |
| ၁ | **စိုက်ပျိုးရေး (သီးနှံ ထုတ်လုပ်ရေး)** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | ၈၀ | ၅၇ | ၈၉ | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | - | - | |
| ၂ | **တိရစ္ဆာန် မွေးမြူရေး** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | - | | | ၂ | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | - | | | | |
| ၃ | **ငါးဖမ်း လုပ်ငန်း** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | - | | | - | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | - | | | - | |
| ၄ | **သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ ကျောက်ထုတ်လုပ်ရေး နှင့် သဘာဝရင်းမြစ်များ ထုတ်လုပ်ခြင်း** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | ၂ | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | - | | | - | |
| ၅ | **ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်း** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | ၅ | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | - | | - | - | |
| ၆ | **လျှပ်စစ်၊ ဓာတ်ငွေ့ နှင့် ရေပေးဝေရေး** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ | ၁ | ၀.၇ | ၁ | - | |

| စဉ် | လုပ်ငန်းများ | အဓိက အလုပ်အကိုင် | | | တွဲဖက် လုပ်ကိုင် သူဦးရေ | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | အိမ် ထောင်စု | % | မိသားစု ဝင်လုပ် အား | | |
| | ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၇ | **ဆောက်လုပ်ရေး၊ လက်သမား၊ ပန်းရံ လုပ်ငန်း** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | ၁ | ၀.၇ | ၁ | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | - | | | - | |
| ၈ | **ယာဉ်၊ စက်ကိရိယာ၊ အိမ်သုံး ပစ္စည်းများ ပြင်ဆင်ရေး** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | - | | | ၅ | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | - | | | - | |
| ၉ | **ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ (ဆရာဝန်၊ အလှပြင်၊ အပ်ချုပ်၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ သင်တန်းပေးသူ စသည်)** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | - | ၂၁ | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | - | | | - | |
| ၁၀ | **လက်လီ-လက်ကား ရောင်းဝယ်ရေး** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | ၁ | ၀.၇ | ၂ | ၄၂ | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | - | | | - | |
| ၁၁ | **ဟိုတယ် နှင့် စားသောက်ဆိုင် လုပ်ငန်း** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | - | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | - | | | - | |
| ၁၂ | **ပို့ဆောင်ရေး၊ သိုလှောင်ရေး နှင့် ဆက်သွယ်ရေး** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | ၃ | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | - | - | |
| ၁၃ | **ငွေချေး ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်း (ဘဏ် နှင့် ငွေချေးခြင်း အပါအဝင် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်း)** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | - | | | - | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | - | | | - | |
| ၁၄ | **အိမ်ခြံမြေ ရောင်းဝယ် ငှားရမ်းခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သော လုပ်ငန်းများ** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | - | | | - | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ | - | | | - | |

| စဉ် | လုပ်ငန်းများ | အဓိက အလုပ်အကိုင် | | | တွဲဖက် လုပ်ကိုင် သူဦးရေ | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | အိမ်ထောင်စု | % | မိသားစု ဝင်လုပ် အား | | |
| | ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | | | | | |
| ၁၅ | **ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ( အုပ်ချုပ်ရေး၊ ကာကွယ်ရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေး)** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | - | | | - | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | ၁ | ၀.၇ | ၁ | | |
| ၁၆ | **ပညာရေး** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | - | | | - | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | ၄ | ၂.၈ | ၁ | | |
| ၁၇ | **ကျန်းမာရေး** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | - | | | - | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | ၂ | ၁.၄ | ၁ | | |
| ၁၈ | **လူမှုရေး လုပ်ငန်းများ** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | - | | | - | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | - | | | - | |
| ၁၉ | **အိမ်များတွင် အငှားလိုက်လုပ်သူများနှင့် အမျိုးအမည် မဖော်ပြနိုင်သော လုပ်ငန်းများ** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | | | | | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | ၅၀ | ၃၅.၇ | ၁၉၃ | - | |
| ၂၀ | **ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကုမ္ပဏီများတွင် လုပ်ကိုင်သူများ (ဥပမာ - UN, INGOs, Companies, etc.,)** | | | | | |
| | ကိုယ်ပိုင် လုပ်ငန်း | - | | | - | |
| | အလုပ်သမား၊ ကျပန်း၊ ရာသီအလိုက် အလုပ်သမား | - | | | ၂ | |
| | **စုစုပေါင်း** | **၁၄၀** | **၉၉.၇** | **၂၈၉** | **၈၂** | |

ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ကျေးရွာသည် စိုက်ပျိုးရေးကို အဓိကလုပ်ကိုင်သည့်ရွာဖြစ်သည့်အတွက် တောင်သူမိသားစုများ များပြားပြီးအခြားလုပ်ငန်းများကိုလည်း လုပ်ကိုင်သည်။ ကျပန်းအလုပ်သမားများသည် ရာသီအလိုက်လုပ်ကိုင်စားသောက်ကြပါသည်။ အိမ်ခြေ(၁၀၀)တွင်(၇၀)ခန့်မှာ အိမ်များတွင်အငှားလိုက်သူများ ဖြစ်ကြပါသည်။

### (၁.၂.၂) လုပ်ငန်းနှင့် ကျား၊ မအလိုက် အနည်းဆုံးနှင့် အများဆုံး လုပ်အားခနှုန်းထား

ဧယား (၃) လုပ်ငန်းနှင့် ကျား၊ မအလိုက် အနည်းဆုံးနှင့် အများဆုံး လုပ်အားခနှုန်းထား

| # | အလုပ်အကိုင် | ရေတွက်ပုံ | အများဆုံး (ကျပ်) | | အနည်းဆုံး (ကျပ်) | | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | ကျား | မ | ကျား | မ | |
| ၁ | လယ်ယာလုပ်ငန်း | နေ့စား | ၁၀၀၀၀ | ၅၀၀၀ | ၆၀၀၀ | ၃၅၀၀ | အလုပ်ချိန်(၈)နာရီ |
| ၂ | တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး | နေ့စား | - | - | - | - | |
| ၃ | ငါးလုပ်ငန်း - ရေချို/ရေငန် ငါးဖမ်းခြင်း၊ ငါးပို၊ ငါးခြောက်လုပ်ငန်း | နေ့စား | - | - | - | - | |
| ၄ | သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ ကျောက်ထုတ်လုပ်ရေး နှင့် သဘာဝရင်းမြစ်များ ထုတ်လုပ်ခြင်း | နေ့စား | - | - | - | - | |
| ၅ | ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်း | နေ့စား | | | | | |
| ၆ | ဆောက်လုပ်ရေး၊ လက်သမား၊ ပန်းရံလုပ်ငန်း | နေ့စား | ၆၀၀၀ | ၄၀၀၀ | ၅၀၀၀ | ၃၅၀၀ | |
| ၇ | ယာဉ်၊ စက်ကိရိယာ၊ အိမ်သုံး ပစ္စည်းများ ပြင်ဆင်ရေး | နေ့စား | | | | | |
| ၈ | လက်လီ-လက်ကား ရောင်းဝယ်ရေး | နေ့စား | ၆၀၀၀ | ၄၀၀၀ | ၅၀၀၀ | ၃၅၀၀ | |
| ၉ | ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ (ဆံပင်၊ အလှပြင်၊ အပ်ချုပ်၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ သင်တန်းပေးသူ စသည်) | နေ့စား | ၃၀၀၀ | ၆၀၀၀ | - | ၃၀၀၀ | |
| ၁၀ | ဟိုတယ်နှင့် စားသောက်ဆိုင်လုပ်ငန်း | နေ့စား | - | - | - | - | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ လယ်သမား အုပ်စု။

**မှတ်ချက်။** (၁) လခစား အလုပ်သမားများ၏ တစ်ရက်ဝင်ငွေ = (လစာ ÷ ၂၂.၇၅)

(၂) နာရီတွက်ဖြင့် ရသော အလုပ်သမားများ၏ တစ်ရက်ဝင်ငွေ = (တစ်နာရီဝင်ငွေ × ၈)

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ လယ်ယာလုပ်ငန်းများတွင်သာ အဓိကလုပ်ကိုင်ကြပြီး လယ်ယာလုပ်ငန်းမရှိသည့် အချိန်များတွင် အခြားလုပ်ငန်းများ၌လုပ်ကိုင်ကြသည်ကိုတွေ့ရှိရပြီးလုပ်ငန်းအလိုက် ကျား၊မ လုပ်အားခနှုန်း ထားများကွဲပြားမှုရှိသည်။

## (၁.၃)  သဘာဝ ရင်းမြစ်များ

### (၁.၃.၁)  စိုက်ပျိုးနိုင်သော မြေဧရိယာ

ဧယား (၄) ကျေးရွာ၏စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု

| မြေအမျိုးအစား | ဧရိယာ (ဧက) | မြေဆီလွှာ အရည်အသွေး ကောင်း/သင့်/ညံ့ | ဆည်ရေရရှိမှု (ရ/မရ/အနည်း အကျဉ်း) | ရေရင်းမြစ် (ရေရရှိသည့်နေရာ/ ရေပေးနိုင်သည့်ဧက) |
|---|---|---|---|---|
| လယ်မြေ | ၅၂၈ | သင့် | ဆည်ရေရ | ၈၀%ခန့် |
| ယာမြေ /တောင်ယာ | | | | |
| ဥယျာဉ်ခြံမြေ | ၅ | သင့် | | |
| အိမ်ခြံဝင်း စိုက်ခင်း | ၁၆ | သင့် | | |
| နှစ်ရှည်သီးနှံစိုက်ခင်း | ၁၈ | ကောင်း | | |
| ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာ မြေ | - | | | |
| ကိုင်း/ကျွန်းမြေ | ၆ | ကောင်း | | |
| စားကျက်မြေ | - | | | |
| ပလပ်မြေ | - | | | |
| အခြား | ၇၆၈ | သင့် | | |
| **စုစုပေါင်း** | **၁၃၄၁** | | | |

ရင်းမြစ် ...(၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမားအုပ်စု။

**မှတ်ချက်**။ ။ရေရှိသည့် နေရာအမျိုးအစား-ဆည်၊ မြစ်ရေတင်၊ စိမ့်စမ်းရေသွယ်၊ မြေအောက်ရေ

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။**  ။ ကျေးရွာ၏ လယ်ယာမြေများတွင် မိုးရာသီတွင် စပါးကိုသာအဓိကစိုက်ပြီး ဆောင်းသီးနှံနှင့်နွေရာသီတွင် ပဲပုတ်၊သစ္စာပန်း၊မြေပဲနှင့် အခြားသီးနှံများကိုလည်းစိုက်ကြသည်။ တောလယ်တွင် မူအချို့ရေရသည့် နေရာများတွင် စပါးကို စိုက်ပျိုးပြီး ကျန်နေရာများတွင် ပဲပုတ်ကို မျိုးပြန့်အနေနှင့်ရောရောင်းချ ပို့ရန်အတွက်ပါစိုက်ပျိုးကြသည်။ တောလယ်တွင် ကြိုးကြာ၊မုန့်ညှင်းများကိုလည်းစိုက်ပျိုးကြ သည်။ ကြိုးကြာ၊ မုန့်ညှင်းများသည် ဈေးမမှန်မူနှင့်ရင်ဆိုင်ရတတ်သည်။ အခြားသီးနှံများဖြစ်သော သစ္စာပန်း၊ ခရမ်းချဉ်၊ မုန်လာတို့ ကိုလည်းစိုက်ပျိုးကြသည်။

### (၁.၃.၂) ဓာတ်သတ္တုနှင့်အခြားသဘာဝ ရင်းမြစ်များ

ဇယား (၅) ဓာတ်သတ္တုနှင့် အခြားသဘာဝ ရင်းမြစ်များ

| အမျိုးအစား | ရရှိနိုင်မှု (များ/သင့်/နည်း/မရှိ) | လက်လှမ်းမီနိုင်မှု (လွယ်/ခက်/ လက်လှမ်းမမီ) |
|---|---|---|
| ကာဗွန် (ဓာတ်ငွေ့/ရေနံ) | နည်း | ခက် |
| အခြား ရင်းမြစ်များ | သင့် | ခက် |
| **အခြားသဘာဝရင်းမြစ်** | | |
| သဘာဝတိရစ္ဆာန်မျိုးစိတ်များ | နည်း | လက်လှမ်းမမီ |
| သဘာဝအပင်မျိုးစိတ်များ (နွားစာ၊ ဆေးဘက်ဝင်အပင်များ) | သင့် | လက်လှမ်းမမီ |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် သဘာဝအရင်းအမြစ်အနေဖြင့် ထင်းမီးသွေးရရှိနိုင်မှု နည်းပြီး လက်လှမ်းမီမှုနည်းပါးသည်။ သဘာဝပေါက်ပင်အနေဖြင့် အင်၊ဝါး၊တယော်ပင်၊သစ်ယာ၊ အင်ကြင်း စသည်တို့ရှိသော်လည်း တဖြည်းဖြည်းရှားပါးသဖြင့် လက်လှမ်းမီမှုနည်းပါးသည်။ ရရှိနိုင်မှုခက်ခဲသည်။ သစ်၊ဝါး အခြေခံကုန်ချော ထုတ်လုပ်ရန် ကျွမ်းကျင်မှုအားနည်းသည်။ အခြားအရင်းအမြစ်များအနေဖြင့် ဆောက်လုပ်ရေးအတွက် အသုံးဝင်သော သဲ ၊ကျောက်ကို အလုံအလောက်ရရှိနိုင်သည်။ သဘာဝ ဆေး ဖက်ဝင်အပင်အနေဖြင့် ဝံအူမြစ် ၊သရင်းကြီးမြစ် ၊ဆင်တုံးမန္တယ် စသည်တို့ အလုံအလောက်ထွက်ရှိ သော်လည်း ၎င်းသဘာဝအရင်းအမြစ်များကို ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အသုံးပြုနိုင်ရန် ဗဟုသုတနှင့်နည်းပညာ အားနည်းနေကြပါသည်။

### (၁.၄) ဥစ္စာဓနအဆင့်အခြေအနေ

ဇယား (၆) ဥစ္စာဓနအဆင့် အခြေအနေ

| အကြောင်း အရာ | သတ်မှတ်စံနှုန်း | | | |
|---|---|---|---|---|
| | အဆင်ပြေသော အိမ်ထောင်စု | အလယ်အလတ်ရှိသောအိမ်ထောင်စု | ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စု | အလွန်ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စု |
| မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု | ၁၀ ဧကနှင့် အထက် | ၅ ဧကနှင့်၁၀ ဧကကြား | ၅ ဧကအောက် | မြေယာမဲ့ |
| အိမ်အခြေအနေ | တိုက်/နံရံကပ်တိုက် | ပျဉ်ထောင်/ပျဉ်ခင်း | နှစ်ထပ်မြေစိုက်ထရံကာ | ကြမ်းခင်းထံရံကာ |
| လုပ်ငန်းသုံးကိရိယာပိုင်ဆိုင်မှု | လက်တွန်းထွန်စက်၊ ခွေလှေ့ | လက် တွန်းထွန်စက်၊ကျွဲ၊နွား | လှည်း၊နွား၊ကျွဲ | နွား |

| အကြောင်း အရာ | သတ်မှတ်စံနှုန်း | | | |
|---|---|---|---|---|
| | အဆင်ပြေသော အိမ်ထောင်စု | အလယ်အလတ်ရှိသောအိမ်ထောင်စု | ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စု | အလွန်ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စု |
| | စက်၊ ထွန်စက်ကြီး | ၊လှည်း | | |
| ကုန်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် မဆိုင်သော ပိုင်ဆိုင်မှု | ရေခဲသေတ္တာ၊ TV၊စလောင်း၊ ဖုန်း၊ဓါတ်အားလိုင်း | ဆိုင်ကယ်၊ တီဗွီ၊ စလောင်း၊ဖုန်း၊ဓါတ်အားလိုင်း | ဆိုင်ကယ်၊စက်ဘီး၊ဖုန်း၊ဆိုလာ | ဆိုင်ကယ်၊စက်ဘီး၊ ဆိုလာသေး၊ဖုန်း |
| အဓိကစီးပွားရေး လုပ်ငန်း | လယ်၊ဆန်စက်၊ ဆီစက် | လယ်၊ဈေးရောင်း ဈေးဝယ် | လယ်၊တော၊ အခင်း | နေ့စား |
| အခြားပိုင်ဆိုင်မှု | ကား | ဆီယာတိုင် | | |
| အိမ်ထောင်စု - ၁၄၀ | ၁၅ | ၅၇ | ၅၁ | ၁၇ |

ရင်းမြစ် ... (၁) ကျေးရွာလုံးကျွတ် အစည်းအဝေးပြုလုပ်ခြင်း။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင်ရှိဥစ္စာဓနအခြေအနေမှာ လယ်ယာမြေပိုင်ဆိုင်မှု၊ လယ်ယာသုံးစက်ကိရိယာများလက်လှမ်းမီမှု၊ ဆည်ရေသွင်းစိုက်ပျိုးမှုများကြောင့်အတင့်အတင့်ရှိကြပါသည်။ အချို့မိသားစုများမှာ လယ်မြေပိုင်ဆိုင်မှု ၁၀ဧကကျော်သော်လည်း အခြားလုပ်ငန်း များနှင့်တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သဖြင့် ကျေးရွာတွင် အဆင်ပြေသော အိမ်ထောင်စုအဖြစ် ရပ်တည်နိုင်ကြသည်။ အချို့မိသားစုများမှာ လယ်မြေပိုင်ဆိုင်မှု(၁၀)ဧကနှင့်အထက် ပိုင်ဆိုင်သော်လည်း ကျောင်းသားစရိတ်ကုန်ကျမှု၊ ကျန်းမာရေးအတွက်ကုန်ကျမှုများသောကြောင့် စီးပွားရေးရပ်တည်မှုတွင် အလယ်အလတ်အဆင့်သာ ရပ်တည်နိုင်သည်။

## (၁.၅) ထိခိုက်လွယ်မှု

### (၁.၅.၁) ဝမ်းစာဖူလုံမှု

ဇယား (၇) ချေးငှားခြင်းမရှိဘဲ တစ်နေ့လျှင် အနည်းဆုံး နှစ်နပ်စားနိုင်သည့် အိမ်ထောင်စုများ (ဥစ္စာဓနအဆင့် "၃" နှင့် "၄" အိမ်ထောင်စုပေါင်း၏ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း)

| အချိန်ကာလ | အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် | အိမ်ထောင်စု % | ဖြေရှင်းသည့်နည်းဗျူဟာ |
|---|---|---|---|
| ၃ လအောက် | ၁၇ | ၈% | ချေးယူစားသုံး |
| ၃ လနှင့် ၅ လ အထိ | ၂၁ | ၃၄% | ချေးယူစားသုံး |
| ၆လ မှ ၁၂ လ အထိ | ၃၀ | ၅၈% | |

ရင်းမြစ် .. ဥစ္စာဓနအဆင့် "၃" နှင့် "၄" အိမ်ထောင်စုပေါင်း၏ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းအားစစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် ဥစ္စာဓနအဆင့်(၃)နှင့်(၄)အိမ်ထောင်စုများသည် စီးပွားရေးအရအဆင် မပြေသော်လည်း အကြွေးတင်ရှိမှုများသိပ်မရှိပေ။အကြောင်းမှာ ကျန်းမာရေးမကောင်းသည့် မိသားစုများမှလွဲ၍ အချို့မိသားစုများမှနေ့စဉ် အလုပ်ရှာဖွေ၍ စားသောက်ကြခြင်းဖြစ်သည်။သားသမီးများကို

ပညာရေးတွင်အလေး မပေးသည့်အတွက် အိမ်ထောင်စုများသည် ဆင်းရဲတွင်းမှ ရုန်းထွက်နိုင်ဖို့ ခက်ခဲပေလိမ့်မည်။

### (၁.၅.၂) ကူညီစောင့်ရှောက်မှုအထူးလိုအပ်သော အုပ်စုများ၏ထိခိုက်လွယ်မှုအခြေအနေ

ဇယား (၈) ကူညီစောင့်ရှောက်မှုအထူးလိုအပ်သော အုပ်စုများ၏ထိခိုက်လွယ်မှုအခြေအနေ

| အကြောင်းအရာ | ကျား | မ | ပေါင်း |
|---|---|---|---|
| မိသားစုစောင့်ရှောက်မှုမရှိသောသက်ကြီးရွယ်အို ၆၀ နှစ်နှင့်အထက် | | | |
| မိသားစု/ရပ်ရွာ၏စောင့်ရှောက်မှုမရှိသော မသန်စွမ်းသည့် ပုဂ္ဂိုလ် | | | |
| | **အိမ်ထောင်စု အရေအတွက်** | | |
| ဆင်းရဲ၍မိသားစုဦးရေများသည့်အမျိုးသမီးဦးဆောင် အိမ်ထောင်စု | ၁၀ | | |
| ဆင်းရဲ၍မိသားစုဦးရေများသည့် မုဆိုးဖို/ တစ်ခုလပ်အိမ်ထောင်စု | ၂ | | |
| အခြားဒေသသို့ကြာမြင့်စွာသွားရောက် နေထိုင်လုပ်ကိုင်နေသည့် ဆင်းရဲသည့် အိမ်ထောင်စု | | | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။။။** ကျေးရွာတွင် မိသားစုစောင့်ရှောက်မှုမရှိသော သက်ကြီးရွယ်အိုများမှာ မိသားစုဝင်များမှ စီးပွားရေးအဆင်မပြေခြင်းကြောင့် အဖြစ်များသည်။ မသန်စွမ်းသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များမှာမူ ကျေးရွာ၏စောင့်ရှောက်မှု သီးသန့်မရရှိကြပေ။ ဆင်းရဲသော မိသားစုဦးရေများသည် အမျိုးသမီးဦးဆောင်သော အိမ်ထောင်စုများမှာ အိမ်ထောင်ဦးစီးသည် အများအားဖြင့် မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲခြင်းကြောင့် သေဆုံးသည်ကများသည်။ ထိုမိသားစုများသည် ကျေးရွာအတွက် အခက်အခဲတစ်ခုဖြစ်သည်။

## (၁.၅.၃) ကျေးရွာ၏ ထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှု အခြေအနေ

ဇယား (၉) ကျေးရွာ၏ ထိခိုက်သက်ရောက်လွယ်မှု အခြေအနေ

| စဉ် | ထိခိုက်လွယ်မှုအမျိုးအစား | ထိခိုက်လွယ်မှု (နိမ့်/လတ်/မြင့်) | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|
| ၁ | စားနပ်ရိက္ခာမဖူလုံမှု | နိမ့် | ဆန်စပါးလုံလုံလောက်လောက်ထွက်ရှိ |
| ၂ | သဘာဝရင်းမြစ် ရှားပါးမှု(မြေ၊စိုက်ပျိုးရေ) | နိမ့် | ကျေးရွာတွင် စိုက်ပျိုးမြေအသင့်သင့်ရရှိ |
| ၃ | ရေကြီးခြင်း | နိမ့် | ရေကြီးခြင်းမရှိပါ။ |
| ၄ | မိုးခေါင်ခြင်း | လတ် | မိုးနောက်ကျသဖြင့်စပါးပျိုးချိန်နောက်ကျ။ |
| ၅ | အအေးလွန်ကဲခြင်း | လတ် | ရာသီဥတုအသင့်အသင့်သာအေး |
| ၆ | မုန်တိုင်း | နိမ့် | တောင်ပေါ်ဒေသဖြစ်သည့်အတွက် မုန်တိုင်း မရှိ |
| ၇ | ငလျင် | နိမ့် | ယခုနှစ်တွင်မြေငလျင်ကြီးမားမှုမရှိ |
| ၈ | မီးဘေး | နိမ့် | အသေးစားမီး အန္တရာယ်ရှိသည်။ |
| ၉ | ဆားငန်ရေဝင်မြေ | | တောင်ပေါ်ဒေသဖြစ်သည့်အတွက် |
| ၁၀ | မြေပြိုခြင်း၊ မြေဆီလွှာပျက်ယွင်းမှု | နိမ့် | သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းကြောင့် မြေဆီလွှာ ပျက်စီးမှုအနည်းငယ်ရှိ |
| ၁၁ | သစ်တောပြုန်းတီးခြင်း | မြင့် | တရားမဝင်သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်း |
| ၁၂ | ၄က်ဖျားရောဂါ | လတ် | ရွှေပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများပြားခြင်း |
| ၁၃ | တီဘီရောဂါ | နိမ့် | တီဘီရောဂါဖြစ်ပွားမှုအနည်းငယ်ရှိ |
| ၁၄ | ကိုယ်ခံအားကျဆင်းမှုရောဂါ | မြင့် | ကျန်းမာရေးအသိနည်းပါးခြင်း |
| ၁၅ | ပြည်တွင်း ပဋိပက္ခ | မြင့် | ပဋိပက္ခများပြားခြင်း |
| ၁၆ | တိရစ္ဆာန် ကူးစက်ရောဂါ ကျရောက်မှု | လတ် | ခွာနာလျှာနာဖြစ်ပွား |
| ၁၇ | လူကုန်ကူးခြင်း | နိမ့် | မရှိ |
| ၁၈ | ဝေးလံခေါင်သီ/လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေးခက်ခဲ စသည် | နိမ့် | လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးအသင့်အသင့်ရှိ |
| ၁၉ | အခြား | - | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် မြေယာမဲ့လုပ်သားများသည် ဝမ်းစာဖူလုံမှုမှာ အသင့်အသင့်သာရှိပါသည်။ ရေကြီးခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း၊ မြေပြိုခြင်း၊ အအေးလွန်ကဲခြင်းစသည့်ဒဏ် ကြောင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုမရှိပါ။ ယခုနှစ်ပိုင်းတွင် ကြီးမားသည့် ငလျင်များလည်းမလုပ်ခတ်ပေ။ ထင်းခုတ်ခြင်းနှင့်တရားမဝင် သစ်ခုတ်ခြင်းများသောကြောင့် သစ်တော ပြုန်းတီးခြင်းများ နှစ်စဉ်ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည်။ ယခုနှစ်ပိုင်းတွင် ၄က်ဖျား ရောဂါဖြစ်ပွားမှုနည်းပါးပြီး ကိုယ်ခံအား ကျဆင်းမှုရောဂါမှာ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲခြင်းနှင့် အပျော်လိုက်စားခြင်းတို့မှ ကူးစက်မှုများသည်။

ရောဂါကူးစက်ခံရသူများမှာ များသောအားဖြင့် ဆုံးပါးသွားကြပြီး အိမ်ထောင်ရှင်အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးတို့တွင် ရောဂါကူးစက်ခံရမှုက ကျေးရွာတွင်ပိုမိုတွေ့ရှိရသည်။

## (၁.၅.၄) ထိခိုက်သက်ရောက်မှု ခံရနိုင်သည့်သူများ

ဇယား (၁၀) ထိခိုက်သက်ရောက်မှုခံရနိုင်သည့်သူများ

| စဉ် | ထိခိုက်သက်ရောက်မှု ခံရနိုင်သည့်သူများ | ထိခိုက်မှု (နိမ့်/လတ်/မြင့်) | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|
| ၁ | လူငယ် | မြင့် | မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှု |
| ၂ | အမျိုးသမီး ဦးဆောင်သည့် ဆင်းရဲသည့် အိမ်ထောင်စု | လတ် | အလုပ်အကိုင်နည်းပါးခြင်း ဝင်ငွေမလုံလောက်ခြင်း |
| ၃ | မြေယာမဲ့၊ ဆင်းရဲသားတောင်သူ | လတ် | ကြိုးတင်ငွေယူခြင်း၊အရင်း အနှီးမလုံလောက်ခြင်း |
| ၄ | သဘာဝဘေးဒဏ် ဆိုးရွားစွာ ကျရောက်နိုင်သော အိမ်ထောင်စု/ ကူးစက်ရောဂါ ထူပြောသောဒေသတွင် နေထိုင်သူ | နိမ့် | မရှိပါ |
| ၅ | မြစ်ကမ်းဘေး နေထိုင်သူများ | နိမ့် | မရှိပါ |
| ၆ | မတော်တဆမှုဖြစ်နိုင်ခြေများသောနေရာ (Prone to accident) တွင် နေထိုင်သူများ | နိမ့် | မရှိပါ |
| ၇ | ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာရွှေ့ပြောင်းခံရသူ များ (IDP) | နိမ့် | မရှိ ပါ |
| ၈ | မြေနိမ့်ပိုင်းနေထိုင်သူများ | နိမ့် | မရှိပါ |
| ၉ | ငါးကန်ပိုင်ရှင် | နိမ့် | စိုက်ပျိုးရေးနှင့်တွဲလုပ်ခြင်း |
| ၁၀ | လက်လုပ်လက်စားများ၊ ကျပန်း | မြင့် | အလုပ်ပုံမှန် မရှိခြင်း |
| ၁၁ | လူနည်းစုလူမျိုးများ | နိမ့် | |
| ၁၂ | ဒေသတွင်းပဋိပက္ခဧရိယာတွင် နေထိုင်သူများ | နိမ့် | မရှိပါ |
| ၁၃ | နယ်စပ်ဒေသတွင် နေထိုင်သူများ | နိမ့် | |
| ၁၄ | ရွှေတွင်းလုပ်သား | နိမ့် | ရွှေတွင်းသွားလုပ်ကိုင်သူနည်း ပါး |
| ၁၅ | ဆေးစွဲသူများ | မြင့် | သုံးစွဲသူများပြားခြင်း |
| ၁၆ | ကူးစက်ရောဂါရနိုင်ခြေရှိသော သူများ | လတ် | မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှု များပြားခြင်း |
| ၁၇ | လှည့်လည်သွားလာ၍ဈေးရောင်းသူများ | လတ် | |
| ၁၈ | နေရပ်ပြန် အခြေချသူများ | နိမ့် | မရှိပါ |

| စဉ် | ထိခိုက်သက်ရောက်မှု ခံရနိုင်သည့်သူများ | ထိခိုက်မှု (နိမ့်/လတ်/မြင့်) | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|
| ၁၉ | ရွှေပြောင်းလုပ်သားများ | နိမ့် | |
| ၂၀ | ကားသမား | လတ် | |
| ၂၁ | အခြား | - | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာ လူလတ်ပိုင်းတွင် မူးယစ်ဆေးဝါးအလွန်အကျွံသုံးစွဲသည့်အတွက် ကျေးရွာလူထု၏ ထိခိုက်သက်ရောက်မှုခံရနိုင်သည့်သူများဖြစ်သည်။ လက်လုပ်လက်စားများမြင့်မားနေပါသည်။

## (၂) ကျေးရွာ၏ လက်ရှိ ဖွံ့ဖြိုးရေး အခြေအနေ

### (၂.၁) ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများ အခြေအနေ

### (၂.၁.၁) ကျေးရွာတွင်းရှိ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများ

ဇယား (၁၁) ကျေးရွာတွင်းရှိ လူထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများ

| စဉ် | အဖွဲ့အစည်း အမည် | အမျိုး အစား (၁/၂/၃) | အဖွဲ့ဝင်ဦးရေ | | | လုပ်ငန်း တာဝန် | ဦးဆောင် ဖွဲ့စည်း သူများ (၄/၅) | စွမ်း ဆောင် နိုင်မှု (၆/၇/၈) |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | ကျား | မ | ပေါင်း | | | |
| ၁ | မီးသတ် | ၂ | ၇ | | ၇ | လူမှုရေးလုပ်ငန်း | ၄ | ၆ |
| ၂ | မြစိမ်းရောင်ချေးငွေ | ၁ | ၅ | ၂ | ၇ | စီးပွားရေး | ၄ | ၆ |
| ၃ | မိခင်နှင့်ကလေး | ၂ | | ၆ | ၆ | အမျိုးသမီး | ၅ | ၈ |
| ၄ | အမျိုးသမီးရေးရာ | ၂ | | ၅ | ၅ | အမျိုးသမီး | ၅ | ၈ |
| ၅ | သဘာဝစိမ်းလန်း | ၂ | ၁၅ | ၁၂ | ၂၇ | စိမ်းလန်းစိုပြေ | ၄ | ၈ |
| ၆ | သမဝါယမ | ၁ | ၂၄ | ၇ | ၃၁ | စီးပွားရေး | ၄/၅ | ၆ |
| | | | | | | | | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု။

**အုပ်စုအမျိုးအစား**

(၁) စီးပွားရေးအခြေခံသောအုပ်စု- လယ်သမားအဖွဲ့၊ ငွေစုငွေချေးအဖွဲ့ စသည့်။

(၂) လူမှုရေးအဖွဲ့ - ဥပမာ - အမျိုးသမီးအဖွဲ့၊ လူငယ်အဖွဲ့၊ ကိုယ်ထူကိုယ်ထအဖွဲ့။

(၃) ဘာသာရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့။

**ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းသူများ**

(၄) ကျေးရွာလူထုကိုယ်တိုင်

(၅) ပြင်ပအဖွဲ့အစည်း

**အဖွဲ့စွမ်းဆောင်နိုင်မှုအခြေအနေ**

(၆) ကောင်း - လွန်ခဲ့သောနှစ်က ဖွံ့ဖြိုးရေးရည်မှန်းချက် (၁-၂) ခု အောင်မြင်မှု ရရှိခဲ့။ ပုံမှန်အစည်းအဝေး ကျင်းပခြင်းနှင့် တက်ရောက်မှုကောင်း၊ မှတ်တမ်းများကို စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်း၊ ကျေးရွာတွင်းရှိ အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု ရှိခြင်း။

(၇) သင့် - လွန်ခဲ့သောနှစ်က ဖွံ့ဖြိုးရေးရည်မှန်းချက် (၁-၂) ခု အောင်မြင်မှု ရရှိခဲ့။ ပုံမှန်အစည်းအဝေး ကျင်းပခြင်းနှင့် အသင့်အတင့် တက်ရောက်မှုရှိ၊ မှတ်တမ်းအချို့ စနစ်တကျ ထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်း။

(၈) ညံ့ (အားနည်း) - ကြံ့ုသလို အစည်းအဝေးကျင်းပခြင်း၊ မှတ်တမ်းအချို့သာ ထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်း။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် မြစိမ်းရောင်စီမံကိန်းလုပ်ငန်းများကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ပေးထား ပါသည်။ မီးသတ်အဖွဲ၊ လူမှုကူညီမှုအဖွဲ့များလည်းပရဟိတလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရန်ဖွဲ့စည်းထားရှိပါ သည်။**(၂.၁.၂) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေး ဆောင်ရွက်နေသောပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ**

ဇယား (၁၂) ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးဆောင်ရွက်နေသော ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများ

| စဉ် | အမည် | အဖွဲ့အစည်းအမျိုးအစား (၁/၂/၃/၄/၅/၆/၇) | အဖွဲ့အစည်း၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များနှင့် အစီအစဉ် |
|---|---|---|---|
| ၁ | | | |
| ၂ | | | |
| ၃ | | | |
| ၄ | | | |
| ၅ | | | |
| ၆ | | | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

**မှတ်ချက်။**

(၁) ဘာသာရေးနှင့်ပတ်သက်သောအဖွဲ့အစည်း (ပြည်တွင်း/ ပြည်ပ)

(၂) အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း (ပြည်တွင်း/ ပြည်ပ)

(၃) အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း

(၄) ဘက်ပေါင်းစုံဖွံ့ဖြိုးရေး အဖွဲ့အစည်းများ (ဥပမာ-ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်)

(၅) ကဏ္ဍအလိုက် ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်း (ဥပမာ - UK Aid, GIZ စသည့်)

(၆) ပရဟိတအဖွဲ့ (ပြည်တွင်း/ ပြည်ပ)

(၇) ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် CF အဖွဲ့မှာ အဖွဲ့အစည်းကောင်းကောင်းရှိပြီး တစ်ပိုင်တစ်နိုင် ကျွန်း ခင်းများနှင့်အခြားသစ်မာ များကို စိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် သစ်တောပြုန်းဖုံးလွှမ်းမှုတိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်ပေး သည်။

## (၂.၂) စီးပွားရေးနှင့်အသက်မွေးမှု အခြေအနေ

### (၂.၂.၁) သီးနှံထုတ်လုပ်ရေး

#### (၂.၂.၁.၁) စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု

ဇယား (၁၃) ကျေးရွာ၏စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှု၊မြေယာပိုင်ဆိုင်သည့် အိမ်ထောင်စု

| စဉ် | မြေပိုင်ဆိုင်မှုအရွယ်အစား | အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် | အိမ်ထောင်စု % | ဖွံ့ဖြိုးရေးအမြင်သတ်မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|---|
| ၁ | မြေယာမဲ့ | ၅၉ | ၄၂.၁၄% | မြေမဲ့ယာမဲ့ |
| ၂ | ၂.၅ ဧကအောက် | ၂ | ၁.၄၃% | ဆင်းရဲသားတောင်သူ |
| ၃ | ၂.၅ ဧကမှ ၅ ဧကထိ | ၄၀ | ၂၈.၅၇% | တောင်သူငယ် |
| ၄ | ၅ ဧကမှ ၁၂.၅ ဧက ကြား | ၃၅ | ၂၅.၀၀% | အလယ်အလတ်စား တောင်သူ |
| ၅ | ၁၂.၅ ဧက အထက် | ၄ | ၂.၈၆% | တောင်သူကြီး |
| **ကျေးရွာရှိအိမ်ထောင်စု စုစုပေါင်း** | | **၁၄၀** | **၁၀၀**% | |

ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေရွာတွင်စိုက်ပျိုးမြေပိုင်ဆိုင်မှုမှာ (၅၂၃)ဧကရှိပြီး သီးထပ်အဖြစ် ဧက(၃၀၀)ခန့်ပဲစိုက်ပျိုးကြပါသည်။ လယ်ယာမဲ့လုပ်သားများမှာမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများကိုလည်း လုပ်ဆောင်ကြပါသည်။

### (၂.၂.၁.၂)  အစိုးရနှင့်ပုဂ္ဂလိက ရေရင်းမြစ်များမှ ရေသွင်းနိုင်သည့်ဇရိယာ

ဇယား (၁၄) ကျေးရွာ၏ ရေရင်းမြစ်နှင့် ရေသွင်းဇရိယာ

| စဉ် | ရင်းမြစ် | အစိုးရ /ပုဂ္ဂလိက | ရေသောက်ဇေ | ရရှိနိုင်မှု | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | တန်စပတ်လုံး/ ရာသီအလိုက် | လုံလောက်မှု (ရှိ/မရှိ) |
| ၁ | ဆည် | ပုဂ္ဂလိက | ၄၀ | ရာသီအလိုက် | မရှိ |
| ၂ | ရေလွှဲဆည် | - | | | |
| ၃ | မြစ်ရေတင်စီမံကိန်း | - | | | |
| ၄ | အဝီစိတွင်း | ပုဂ္ဂလိက | | | |
| ၅ | လက်ငင် ရေတွင်း | - | | | |
| ၆ | စိမ့်စမ်းရေ | - | | | |
| ၇ | ချောင်းရေ | - | ၄၈၃ | ရာသီအလိုက် | မရှိ |
| ၈ | အခြား | - | | | |

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု၊ (၂) ဆည်မြောင်းဦးစီးဌာန၊ စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာန။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာ၏ လယ်မြေများ မိုးရာသီတွင် စပါးစိုက်ပျိုးချိန်တွင်သာ ရေရရှိပြီး နွေရာသီတွင် ချောင်းများရှိရေများမှာနည်းပါးသွားသဖြင့် ရေသွင်း၍ စိုက်ပျိုးရသော သီးနှံများစိုက်ပျိုးဖြစ်ထွန်းမှုမရှိပေ။ လက်လုပ်ဆည်များပြုလုပ်စိုက်ပျိုးကြပြီး တစ်ခါတစ်ရံတွင် မိုးရွာသွန်းမှုမညီမျှ၍ ရေလုံလောက်မှုနှင့်ရင်ဆိုင်ကြရပါသည်။

### (၂.၂.၁.၃) အဓိကသီးနှံများနှင့် အထွက်နှုန်း

ဇယား (၁၅) အဓိကသီးနှံများနှင့် အထွက်နှုန်း

| သီးနှံ | စုစုပေါင်း စိုက်ဇေ | သီးနှံထွက်မှု | | | | သီးနှံ စိုက်ပျိုးသည့် ကာလ | | သွင်းအားစု လိုအပ်ချက် (နိမ့်/လတ်/ မြင့်) | အမြတ် ရရှိနိုင်မှု (နိမ့်/လတ်/ မြင့်) | မှတ် ချက် |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | ယူနစ် | အနည်းဆုံး | အများဆုံး | ပျမ်းမျှ | မှ | ထိ | | | |
| စပါး | ၅၂၃ | တင်း | ၇၀ | ၁၀၀ | ၉၀ | ၇ | ၁၁ | နိမ့် | လတ် | |
| ပဲပုတ် | ၃၁၅ | တင်း | ၂၀ | ၃၀ | ၂၂ | ၁ | ၅ | နိမ့် | လတ် | |
| မြေပဲ | ၂၀ | တင်း | ၅၀ | ၈၀ | ၇၀ | ၂ | ၆ | မြင့် | လတ် | |
| | | | | | | | | | | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာ၏ အဓိကသီးနှံများမှာ စပါးနှင့်ပဲပုတ်တို့ဖြစ်သည်။စပါးအထွက်နှုန်းများ တစ်ဧကလျှင် အများဆုံး တင်း ၁၀၀၊အနည်းဆုံး ၈၀ တင်းထွက်ရှိပါသည်။ထို့ပြင် ကျေးရွာတွင် ပဲပုတ်စိုက်ဧက ၂၀၀၀ရှိပြီး သီးနှံထွက်ရှိမှုမှာ အနည်းဆုံး ၂၀ တင်း၊အများဆုံး ၂၅ တင်းထွက်ရှိပြီး မြေပဲစိုက်ဧကမှာ ၂၀ ဧကစိုက်ပျိုးပြီး သီးနှံထွက်ရှိမှုမှာ တစ်ဧကလျှင် အနည်းဆုံး ၅၀တင်း အများဆုံး ၈၀တင်းထွက်ရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

### (၂.၂.၁.၄)လယ်ယာသုံးစက်ကိရိယာများ

ဇယား (၁၆) ကျေးရွာ၏ စိုက်ပျိုးရေးသုံးကိရိယာများ ပိုင်ဆိုင်မှု

| စက်အမျိုးအစား | ပိုင်ဆိုင်မှု | | | | | စက်ကိရိယာငှားရမ်းလုပ်ကိုင်နေသောတောင်သူအရေအတွက် | မှတ်ချက်/အခြေအနေ |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | တစ်ဦးချင်းပိုင် | အဖွဲ့ပိုင် | | ရွာပိုင် | | | |
| | | အရေအတွက် | လယ်သမားဦးရေ | အရေအတွက် | လယ်သမားဦးရေ | | |
| ထွန်စက် | ၂၂ | - | - | - | - | | |
| လက်တွန်းထွန်စက် | ၅၁ | - | - | - | - | - | |
| အစေ့ချ ကိရိယာ | - | | | | | - | |
| ရိတ်သိမ်းခြွေလှေ့စက် | - | | | | | - | |
| ရိတ်သိမ်းစက် | - | | | | | - | |
| ခြွေလှေ့စက် | ၂ | - | - | - | - | | |
| ရေစုပ်စက် | ၂၂ | - | - | - | - | - | |
| ခြေနင်းရေတင်စက် | - | | | | | | |
| မြက်ရိတ်စက် | ၂၅ | | | | | | |

ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။

### (၂.၂.၁.၅) သီးနှံအထွက်နှုန်း တိုးစေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ

ဇယား (၁၇) သီးနှံထုတ်လုပ်မှု တိုးစေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ

| အခြေအနေ | ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| မြေ(စိုက်ပျိုးမြေရရှိနိုင်မှု၊ မြေဆီဩဇာ) | မြေဆီလွှာအရည်အသွေးပြန်လည်ပြုပြင်၍ ရရှိနိုင်ခြင်း |
| ရေရင်းမြစ် | ချောင်းစိမ့်စမ်းရေများရှိခြင်း |
| သဘာဝမြေဆွေး၊ အော်ဂဲနစ် မြေဩဇာ | နွားချေး၊ပဲပုတ်ဖတ် |

| အခြေအနေ | ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| အော်ဂဲနစ်/ဓာတု ပိုးသတ်ဆေး | |
| ချေးငွေနှင့် ငွေကြေး ဝန်ဆောင်မှုများ | စိုက်ဘဏ်ချေးငွေ၊သမဘဏ်၊မြစိမ်းရောင်စီမံကိန်း |
| နည်းပညာ၊ အုပ်ချုပ်ရေး ပိုင်းဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ | နည်းပညာဖြန့်ပေးမှုအားနည်း |
| သွင်းအားစုဈေးကွက် | အလုံအလောက်ဝယ်ယူရရှိနိုင်ခြင်း |
| ထုတ်လုပ်မှုဈေးကွက်နှင့် ကုန်သွယ်မှု | အသင့်အတင့်ကောင်း |
| အခြား | - |

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု၊ (၂) သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်အစိုးရဦးစီးဌာနများ။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် သီးနှံထုတ်ကုန်လုပ်မှုတိုးတက်စေရန် ဓါတ်မြေဩဇာများကို လွယ်လွယ်ကူကူဝယ်ယူရရှိနိုင်ခြင်း၊ချောင်းများရှိခြင်းတို့ကြောင့် သီးနှံထုတ်လုပ်မှုတိုးတက်စေမည့် အချက်များဖြစ်သည်။ ထွက်ရှိလာသော သီးနှံများကို ဝယ်ယူလိုအားရှိခြင်းနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ကောင်းမွန်ခြင်းတို့ရှိသည်။

## (၂.၂.၁.၆)သီးနှံထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့်စိန်ခေါ်မှုများ

ဇယား (၁၈) သီးနှံထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ

| ပြဿနာ | ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| စိုက်ပျိုးမြေ တိုးချဲ့နိုင်မှု | အားနည်းခြင်း |
| မြေဆီဩဇာ အခြေအနေ | ဓါတ်မြေဩဇာအသုံးများခြင်းကြောင့်မြေဆီလွှာပျက်စီးနိုင် |
| ငွေကြေးအရင်းအနှီးရရှိနိုင်မှု | တစ်ခါတစ်ရံနောက်ကျတတ်ခြင်း |
| စိုက်ပျိုးရေး သွင်းအားစုများ အချိန်မီ ရရှိအသုံးချနိုင်မှု | အသုံးများသည့်အတွက် ပစ္စည်းပြတ်လတ်သည်။ |
| လုပ်သားရှားပါးမှု (ကျွမ်းကျင်သူ/ မကျွမ်းကျင်သူ) | ရာသီချိန်လုပ်သားအင်အားမလုံလောက် |
| ရေရင်းမြစ်များ ရရှိနိုင်မှု | မိုးရာသီတွင်သာရရှိပြီးကျန်အချိန်တွင်ရေအင်အားနည်းပါး |
| စိုက်ပျိုးရေမလုံလောက်မှု | |
| ဖျက်ပိုးနှင့် ရောဂါ | ဖျက်ပိုးကျ |
| ဈေးကွက် လက်လှမ်းမီမှု | ဈေးဒိုင်ဝယ်ယူတတ်ခြင်း |
| နည်းပညာ အကူအညီနှင့် နည်းလမ်းများ | နည်းပညာဖြန့်ဝေမှုအားနည်းခြင်း |
| အခြား | - |

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု၊ (၂) သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ် အစိုးရဦးစီးဌာနများ။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် သီးနှံ ထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာများမှာ ဓါတ်မြေဩဇာသုံးစွဲခြင်း ကြောင့်မြေဆီလွှာပျက်စီးနိုင်ခြင်း၊ရိတ်သိမ်းချိန်တွင် မိုးရွာခြင်းတို့ကြောင့် သီးနှံအထွက်နှုန်းများ လျော့နည်းခြင်း တို့ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ထို့အပြင် မုန်တိုင်း၊ခရမ်းချဉ်၊သစ္စာပန်း၊နှမ်း အခြားသီးနှံများမှာ ခိုင်မာသောဈေးကွက်မရရှိ ခြင်းတို့ကြုံရတတ်သည်။

### (၂.၂.၂) မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း

### (၂.၂.၂.၁) မွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှု အခြေအနေ

ဇယား (၁၉) မွေးမြူရေးနှင့်ငါးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအခြေအနေ

| မွေးမြူရေးနှင့် ငါးလုပ်ငန်း | အိမ်ထောင်စု | ကောင်ရေ | မှတ်ချက်/အခြေအနေ |
|---|---|---|---|
| **မွေးမြူရေး** | | | |
| ခိုင်းနွား | ၉၅ | ၃၃၅ | တပိုင်တနိုင်သာမွေးမြူခြင်း |
| နို့စားနွား | | | |
| မြင်း | | | |
| ကျွဲ | ၁၀ | ၄၄ | တပိုင်တနိုင်သာမွေးမြူခြင်း |
| မြည်း | - | - | |
| လား | - | - | |
| ဆိတ် | | | |
| သိုး | | | |
| ဝက် | ၄၁ | ၇၄ | အကြီးစားမွေးမြူမှုမရှိခြင်း |
| ကြက် | ၂၄ | ၁၀၆ | ဒေသကြက်မျိုးကိုမွေးမြူခြင်း |
| ဘဲ | | | |
| နွားနောက် | - | - | |
| အခြား | - | - | |
| **ငါးလုပ်ငန်း** | | | |
| ငါးကန် | ၃ | ၃၈က | စီးပွားဖြစ်မွေးမြူမှုမရှိခြင်း |
| ပုဇွန်ကန် | - | | |
| ဂဏန်းမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း | - | | |
| ရေချို ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း | - | | |
| ကမ်းလွန် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း | - | | |
| အခြား | - | | |

ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် နွားများကို စိုက်ပျိုးရေးတွင် အသုံးပြုရန်အတွက်သာ မွေးမြူမှုများသည် စီးပွားဖြစ်မွေးမြူမှုမရှိသလောက်နည်းပါးသည်။ဝက်များနှင့် ကြက်များကိုတစ်ပိုင်တစ်နိုင် မွေးမြူကြသည်။ငါးကန်(၂)ကန်ရှိသော်လည်း စီးပွားဖြစ်မွေးမြူနိုင်မှုမရှိပေ။

## (၂.၂.၂.၂) မွေးမြူရေးကဏ္ဍ တိုးတက်စေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ

ဇယား (၂၀) မွေးမြူရေးကဏ္ဍ ထုတ်လုပ်မှုတိုးတက်စေရန်အတွက် အခွင့်အလမ်းများ

| အခွင့်အလမ်း | ဖော်ပြချက်/ ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| **မွေးမြူရေး** | |
| စားကျက်မြေ | အသင့်အသင့်ရှိပါသည်။ |
| ရေရရှိမှု | လုံလောက်မှုရှိသည်။ |
| မျိုးတိရစ္ဆာန် လက်လှမ်းမီမှု | ဒေသတွင်းဆက်သွယ်ရရှိနိုင်သည်။ |
| ချေးငွေ | အနည်းငယ်ရရှိနိုင်သည်။ |
| သွင်းအားစုဈေးကွက် | အသင့်အသင့်ရှိ |
| ဝန်ဆောင်မှုဈေးကွက် | ဈေးကွက်အလုံအလောက်ရှိသည်။ |
| ထုတ်ကုန်ရောင်းဝယ်မှု | ထုတ်ကုန်ရောင်းဝယ်မှုကောင်းပါသည်။ |
| အိမ်ခြံဝင်းအတွင်း မြေနေရာ လုံလောက်မှု | လုံလောက်မှုရှိသည်။ |
| အခြား | - |
| **ငါးလုပ်ငန်း** | |
| ငါး/ပုဇွန်သားပေါက် လက်လှမ်းမီမှု | - |
| ချေးငွေ | - |
| သွင်းအားစု လက်လှမ်းမီမှု | - |
| နည်းပညာ အကူအညီနှင့် နည်းလမ်းများ | - |
| ထုတ်ကုန်ရောင်းဝယ်မှု | - |
| အခြား | - |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ မွေးမြူရေးအတွက် ရေလုံလောက်မှုရှိသည်။မျိုးကောင်းမျိုးသန့် မျိုးတိရိစ္ဆာန်များ ကိုဒေသအတွင်း ဆက်သွယ်ရရှိနိုင်သည်။မွေးမြူရေးအတွက် လိုအပ်သော သွင်းအားစုများကို ဒေသအတွင်း အလုံ အလောက် ဝယ်ယူရရှိနိုင်သည်။တိမွေးကုဋီစီးဌာနရှိပြီး နည်းပညာဝန်ဆောင်မှုရရှိနိုင်သည်။ ဒေသတွင်းရောင်းချ ရန်ဈေးကွက် အလုံအလောက်ရှိသည်။မွေးမြူရန် အိမ်ခြံဝန်းအလုံအလောက်ရှိသည်။

### (၂.၂.၂.၃) မွေးမြူရေးနှင့် သားငါးထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ

ဇယား (၂၁) မွေးမြူရေးနှင့် သားငါးထုတ်လုပ်မှုအတွက် ပြဿနာနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ

| ပြဿနာနှင့်စိန်ခေါ်မှုများ | ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| **မွေးမြူရေး** | |
| ချေးငွေရရှိနိုင်မှု | အနည်းငယ် |
| ကူးစက်ရောဂါဖြစ်ပွားမှု | ရောဂါများကျရောက်လေ့ရှိသည်။ |
| နည်းပညာ အကူအညီနှင့် နည်းလမ်းများ | လုံလောက်မှုမရှိ |
| စီးပွားဖြစ် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ အတွက် လိုင်စင်/ လေလံ လက်လှမ်းမီမှု | လိုင်စင်မရှိသဖြင့် သားသတ်လိုင်စင်၏ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းကိုခံကြရသည်။ |
| အခြား | - |
| **ငါးလုပ်ငန်း** | |
| ငါးဖမ်းခွင့် ရရှိနိုင်မှု | - |
| ချေးငွေရရှိနိုင်မှု | - |
| အခြား | - |

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လယ်သမား အုပ်စု၊ (၂) မြို့နယ် မွေး/ကု ဦးစီးဌာန၊ မြို့နယ် ငါးလုပ်ငန်း ဦးစီးဌာန။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ မျိုးကောင်းမျိုးသန့်ရရှိရန် အခက်အခဲရှိသည်။မွေးမြူရေးချေးငွေအနည်းငယ် ရရှိသည်။ နှစ်စဉ် ရာသီရောဂါများ ကျရောက်လေ့ရှိပြီး ကာကွယ်ဆေးထိုးလေ့မရှိသောကြောင့် ဆုံးရှုံးမှုများသည်။ နည်းပညာဝန်ဆောင်မှုလည်း လုံလောက်မှုမရှိ။ဈေးကွက်အလုံအလောက်ရှိသော်လည်း လိုင်စင်မရှိသဖြင့် လွတ်လပ်စွာ ရောင်းဝယ်ခွင့်မရှိ။ဈေးကောင်းမရကြပါ။သားသတ်လိုင်စင်ရှိသူ၏ ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းကို ခံကြရသည်။

### (၂.၂.၃) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကဏ္ဍ

### (၂.၂.၃.၁)စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများ

ဇယား (၂၂) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများ

| စဉ် | လုပ်ငန်းများ (ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်း နှင့် ဝန်ဆောင်မှု) | လုပ်ငန်းအရေအတွက် | ဝန်ထမ်း / အလုပ်သမား အရေအတွက် | မိသားစုဝင် လုပ်အား | ရပ်တည်နိုင်မှု (နိမ့်၊ လတ်၊ မြင့်) နှင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် |
|---|---|---|---|---|---|
| ၁ | သတ္တုတူးဖော်ရေး၊ ကျောက်ထုတ်လုပ်ရေး နှင့် သဘာဝ ရင်းမြစ်များ ထုတ်လုပ်ခြင်း | | | | |
| ၂ | ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်း | | | | |
| ၃ | လျှပ်စစ်၊ ဓာတ်ငွေ့နှင့် ရေပေး | - | | | |

| စဉ် | လုပ်ငန်းများ (ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်း နှင့် ဝန်ဆောင်မှု) | လုပ်ငန်းအရေအတွက် | ဝန်ထမ်း / အလုပ်သမား အရေအတွက် | မိသားစုဝင် လုပ်အား | ရပ်တည်နိုင်မှု (နိမ့်၊ လတ်၊ မြင့်) နှင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် |
|---|---|---|---|---|---|
| | ဝေရေး | | | | |
| ၄ | ဆောက်လုပ်ရေး၊လက်သမား၊ ပန်းရံလုပ်ငန်း | ၁ | ၁ | | ပြင်ပမှလူများသာလုပ်ကိုင်နိုင်မှုများခြင်း |
| ၅ | ယာဉ်၊ စက်ကိရိယာ၊ အိမ်သုံးပစ္စည်းများ ပြင်ဆင်ရေး | | | | |
| ၆ | ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ (ဆံပင်၊ အလှပြင်၊ အပ်ချုပ်၊ အင်ဂျင်နီယာ၊ သင်တန်းပေးသူ) | | | | |
| ၇ | လက်လီ-လက်ကားရောင်းဝယ်ရေး | | ၁ | ၂ | မိသားစု၏အခြားလုပ်ငန်းများ ပြားခြင်း |
| ၈ | ဟိုတယ်နှင့် စားသောက်ဆိုင် လုပ်ငန်း | | - | | |
| ၉ | ပို့ဆောင်ရေး၊ သိုလှောင်ရေး နှင့် ဆက်သွယ်ရေး | | | | |
| ၁၀ | ငွေချေး ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်း (ဘဏ်၊ ငွေချေးခြင်းလုပ်ငန်း အပါအဝင် ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်း) | - | - | - | |
| ၁၁ | အိမ်ခြံမြေ ရောင်းဝယ်ငှားရမ်းခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သော လုပ်ငန်းများ | - | - | - | |
| ၁၂ | ပြည်သူဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ ( အုပ်ချုပ်ရေး၊ ကာကွယ်ရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေး) | - | ၁ | - | လတ် |
| ၁၃ | ပညာရေး | - | ၄ | - | လတ် |
| ၁၄ | ကျန်းမာရေး | - | ၂ | - | လတ် |
| ၁၅ | လူမှုရေးလုပ်ငန်းများ | - | - | - | |
| ၁၆ | အိမ်များတွင် အငှားလိုက်လုပ်သူများနှင့် အမျိုးအမည် မဖော်ပြနိုင်သော လုပ်ငန်းများ | | ၅၀ | - | |
| ၁၇ | ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ကုမ္ပဏီများတွင် လုပ်ကိုင်သူများ | - | ၂ | - | စိမ်းလန်းအဖွဲ့တွင်ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ခြင်း |

| စဉ် | လုပ်ငန်းများ (ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်း နှင့် ဝန်ဆောင်မှု) | လုပ်ငန်းအရေအတွက် | ဝန်ထမ်း / အလုပ်သမား အရေအတွက် | မိသားစုဝင် လုပ်အား | ရပ်တည်နိုင်မှု (နိမ့်၊ လတ်၊ မြင့်) နှင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် |
|---|---|---|---|---|---|
| | (ဥပမာ - UN, INGOs, Companies. etc.,) | | | | |
| | **စုစုပေါင်းအသက်မွေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူဦးရေ** | | | | |

ရင်းမြစ် ...(၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် စိုက်ပျိုးမွေးမြူမဟုတ်သော အိမ်ထောင်စုများမှာ လက်သမား၊ ပန်းရံ နှင့်ဈေးရောင်းဈေးဝယ်များပြီး အခြားလုပ်ငန်းများကိုစိုက်ပျိုးရေးနှင့် တွဲဖက်လုပ်ကိုင်သည်ကများသည်။ ဝန်ထမ်းများရှိသော်လည်း အိမ်ထောင်စု၏အဓိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအဖြစ်ရပ်တည်မှုနည်းပါသည်။

## (၂.၂.၃.၂) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော အသက်မွေးလုပ်ငန်းများအတွက် အခွင့်အလမ်း၊ ပြဿနာနှင့် အခက်အခဲများ

ဇယား (၂၃-က) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အခွင့်အလမ်းများ

| အခွင့်အလမ်း | ဖော်ပြချက်/ ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| ဆန်စက် | ကုန်ကြမ်း၊အလုံအလောက်ရရှိခြင်း |
| ဆီစက် | ဒေသထွက်၊ပစ္စည်းကိုလူထုမှ ယုံကြည်မှုရှိခြင်း |
| | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု၊ လူငယ် အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် ဆန်စက်လုပ်ငန်းများမှာ ကုန်ကြမ်းပေါများခြင်း၊ဆီစက်လုပ်ငန်းများအတွက်မူ ဝယ်လိုအားများခြင်းတို့ရှိသည်။အုတ်လုပ်ငန်းသည်လည်း မြေနေရာများရှိသဖြင့် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်၍ အခွင့်အလမ်းများရှိသည်။

ဇယား(၂၃-ခ) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ပြဿနာနှင့် အခက်အခဲများ

| ပြဿနာနှင့်အခက်အခဲများ | ဖော်ပြချက်/ ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| ဆန်စက် | ငွေကြေးမလုံလောက်ခြင်း<br>ခိုင်မာသည့်စျေးကွက်မရှိခြင်း |
| ဆီစက် | ကုန်ကြမ်းအလုံအလောက်မရှိခြင်း |
| | |
| | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရ လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု၊ လူငယ် အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။**

## (၂.၃) ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ

### (၂.၃.၁) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ပုံစံနှင့် အချိန်ကာလ

ဇယား (၂၄) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ပုံစံနှင့် အချိန်ကာလ

| # | ပုံစံ | အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် | လူဦးရေ | | | ပြည်တွင်း | | | ပြည်ပ | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | ကျား | မ | ပေါင်း | ကျား | မ | ပေါင်း | ကျား | မ | ပေါင်း |
| ၁ | ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားတစ်ဦး အနည်းဆုံးရှိသော အိမ်ထောင်စု | ၁၁ | ၇ | ၉ | ၁၆ | - | - | - | - | ၂ | ၂ |
| ၂ | ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သောကျေးရွာရှိလူဦးရေ | - | ၁ | ၁၈ | ၁၁ | ၁ | ၁၈ | ၁၁ | - | - | - |
| ၃ | ကျေးရွာပြင်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းမှုကာလ | | | | | | | | | | |
| | ၃ လ အထိ | - | | | | | | | | | |
| | ၆ လ အထိ | - | | | | | | | | | |
| | ၁၂ လ အထိ | - | | ၃ | ၃ | | ၃ | ၃ | | | |
| | ၁၂ လ အထက် | - | ၁ | ၇ | ၈ | ၁ | ၇ | ၈ | | | |

ရင်းမြစ် ...(၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု၊ လူငယ် အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။** ကျေးရွာတွင် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုဖြစ်ပေါ်လာပုံမှာ ရွှေမှော်၊ကျောက်မှော်များကို သွားရောက်ခြင်းနှင့် ဝန်ထမ်းများက ပိုမိုများပြားသည်။

### (၂.၃.၂) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာရခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်း

ဇယား (၂၅) ရွှေ့ပြောင်းသွားလာရခြင်း၏ အဓိက အကြောင်းရင်း

| စဉ် | အကြောင်းအရာ | လူဦးရေ |
|---|---|---|
| ၁ | ပိုမိုကောင်းမွန်သော အလုပ်အကိုင်နှင့် ဝင်ငွေ အခွင့်အလမ်းများ ရှာဖွေရန် | ၁၁ |
| ၂ | နိုင်ငံရေးနှင့်ဆိုင်သော အကြောင်းရင်း | - |
| ၃ | ဒေသတွင်း ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားမှုကြောင့် လုံခြုံမှု မရှိသည့် အကြောင်းရင်း | - |
| ၄ | အခြား | - |

ရင်းမြစ် ... အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင်ရွှေ့ပြောင်းသွားလာရခြင်းမှာ လယ်မြေပိုင်ဆိုင်မှုမရှိခြင်းနှင့် ကျောက်မှော်များနှင့် ရွှေမှော်များတွင် အလုပ်အကိုင်ရှာဖွေရန်အတွက်သွားလာခြင်းများက ပိုမိုများပြားသည်။

### (၂.၃.၃) ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများမှ ပြန်ပို့ငွေ

ဇယား (၂၆) ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများမှပြန်ပို့ငွေ

| စဉ် | အကြောင်းအရာ | အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | စုစုပေါင်း | % ကျေးရွာအတွင်းရှိ စုစုပေါင်း အိမ်ထောင်စု | မြင့် | လတ် | နိမ့် |
| ၁ | ပြန်ပို့ငွေကို မှီခိုနေရသော အိမ်ထောင်စု အရေအတွက် | ၁၁ | ၈% | | | ၁၁ |
| ၂ | ပြန်ပို့ငွေ လမ်းကြောင်းများ | | | | | |
| | - ငွေလွှဲလုပ်ငန်း (ဟွန်ဒီ) | ၇ | | | | |
| | - ဘဏ် | | | | | |
| | - လူကြုံဖြင့်လွှဲပို့ခြင်း | ၄ | | | | |
| | - ငွေလွှဲလုပ်ငန်းနှင့် ဘဏ် | - | | - | - | - |
| | - ငွေလွှဲလုပ်ငန်း၊ ဘဏ်နှင့်လူကြုံဖြင့်လွှဲပို့ခြင်း | | | - | - | - |

ရင်းမြစ် ... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သူများမှာ ပြန်ပို့ငွေကိုမှီခိုရသော အိမ်ထောင်စုသည် ဆင်းရဲ၍ မိသားစုဦးရေများပြားသည့်အိမ်ထောင်စုများက ပိုမိုများပြားသည်။

## (၂.၄) ကုန်စည်နှင့်ဝန်ဆောင်မှုဈေးကွက်

ဇယား (၂၇) ကုန်စည်နှင့် ဝန်ဆောင်မှု၊ ဈေးကွက်လက်လှမ်းမီမှု အခြေအနေ

| ဈေးကွက်လက်လှမ်းမီမှု | အနီးဆုံးဈေး | အကြီးစားဈေးကွက် |
|---|---|---|
| ရွာမှအကွာအဝေး(မိုင်) | ၃ မိုင် | |
| သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး လမ်းကြောင်းနှင့် ၎င်း၏ အထောက်အပံ့များ | ကုန်းလမ်း | |
| ကုန်စည်အမျိုးအစားနှင့် ဝန်ဆောင်မှုပေးနိုင်မှု | | |
| ဈေးအခြေခံအဆောက်အဦနှင့် ဝန်ဆောင်မှု | မရှိ | |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ လယ်သမား အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုမရှိပါ။ ကုန်စည်အမျိုးအစားအလိုက် အစုံ(၃)မိုင် ခန့်ဝေးသောမိုးညှင်းမြို့ဈေးသို့အလွယ်တကူသွားရောက်နိုင်ပါသည်။

## (၂.၅) ငွေကြေးလက်လှမ်းမီမှုနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်း

ဇယား (၂၈) ငွေကြေးလက်လှမ်းမီမှုနှင့် ဘဏ်လုပ်ငန်း

| ချေးငွေ ရရှိနိုင်သည့် နေရာ | ငွေကြေး ဝန်ဆောင်မှု အမျိုးအစား | ပြန်လည် ပေးဆပ်ရမည့် ကာလ | အတိုးနှုန်း (လ) | အပေါင်ခံ ပစ္စည်း လိုအပ်မှု | ချေးငွေရရန် အခက်အခဲများ |
|---|---|---|---|---|---|
| အစိုးရဘဏ် (စိုက်ပျိုးရေး ဘဏ်၊ သ မချေး ငွေ) | ၁၀၄က ၁ သိန်းခွဲ အများဆုံး ၁၀၄က | နှစ်စဉ် ဧန်နဝါရီလ ၁၅ ရက် | ၇ပြား | ပုံစံ(၇) | ပုံစံ(၇)မရှိသော လယ်များသည် ချေးငွေရရန် ခက်ခဲသည်။ |
| ပုဂ္ဂလိကဘဏ် | - | - | - | - | - |
| ပုဂ္ဂလိကအသေးစား ချေးငွေဝန်ဆောင်မှု ကဏ္ဍ | | | | | |
| အဖွဲ့အလိုက်ငွေစု/ ငွေချေးအစီအစဉ် | | | | | |
| ငွေချေးပေးသူ | | | | | |
| အပေါင်ဆိုင် | - | - | - | - | - |
| မိတ်ဆွေနှင့်ဆွေမျိုးများ | | | | | - |
| အခြား | - | - | - | - | - |

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ လယ်သမား အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးမဟုတ်သော ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သူ အုပ်စု၊ (၂) သက်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးဝန်ဆောင်မှု ပေးသောအဖွဲ့များ။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။** ကျေးရွာတွင် မြို့နယ်စိုက်ပျိုးရေးဘဏ်တွင် ငွေထုတ်ချေးပေးသည့် ထုတ်ချေး ပေးသည့် ပမာဏမှာ ၁၀၎ကေလျှင် တစ်သိန်းခွဲနှုန်းဖြင့် အများဆုံး(၁၀)၎ကစာပြသရသည်။ အတိုးနှုန်းမှာ(၇၂)ပြားနှုန်းဖြစ်ပြီးနှစ်စဉ်၎နှဝါရီလ (၁၅)ရက်ကို ပြန်ဆပ်ရက်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။

## (၂.၆) ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝ ရင်းမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲမှု

### (၂.၆.၁) ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်သဘာဝရင်းမြစ်များ စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက် လက်ရှိအလေ့အကျင့်နှင့် အခက်အခဲများ

ဇယား (၂၉) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝရင်းမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုအတွက်လက်ရှိ အလေ့အကျင့်နှင့် အခက်အခဲများ

| အခက်အခဲ | အန္တရာယ်ရှိမှု (မြင့်/လတ်/နိမ့်) | ဖော်ပြချက်/ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|---|
| မြေဆီဩဇာ အခြေအနေ | လတ် | ဓါတ်မြေဩဇာများသုံးစွဲရခြင်း |
| အပင်မျိုးစိတ်များ | လတ် | သစ်တောများပြုန်းတီးခြင်း |
| ဖျက်ပိုးနှင့်ရောဂါကာကွယ်ထိန်းချုပ်မှု | မြင့် | ဖျက်ပိုးများကျရောက်မှုများခြင်း |
| ရေရင်းမြစ် | နိမ့် | ချောင်းများပေါများခြင်း |
| ငါးမျိုးကွဲများ | | |
| အခြားတိရစ္ဆာန်မျိုးကွဲများ | | |
| စွန့်ပစ်ပစ္စည်း စီမံခန့်ခွဲမှု | လတ် | အမှိုက်စွန့်ပစ်မှုစည်းကမ်းမရှိခြင်း |

ရင်းမြစ် ... ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ လယ်သမား အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။** ကျေးရွာတွင် သီးနှံအထွက်တိုးရန် မြေဩဇာများကို သုံးစွဲကြပြီး မြေဆီလွှာ ပျက်စီးနိုင်သည့်အန္တရာယ်များလည်းရှိနေသည်။အမှိုက်များကို စည်းကမ်းမဲ့စွန့်ပစ်ခြင်းမှာလည်း ပတ်ဝန်းကျင်သန့်ရှင်းမှုမရှိခြင်းမှ ကူးစက်ရောဂါဖြစ်ပွားမှုအန္တရာယ်လည်းရှိသည်။

## (၂.၇) ပညာရေး

### (၂.၇.၁) ပညာရေးနှင့် စာတတ်မြောက်မှု

ဇယား (၃၀) မူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်းနှင့် တက္ကသိုလ်အဆင့် စာတတ်မြောက်မှုနှုန်း

| အတန်းပညာပြီးမြောက်မှု | ကျား | မ | ပေါင်း | ၉ နှစ်နှင့်အထက် လူဦးရေ၏% |
|---|---|---|---|---|
| စာမတတ်သူဦးရေ | ၂၇ | ၁၇ | ၄၄ | ၆.၂၇% |

| အတန်းပညာပြီးမြောက်မှု | ကျား | မ | ပေါင်း | ၉ နှစ်နှင့်အထက် လူဦးရေ၏% |
|---|---|---|---|---|
| ဘုန်းကြီးကျောင်းသင်ပညာရေး | ၄၉ | ၆၇ | ၁၁၆ | ၁၆.၇၄% |
| မူလတန်းပညာရေး မပြီးဆုံးသူဦးရေ | ၁၄၀ | ၁၅၁ | ၂၉၁ | ၄၁.၉၉% |
| မူလတန်းပညာရေး ပြီးဆုံးသူဦးရေ | ၆၅ | ၅၃ | ၁၁၈ | ၁၇.၀၃% |
| အလယ်တန်းပညာရေး ပြီးဆုံးသူဦးရေ | ၄၁ | ၄၂ | ၈၃ | ၁၁.၉၈% |
| အထက်တန်းပညာရေး ပြီးဆုံးသူဦးရေ | ၁၁ | ၁၀ | ၂၁ | ၃.၂၁% |
| တက္ကသိုလ်ပညာ ပြီးဆုံးသူဦးရေ | ၆ | ၁၄ | ၂၀ | ၂.၈၉% |
| **၉ နှစ်နှင့်အထက် လူဦးရေပေါင်း** | **၃၃၉** | **၃၅၄** | **၆၉၄** | ၁၀၀% |

ရင်းမြစ် ...အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ပညာရေးတွင် မိဘများ၏ ပံ့ပိုးမှု အားနည်းသောကြောင့် စာတတ်မြောက်သူရှိသော်လည်း အထက်တန်းပညာရေးပြီးဆုံးသူ နည်းပါးကြောင်းတွေ့ရသည်။

## (၂.၇.၂) ကျောင်းတက်နှုန်း

ဇယား (၃၁) ကျောင်းတက်နှုန်း

| ပညာရေးအဆင့်အတန်း | ကျား | မ | ပေါင်း | စုစုပေါင်းကျောင်းနေအရွယ် လူဦးရေ၏ |
|---|---|---|---|---|
| မူလတန်း(၅-၉နှစ်) | ၂၉ | ၂၈ | ၅၇ | |
| အလယ်တန်း (၁၀-၁၄နှစ်) | ၅၇ | ၆၄ | ၁၂၁ | |
| အထက်တန်း (၁၅-၁၆ နှစ်ကြား) | ၇ | ၈ | ၁၅ | |
| တက္ကသိုလ် ကျောင်းသား၊ သူ | ၅ | ၈ | ၁၅ | |

ရင်းမြစ် ... (၁) ကျောင်းဝင်စာရင်း၊ (၂) ဆယ်အိမ်မှူးများ။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ မိဘများ ပညာရေးအားပေးမှု အားနည်းသော်လည်း ကလေးများသည် ကျောင်းတက် နှုန်းမှန်ကန်မှု ရှိပါသည်။

## (၂.၇.၃) စာသင်ကျောင်းဆောင်အခြေအနေနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

ဇယား (၃၂) စာသင်ကျောင်းဆောင် အခြေအနေနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

| အကြောင်းအရာ | မူလတန်းကျောင်း | | | အထက(ခွဲ) | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ရွာမှအကွာအဝေး(မိုင်) | ရွာတွင်း | | | | | |
| သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဝန်ဆောင်မှု | ကုန်းလမ်း | | | | | |
| စာသင်ကျောင်းအရွယ်အစား (အလျား၊ အနံ၊အမြင့်) | ၁၂၀ ပေ၊ ၃၀ ပေ၊ ၂၀ ပေ | | | | | |
| အမိုး၊နံရံ၊အခင်း အရည်အသွေး | သွပ်၊ အုတ်၊သင့် | | | | | |
| ကျောင်းသုံးပရိဘောဂ(လုံလောက်မှုရှိ/မရှိ) နှင့် ကျောင်းအိမ်သာ အခြေအနေ | လုံလောက်မှုရှိ၊ | | | | | |
| ကျောင်းအာဟာရတိုက်ကျွေးမှု (အာဟာရအမျိုးအစားနှင့် ကြိမ်ရေ) | (၁၅) ရက်(၁)ကြိမ် | | | | | |
| ကျောင်းဆရာဦးရေ | **ကျား** | **မ** | **ပေါင်း** | | | |
| အစိုးရခန့် | ၁ | ၃ | ၄ | | | |
| ကျေးရွာခန့် | - | ၂- | ၂- | | | |

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ (၂) မိဘဆရာအသင်း။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ မူလတန်းကျောင်း သွပ်မိုး၊အုတ်ကာ-တမံတလင်းခင်း၊သွပ်မိုးမှာ အရည်အသွေးသင့်သည်။အုတ်ကာမှာလည်း အရည်အသွေး အသင့်အသင့်ကောင်းသည်။တမံတလင်းမှာ အရည်အသွေးမှာမြင့်သည်။ ကျောင်းသုံးပရိဘောဂ များမှာလည်း လုံလောက်မှုမရှိကြောင်းတွေ့ရှိရသည်။

## (၂.၇.၄) ပညာရေးအခက်အခဲနှင့်ပြဿနာများ

ဇယား (၃၃) ပညာရေး အခက်အခဲနှင့် ပြဿနာများ

| အခက်အခဲ/ ပြဿနာ | ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| ကျောင်းဆရာ/မ ရရှိနိုင်မှု | ၆ ဦး |
| တပည့် - ဆရာ အချိုး | ဆရာ တစ်ဦးလျှင် တပည့် ၂၄ ဦး အချိုး |
| မူလတန်းပညာ ကျောင်းထွက်နှုန်း | အနည်းငယ် |
| မသန်စွမ်းသူများအတွက် ပညာရေး အထူးအစီအစဉ် | မရှိ |
| ကျောင်းသုံးစာအုပ်နှင့်စာရေးကိရိယာ | လုံလောက်မှုရှိ |
| ဆင်းရဲသောမိသားစုများအတွက် ကျောင်းစရိတ်မတတ်နိုင်မှု | ထောက်ပံ့မှုမရှိ |
| ကျောင်းအားကစားဆိုင်ရာ | လုံလောက်မှုမရှိ |

| အခက်အခဲ/ ပြဿနာ | ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| ပစ္စည်းများ လက်လှမ်းမီမှု | |
| မိဘဆရာအသင်း၏အခန်းကဏ္ဍ | ကျောင်းလိုအပ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ပေးခြင်း |

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ (၂) မိဘဆရာအသင်း။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ တပည့် /ဆရာအချိုးမှာ မူလတန်းတွင် ၂၄:၁ ဖြစ်သောကြောင့်ဆရာ လုံလောက်မှုလည်းရှိပါသည်။ အားကစားပစ္စည်းများလုံလောက်မှုမရှိကြပါ။ အားကစားကွင်းမှာလည်း နေရာကျဉ်းနေပါသည်။ မိဘဆရာ အသင်း၏ စိတ်ဝင်စားမှု အားနည်းပြီး တက်ကြွစွာ လှုပ်ရှားမှုအားနည်းသည်။

## (၂.၈) ကျန်းမာရေးနှင့်အာဟာရ

### (၂.၈.၁) အဖြစ်များသောရောဂါများ

ဇယား (၃၄) အဖြစ်များသော ရောဂါများ

| # | ရောဂါ | ပျံ့နှံ့မှု/ဖြစ်ပွားမှု | | | မှတ်ချက် / သုံးသပ်ချက် |
|---|---|---|---|---|---|
| | | မြင့် | နိမ့် | မရှိ | |
| ၁ | ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှောက | | √ | | ဖြစ်ပွားမှုအနည်းငယ် |
| ၂ | သွေးလွန်တုပ်ကွေး | | | √ | ဖြစ်ပွားမှုမရှိ |
| ၃ | ငှက်ဖျား | | √ | | ဖြစ်ပွားမှုအနည်းငယ် |
| ၄ | အသက်ရှူလမ်းကြောင်းကူးစက်ရောဂါ | | √ | | ဖြစ်ပွားမှုအနည်းငယ် |
| ၅ | HIV, AIDS, လိင်မှတဆင့်ကူးစက်နိုင်သောရောဂါများ | | √ | | ကျေးရွာတွင် ART သောက်သုံးသည့် လူနာများရှိခြင်း |
| ၆ | တီဘီ | | √ | | ဖြစ်ပွားမှုအနည်းငယ် |
| ၇ | ဆီးချို | | √ | | ဖြစ်ပွားမှုအနည်းငယ် |
| ၈ | သွေးတိုး | √ | | | အသက်(၄၀)အသက်ပိုမိုဖြစ်ပွား |
| ၉ | အသည်းရောဂါ ( ဘီ၊ စီ) | | √ | | ဖြစ်ပွားမှုအနည်းငယ် |
| ၁၀ | အာဟာရချို့တဲ့မှု | | √ | | ဖြစ်ပွားမှုအနည်းငယ် |
| ၁၁ | အခြား ကူးစက်နိုင်သော ရောဂါများ | | | | ရာသီအလိုက် တုပ်ကွေးရောဂါများ |

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု (၂) ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန/ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဌာနခွဲ။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ။ ကျေးရွာတွင် ယခုနှစ်ပိုင်းတွင် သွေးလွန်တုပ်ကွေးရောဂါဖြစ်ပွားမှုမတွေ့ရှိရသေးပေ။ သွေးတိုးရောဂါ ဖြစ်ပွားမှု ပိုမိုများပြားမှုရှိပြီး ၊ဆီးချိုဖြစ်ပွားမှုများလည်း ယခင်နှစ်နှင့် စာလျှင်ပိုမိုဖြစ်ပွားလာသည့် အကြောင်းမှာ အများစုသည် ဟင်းချိုမှုန့်ကို အလွန်စားသုံးခြင်းကြောင့်ဖြစ်နိုင်သည်။

### (၂.၈.၂) လွန်ခဲ့သော (၁၂) လအတွင်း ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံမှု

ဇယား (၃၅) လွန်ခဲ့သော (၁၂) လအတွင်း ကာကွယ်ဆေးထိုးနှံမှုနှင့် အာဟာရဆန်းစစ်မှု

| စဉ် | ကာကွယ်ဆေးထိုးခြင်း၊ အာဟာရ | ရှိ | မရှိ | မှတ်ချက် / သုံးသပ်ချက် |
|---|---|---|---|---|
| ၁ | အဆုတ်ရောဂါ | √ | | ၁ လ တစ်ကြိမ် |
| ၂ | ဆုံဆို့၊ ကြက်သွာ၊ မေးခိုင်နှင့် အသည်းရောင် အသားဝါ | √ | | ၁ လ တစ်ကြိမ် |
| ၃ | ပိုလီယိုရောဂါ | √ | | ၁ လ တစ်ကြိမ် |
| ၄ | မေးခိုင် (ကိုယ်ဝန်ဆောင် ကာလအတွင်း) | √ | | ၁ လ တစ်ကြိမ် |
| ၅ | ဝက်သက်ရောဂါ | √ | | ၁ လ တစ်ကြိမ် |
| ၆ | အခြား စုပေါင်းကာကွယ်ဆေးထိုးနှံမှု | | | ၁ လ တစ်ကြိမ် |
| ၇ | အာဟာရမှတ်တမ်းယူမှု(အရပ်အမြင့်၊ အလေးချိန်၊ လက်မောင်းပတ်) | √ | | ၁ လ တစ်ကြိမ် |
| ၈ | အာဟာရပညာပေးအစီအစဉ် | √ | | အခါအားလျော်စွာ |

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ (၂) ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန/ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဌာနခွဲ။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် ကာကွယ်ဆေးတိုက်ကျွေးမှုများကို ၁ လ လျှင် တစ်ကြိမ်ပုံမှန်တိုက် ကျွေးပါသည်။

## (၂.၈.၃) ကျန်းမာရေးအထောက်အပံ့များ(ဆေးရုံ/ဆေးပေးခန်းများ)

ဇယား (၃၆) ကျန်းမာရေး အထောက်အပံ့နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

| ကျန်းမာရေး ဝန်ဆောင်မှု | ခရီး အကွာ အဝေး (မိုင်) | အခန်း/ ကုတင် (လုံလောက်မှုရှိ /မရှိ) | ကျန်းမာရေး ဝန်ထမ်းဦးရေ | ဆေးနှင့်ပတ်သက်သော အသုံးအဆောင် ပစ္စည်းများ (လုံလောက်မှု/ မလုံလောက်မှု) | မှတ်ချက် |
|---|---|---|---|---|---|
| ကျေးလက် ကျန်းမာရေး ဌာန | (၂)မိုင် | ရှိ | ကျန်းမာရေးမှူး- သားဖွားဆရာမ - ၁ အရံသားဖွားဆရာမ- ကြီးကြပ် (၁) – ကြီးကြပ် (၂) – တိုင်းရင်းဆေးကု- အရပ်လက်သည်- | လုံလောက်မှုမရှိ၊ (ပြတ်လတ်) ဥပမာ- သွေးပေါင်ကျဆေး | |
| တိုက်နယ် ဆေးရုံ | မရှိ | မရှိ | ဆရာဝန် - ၀/ထ - ကျန်းမာရေးမှူး- သူနာပြု - သားဖွားဆရာမ - အရံသားဖွားဆရာမ- ဓာတ်ခွဲကျွမ်းကျင်- | မလုံလောက် | |
| မြို့နယ် ဆေးရုံ | ၃မိုင် | ရှိ | ဆရာဝန် - ၀/ထ - ကျန်းမာရေးမှူး- သူနာပြု - သားဖွားဆရာမ - အရံသားဖွားဆရာမ- ဓာတ်ခွဲကျွမ်းကျင်- | ရှိ | |
| ဆေးဆိုင် | ၃ မိုင် | - | ဆေးဝါးကျွမ်းကျင် သူ | လက်လှမ်းမှီမှု-- ရှိ<br>ဆေးဝါး-- ရှိ<br>သိုလှောင်ပုံစနစ်-- ရှိ<br>အအေးခန်းစနစ်-- ရှိ | |

ရင်းမြစ် ... (၁) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ (၂) ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာန/ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဌာနခွဲ။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။ ။**

## (၂.၉) ရေနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေး

### (၂.၉.၁) သောက်သုံးရေရရှိမှု

ဇယား (၃၇) သောက်သုံးရေရရှိနိုင်မှု

| ရေရရှိနိုင်မှု | အရေအတွက် | အကောင်း/အဆိုး | လက်ရှိ/လုံလောက်မှု | | | အခြား |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | နွေ | မိုး | ဆောင်း | |
| ရေတွင်း | ၄၆ | ကောင်း | √ | √ | √ | |
| အဝီစိတွင်း (စက်တပ်) | ၂ | ကောင်း | √ | √ | √ | |
| အဝီစိတွင်း/တုံကင် | ၂ | ကောင်း | √ | √ | √ | |
| ကန် | - | | | | | |
| မြစ်/ချောင်း | | | | | | |
| မိုးရေသိုလှောင်ကန် | - | | | | | |
| စိမ့်စမ်းရေသွယ်တန်းခြင်း | ၁ | ကောင်း | √ | √ | √ | |
| အခြား | ၈၉ | | | | | |

ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ (၃) ကျေးရွာသယံဇာတပြမြေပုံ။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် သောက်သုံးရေ အလုံအလောက်ရရှိသည်။ ရေတွင်း(၄၆)တွင်း၊ အဝီစိတွင်း/တုံကင်(၄)တွင်းရှိပြီး တစ်နှစ်ပတ်လုံးရေလုံလောက်ပြီး သောက်သုံးရန်သင့်တော်ပါသည်။ စိမ့်စမ်းရေသွယ်မှုအိမ်ခြေ(၁၄၀)ခန့်သုံးစွဲလျက်ရှိပါသည်။

### (၂.၉.၂) သန့်ရှင်းရေးအခြေအနေ (အိမ်သာအမျိုးအစားနှင့် အိမ်ထောင်စုအရေအတွက်)

ဇယား (၃၈) အိမ်သာ အမျိုးအစား

| သုံးစွဲနိုင်သောအိမ်သာအမျိုးအစား | သုံးစွဲနိုင်သော အိမ်ထောင်စု | ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|---|
| ယင်လုံအိမ်သာ | ၁၄၀ | |
| ကျင်းအိမ်သာ | | |
| မြေပေါ် အိမ်သာ | - | |
| တောထိုင် | - | |
| **စုစုပေါင်း** | ၁၄၀ | |

ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု၊ (၃) ကျေးလက်ကျန်းမာ ရေးဌာန/ကျေးလက်ကျန်းမာရေး ဌာနခွဲ။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင်အိမ်သာများကို ငွေကြေးတတ်နိုင်သူများက အုတ်ဖြင့် ဆောက်လုပ်ကြပြီး ငွေကြေးအင်အားနည်းပါးသူများက ကျင်းတူးပြီး ရေလောင်းအိမ်သာ ဆောက်လုပ်မှု

များသည်။ တစ်ရွာလုံးနီးပါးယင်လုံအိမ်သာသုံးစွဲကြသဖြင့် အိမ်သာနှင့်ပတ်သက်သော ရောဂါဖြစ်ပွားမှုနည်းပါးသည်။

## (၂.၁၀) ကျား-မ ကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ

ဇယား (၃၉) ကျား-မ ကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ

| # | ကျား-မ ကိစ္စရပ်ဆိုင်ရာ | ရှိ | မရှိ | မှတ်ချက် / သုံးသပ်ချက် |
|---|---|---|---|---|
| ၁ | ကျေးရွာ စီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်တွင် အမျိုးသမီး တက်ကြွစွာ ပါဝင်မှု/ ခေါင်းဆောင်မှု | √ | | အားနည်းသည်။ |
| ၂ | ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အဖွဲ့အစည်းများတွင် အမျိုးသမီးများ တက်ကြွစွာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု | √ | - | အမျိုးသမီးရေးရာအဖွဲ့များရှိခြင်း |
| ၃ | လွန်ခဲ့သောနှစ်အတွင်း ကျေးရွာအတွင်းရှိ မိန်းကလေးများ/အမျိုးသမီးများအား သံသယဖြစ်ဖွယ် အကြမ်းဖက်မှု (သို့) တိုင်ကြားမှုများ | √ | | |
| ၄ | အမျိုးသမီးရေးရာ အကြမ်းဖက်မှုများအတွက် ဥပဒေနှင့် တရားမျှတမှုဆိုင်ရာများအတွက် လူထု၏ အသိအမြင်ရှိမှု | √ | - | အမျိုးသမီးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး သင်တန်းများပေးအပ်ခြင်း |
| ၅ | အခြား (ရှိလျှင်) | | | |

ရင်းမြစ်... (၁) အဖွဲ့အစည်းများစာရင်း၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီးအုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။**

## (၂.၁၁) အခြေခံ အဆောက်အဦများ အခြေအနေ

### (၂.၁၁.၁) ကျေးရွာ၏ လမ်းတည်ရှိမှု

ဇယား (၄၀) ကျေးရွာ၏ လမ်းတည်ရှိမှုအခြေအနေ

| လမ်း အမျိုးအစား | အမျိုးအစား (၁/၂/၃) | ကောင်း/ဆိုး | တည်ဆောက်ခဲ့သောနှစ် | ရာသီအလိုက် သုံးစွဲနိုင်မှု | | လမ်းအရှည် (မိုင်) |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | ပွင့်လင်းရာသီ | တစ်နှစ်ပတ်လုံး | |
| ရွာတွင်းလမ်း | ၂ | ဆိုး | ၂၀၁၄ | | √ | ၁ မိုင် |
| ချဉ်းကပ်လမ်း | ၂ | ဆိုး | | | | ၃၀၀ ပေ |
| ရွာချင်းဆက်လမ်း | ၂ | ဆိုး | | | √ | ၃၀၀ ပေ |
| အခြား | | | | | | |

ရင်းမြစ်...ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

မှတ်ချက်။ မြေသားလမ်း - ၁၊ ကျောက်ခင်းလမ်း - ၂၊ ကတ္တရာလမ်း/ကွန်ကရစ်လမ်း - ၃

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင်းလမ်းသည် မြေသားလမ်းဖြစ်ပြီး ရွာချင်းဆက်လမ်းများမှာ ကျောက် ချောလမ်းများဖြစ်သည်။လမ်းများသည် တစ်နှစ်ပတ်လုံးသုံးစွဲနိုင်သည်။၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင်သဲကျောက် လမ်းများခင်းပေးနိုင်ခဲ့ပြီး ကျောက်ကား၊ သဲကားသွားလာမှုများကြောင့် လမ်းပျက်စီးလျက်ရှိနေပါသည်။

### (၂.၁၁.၂) ကျေးရွာ၏ တံတားတည်ရှိမှု

ဇယား (၄၁) ကျေးရွာ၏ တံတားတည်ရှိမှုအခြေအနေ

| တံတား အမျိုးအစား | အရွယ်အစား | ကောင်း/ဆိုး | တည်ဆောက် ခဲ့သောနှစ် | အသုံးပြုနိုင်သည့်ရာသီ | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | ပွင့်လင်းရာသီ | တစ်နှစ်ပတ်လုံး |
| ဆိပ်ခံတံတား | - | | | | |
| ကွန်ကရစ်တံတား | ၂၀ ပေ | ကောင်း | ၂၀၁၄ | - | √ |
| ကြိုးတံတား | - | | | | |
| ရေပြွန် | | | | | |
| အခြား(သစ်သား တံတား) | | | | | |

ရင်းမြစ်...ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် ကွန်ကရစ်တံတား(၁)ခုရှိပြီး အရည်အသွေးကောင်းမွန်သည်။

### (၂.၁၁.၃)  ရေကြောင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး

ဇယား (၄၂) ရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး

| သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး | အကွာအဝေး (မိုင်) | ယာဉ် အမျိုးအစား | ရာသီအလိုက် သုံးစွဲနိုင်မှု | |
|---|---|---|---|---|
| | | | ပွင့်လင်းရာသီ | တစ်နှစ်ပတ်လုံး |
| မြစ်ကြောင်း | - | | | |
| ပင်လယ်ရေကြောင်း | - | | | |
| အခြား | - | | | |

ရင်းမြစ်...ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

မှတ်ချက်။  ၁ – လှေ၊သမ္ဘာန်  ၂ - မော်တော်  ၃ - သဘော်

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။  ။**

### (၂.၁၁.၄)  သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ

ဇယား (၄၃) သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များ

| ယာဉ်အမျိုး အစား | စက် လှေ | လှေ၊ သမ္ဘာန် | စက် ဘီး | မော် တော် ဆိုင်က ယ် | သုံးဘီးဆိုင်က ယ်၊ ထော်လာကျီ | ကား | မြင်းလှည်း | နွား လှည်း |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| အရေအတွက် | - | - | ၁၄၂ | ၁၇၆ | | ၁၄ | - | ၈၇ |

ရင်းမြစ်...အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။  ။** ကျေးရွာတွင် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များမှာ တစ်အိမ်လျင်(၁)စီးနှုန်းရှိကြပြီး လူများသွားလာမှုအတွက် ကားအနည်းငယ်အသုံးပြုကြပြီး ဆိုင်ကယ်အသုံးပြု ပိုမိုများပြားသည်။ စက်ဘီးကို ကျေးရွာတွင်းသွားလာမှုအတွက် သာအသုံးပြုသည်။

### (၂.၁၂)  လျှပ်စစ်မီးရရှိမှု

ဇယား (၄၄) လျှပ်စစ်မီးရရှိမှု အခြေအနေ

| ရင်းမြစ် | အိမ်ထောင်စု | ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးစနစ် (ကောင်း/သင့်/ညံ့) | အခက်အခဲရှိ/မရှိ |
|---|---|---|---|
| မဟာဓာတ်အားလိုင်း | ၆၉ | သင့် | |
| ဆိုလာစနစ် | ၃၃ | သင့် | |
| အသေးစားရေအားလျှပ်စစ် | - | | |
| ဒီဇယ်သုံးအင်ဂျင် | | | |
| လေစွမ်းအင် | - | | |
| ဇီဝလောင်စာ | - | | |

| ရင်းမြစ် | အိမ်ထောင်စု | ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးစနစ် (ကောင်း/သင့်/ညံ့) | အခက်အခဲရှိ/မရှိ |
|---|---|---|---|
| အခြား | ၃၈ | | |

ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် လျှပ်စစ်မီးများမှတဆင့်ချိတ်ဆက်အသုံးပြုကြသည်။ ထင်းသုံးစွဲမှု သက်သာလာပြီးကလေးများစာဖတ်ရန်အတွက်အဆင့်ပြေသဖြင့် လူနေမှုအဆင့်အတန်းမြင့်မားလာပါသည်။ တစ်ချို့အိမ်ထောင်စုများမှာ ငွေကြေးမတတ်နိုင်သဖြင့် လျှပ်စစ်မီးမရရှိကြသေးပါ။

## (၂.၁၃) ဆက်သွယ်ရေးနှင့်သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာနည်းပညာ

ဇယား (၄၅) ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက်နည်းပညာ အခြေအနေ

| စဉ် | ဖုန်း | ရေဒီယို | တီဗွီ | ဖြိုလ်တုစလောင်း | အခြား |
|---|---|---|---|---|---|
| အရေအတွက် | ၂၅၄ | ၄၆ | ၉၅ | ၄၃ | |

ရင်းမြစ်... (၁) အိမ်ထောင်စုစာရင်း ကောက်ယူမှု၊ (၂) ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာသည် မြို့နှင့် ၃ မိုင်ခန့်သာ ကွာဝေးသည့်အတွက် ဆက်သွယ်ရေးအသင့်အတင့် ကောင်းမွန်သည်။ ကျေးရွာသည် မဟာဓါတ်အားလိုင်းရရှိသည့်အတွက် တီဗွီ ဖြိုလ်တုစလောင်းများလည်း အသုံး ပြုနိုင်သည်။ တယ်လီဖုန်းသုံးစွဲကြပြီးအင်တာနက်ရရှိကြပါသည်။

## (၂.၁၄) ယဉ်ကျေးမှုနှင့်လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး

ဇယား (၄၆) ယဉ်ကျေးမှုနှင့်လူငယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး အခြေအနေ

| လုပ်ငန်းအမည် | ဝန်ဆောင်မှု |
|---|---|
| အပန်းဖြေနိုင်သည့်နေရာများအား လက်လှမ်းမီမှု | မရှိပါ |
| လူမှုရေးလုပ်ငန်းများတွင်ပါဝင်မှု | သာရေးနာရေးတွင်ပါဝင်သည်။ |
| ဘာသာရေးလုပ်ငန်းများတွင်ပါဝင်မှု | ဓမ္မစကူးလ် အဖွဲ့များထားရှိခြင်း |
| အားကစားပစ္စည်းများအား လက်လှမ်းမီမှု | ဘောလုံးကွင်းကို ကျောင်းဝင်းနှင့်ပေါင်သုံးရခြင်း |
| ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင်ပါဝင်မှု | ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် တက်ကြွစွာပါဝင်ဆောင်ရွက်ခြင်း |
| ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုထိန်းသိမ်းရေး | အတော်အသင့် ထိန်းသိမ်းသည်။ |
| စာကြည့်တိုက်၊အင်တာနက်စသည်များအား လက်လှမ်းမီမှု | လက်လှမ်းမှီသည်။ |

ရင်းမြစ်...ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - လူငယ် အုပ်စု။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် လူငယ်ယဉ်ကျေးမှု ဝတ်ရွတ်အသင်းများ ရှိခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းနှင့် လူမှုရေးလုပ်ငန်းများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ကြသည်။

## (၂.၁၅) ကျေးရွာတည်ငြိမ်ရေးနှင့် ဘေးကင်းလုံခြုံရေး အခြေအနေ

### (၂.၁၅.၁) လုံခြုံရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများအား လက်လှမ်းမီမှု

ဇယား (၄၇) ဘေးကင်းလုံခြုံရေး၊ ဝန်ဆောင်မှု အထောက်အကူများအား လက်လှမ်းမီမှု

| ဝန်ဆောင်မှုများ | ရှင်းလင်းချက် |
|---|---|
| ဆက်သွယ်ရေးဆိုင်ရာ အဆောက်အဦများအား လက်လှမ်းမီမှု | လက်လှမ်းမှီ၊ MPTတာဝါတိုင်ရှိပါသည်။ |
| အာမခံလုပ်ငန်းများအား လက်လှမ်းမီမှု | မရှိ |
| လူထုအခြေပြု သဘာဝဘေးအန္တရာယ် လျှော့ချရေးအစီအစဉ် | အရန်မီးသတ်အဖွဲ့ရှိ |
| ရဲစခန်းများအား လက်လှမ်းမီမှု | ၃ မိုင်ခရီးဝေးကွာသောမိုးညှင်းမြို့နယ်ရဲတပ်ဖွဲ့စခန်းရှိပါသည်။ |
| အခြား | - |

ရင်းမြစ်...ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ။

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် တယ်လီဖုန်းဆက်သွယ်ရေးတာဝါတိုင်ကိုအသုံးပြုနိုင်ကြပြီး သတင်းအချက်အလက်များဆက်သွယ်နိုင်ကြသည်။ ရဲစခန်းများကိုအလွယ်တကူဆက်သွယ်နိုင်ကြပါသည်။

### (၂.၁၅.၂) မှုခင်းဖြစ်ပွားမှု

ဇယား (၄၈) မှုခင်းဖြစ်ပွားမှု အခြေအနေ

| | လူကုန်ကူးမှု | ခိုးမှု | မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲမှု | အကြမ်းဖက်မှု |
|---|---|---|---|---|
| စိုးရိမ် /သာမန် | | | | |

ရင်းမြစ်...ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း - ရပ်မိရပ်ဖ အုပ်စု၊ အမျိုးသမီး အုပ်စု။

မှတ်ချက် - စိုးရိမ် = ၁၊ သာမာန် - ၂

**လေ့လာတွေ့ရှိချက်။** ။ ကျေးရွာတွင် ရာဇဝတ်မှုခင်းများနည်းပါးခြင်း၊ ခိုးမှုနည်းပါးခြင်း မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲသူ များပြားပြီးအိမ်တွင်းအကြမ်းဖက်မှု၊ ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း၊ လူကုန်ကူးမှုဖြစ်ပွားမှုမရှိခဲ့ပေ။

**နောက်ဆက်တွဲ ၂**

**ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့်အခြေအနေကောင်းများ**

| အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေအနေကောင်းများ | ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် |
|---|---|
| • သဘာဝအရင်းအမြစ်များ | သဘာဝအရင်းအမြစ်များတွင် လယ်မြေများသည် မြေပြန့်ဖြစ်ပြီး မြေဆီဩဇာ အတော်အသင့် ကောင်းမွန်သည်။ တောင်သူများလည်း လယ်ယာထွက်ကုန်များကို အလွယ်တကူ သယ်ယူပို့ဆောင်ပြီးရောင်းချနိုင်သည်။ စပါး၊ နှမ်း၊ ငှက်ပျော ၊ကွမ်း နှင့် သရက်တို့ ကိုအဓိကစိုက်ပျိုးကြပြီး၊ ငပြောင်ဆည်မှ တစ်နှစ် |

| အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေအနေကောင်းများ | ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် |
|---|---|
| | ပတ်လုံး ဆည်ရေ ရရှိနိုင်ကြခြင်းသည် သီးနှံ စိုက်ပျိုးမှုအား လွန်စွာအ ထောက်အကူဖြစ်စေပေသည်။ |
| • နေရာတည်ရှိမှုနှင့် ပထဝီဆိုင်ရာ အားသာချက် | တဲကြီးကုန်းကျေးရွာသည် ပထဝီဝင်အနေအထားအရ မြေပြန့် ဒေသတွင်တည်ရှိပြီး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး အရ အထူးကောင်းမွန်မှုရှိပြီး၊ တစ် နှစ် ပတ်လုံး လွယ်ကူချောမွေ့ စွာသွားလာနိုင်ပေသည်။ |
| • ရပ်ရွာတည်ငြိမ်အေးချမ်းမှု | ကျေးရွာတွင် ရာဇဝတ်မှုခင်းဖြစ်ပွါးမှုနည်းပါးပြီး တည်ငြိမ်အေးချမ်း မှုကြောင့် ကုန်စည်ကူးသန်း ရောင်းဝယ်မှုကို ချောမွေ့စေသည်။ |
| • ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ခြင်း | ကျေးရွာအတွင်းတွင်ပြင်ပနှင့်ကျေးရွာအတွင်းမှဖွဲ့စည်းထားသောလူ ထုအခြေပြု အဖွဲ့အစည်းများ အတော်အသင့်ရှိပြီး၊အဖွဲ့များဖ။ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုမှာ ကောင်းမွန်ကြပေသည်။ ပြင်ပ ပုဂ္ဂလိ က ငွေချေးအဖွဲ့များ၊ အစိုးရဌာနများနှင့် အချိတ်အဆက်အားကောင်း မှုရှိပြီး၊ထို အထောက်အပံ့များသည် ကျေးရွာအတွက် လယ်ယာ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ဆိုင်ရွက်မှုနှင့် အခြားသေးစားလုပ်ငန်းများ လုပ် ကိုင် ဆောင်ရွက် ရန် လွန်စွာအထောက်အပံ့ကောင်း များဖြစ် စေ ပါသည်။စိုက်ပျိုးရေးဦးစီးဌာနမှ လည်း စိုက်ပျိုးရေး နှင့်ပတ်သက် သောနည်းပညာပေးစံပြစိုက်ကွက်များလည်းကျေးရွာတွင်စိုက်ပျိုး ထားခြင်းသည်လည်း တောင်သူများအတွက် ခေတ်မှီစိုက်ပျိုးနည်း စနစ်များ အား အချိန်နှင့် တစ်ပြေး ညီရရှိစေသည်။ |
| • ဆက်သွယ်ရေး | ကျေးရွာတွင် မိုဘိုင်းဖုန်းဆက်သွယ်ရေးကို ဈေးကွက်နှင့် အခြားလူမှု ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် လက်လှမ်းမှီအသုံးပြုနိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာတွင် အင် တာ နက်အသုံးပြုနိုင်မှုမှာ အသင့်အတင့်မျှသာ ကောင်း မွန်ပြီး အခြားသတင်းအချက် အလက် များအတွက် ချိတ် ဆက်အသုံးပြုနိုင်သည်။ |
| • ကျန်းမာရေးအဆောက်အအုံနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ | ကျန်းမာရေးအခြေအနေမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ကောင်းမွန်ပြီး ကျန်း မာရေးပံ့ပိုးပစ္စည်းများနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများသို့လည်း အလွယ် တကူ လက်လှမ်းမှီနိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာသားများအနေဖြင့် စိုးရိမ်ရ သောဆေးဝါးကုသလိုမှုအတွက်လည်း ၊<br>မိုးညှင်းမြို့နယ်ဆေးရုံနှင့်မြစ်ကြီးနားမြို့ဆေးရုံများသို့သွား ရောက်ပြီး ဆေးကုသမှုများ ခံယူနိုင်ကြသည်။ |
| • ကျေးရွာလျှပ်စစ်မီး | ကျေးရွာတွင် လျှပ်စစ်မီးကို မဟာဓါတ်အားလိုင်းမှ ချိတ်ဆက်သုံးစွဲ |

| အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့် အခြေအနေကောင်းများ | ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် |
|---|---|
| | နိုင်ကြသဖြင့် ထင်းသက်သာ သည့် လျှပ်စစ်မီးဖိုဖြင့်ချက်ပြုတ်ခြင်း၊ ကျောင်းသူကျောင်းသားများအတွက် စာဖတ်ချိန် အထောက် အပံ့ဖြစ်ခြင်း၊အားလပ်ချိန်များတွင် ဗဟုသုတရဖွယ်သုတ၊ရသနှင့် သတင်းအစုံအလင်အားတီဗွီဖန် သားပြင်မှကြည့်ရှုနိုင်ခြင်းစသော လူနေမှုအဆင့်အတန်းမြင့်မားရေးလာရေးအတွက် အထောက် အကူ ပြုနေသည်။ |

**ကျေးရွာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အဟန့်အတားနှင့် ရင်ဆိုင်ကျော်လွှားရမည့် စိန်ခေါ်မှု များ**

| အဟန့်အတားများ၊ စိန်ခေါ်မှုများ | ရှင်းလင်းဖော်ပြချက် |
|---|---|
| • ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှု | ကျေးရွာအနေအထားအရ ၊ ယေဘုယျအားဖြင့်အဟန့် အတား စိန်ခေါ်မှု အများအပြား မတွေ့ရှိ ရပေ။ သို့သော်ကျေးရွာတွင် ကျေးရွာအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများရှိပြီး၊ အဖွဲ့များကြားတွင်အား ပြိုင်မှုအချို့ ရှိနေ ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင် ရွက်မှုရှိသော်လည်း ခေါင်းဆောင်မှုအပိုင်းနှင့် ညှိနှိုင်း ဆောင် ရွက်မှုအပိုင်းတွင် စနစ်ကျမှုအနည်းငယ်အားနည်း ကြောင်း တွေ့ ရှိရသည်။ |
| • သဘာဝအရင်းအမြစ်ထုတ်ယူသုံးစွဲမှု ကန့်သတ်ချက်များ | စိုက်ပျိုးမြေတိုးချဲ့နိုင်မှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး မြေလွတ် မြေရိုင်း များ ထပ်မံ မတိုးချဲ့ နိုင်တော့ ပဲ လက်ရှိမြေပေါ်တွင် ထုတ်လုပ် မှု တိုးမြှင့်ရန်ဆောင်ရွက်ကြသည်။ |
| • ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု | ကျေးလက်ကျန်းမာရေးဌာ နနှင့် ဆေးပေးခန်းမရှိသောကြောင့် အရေးပေါ်ကိစ္စရပ်များတွင် အခြားဒေသသို့ (မိုးညှင်းမြို့နယ် ဆေးရုံ၊ မြစ်ကြီးနားမြို့ဆေးရုံများ သို့) သွားရောက် ကုသရ သဖြင့် အချိန်ကြာမြင့်မှုမရှိပါ။ |

**ကျေးရွာ ဖွံ့ဖြိုးရေးကွင်းဆက် (ပြဿနာ ဆန်းစစ်ခြင်းမှ ဖြေရှင်းနည်း အထိ**

| စဉ် | ပြဿနာ | အကြောင်းရင်း | အခြေအနေကောင်းများ | အဟန့်အတားနှင့် စိန်ခေါ်မှု | ဖြေရှင်းမည့်နည်းလမ်းများ | အဆိုပြုစီမံချက်နှင့် လုပ်ငန်းများ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ၁ | **အခြေခံအဆောက်အဦး** | | | | | |
| | • လမ်း/တံတားမကောင်းခြင်း | • ငွေကြေးမလုံလောက် <br>• နည်းပညာမလုံလောက် | • ကုန်ကြမ်းလုံလုံလောက်လောက်ရှိခြင်း <br>• လူ့သားအရင်းအမြစ်လုံလောက်စွာ ရှိခြင်း | • စက်ယန္တရားလုံလောက်မှုမရှိခြင်း | • ကျေးရွာကော်မတီဖွဲ့စည်းပြီးကျေးလက်ဦးစီးဌာနနှင့်ချိတ်ဆက်ခြင်း | • ကျေးရွာတွင်းလမ်းကွန်ကရစ်ခင်တည်ဆောက်ခြင်း |
| ၂ | **ရေ** | | | | | |
| | • စိမ့်စမ်းရေမလုံလောက်ခြင်း | • ငွေကြေးမလုံလောက် <br>• နည်းပညာမလုံလောက် <br>• သုံးစွဲသူလူဦးရေများပြားလာခြင်း | • ကုန်ကြမ်းလုံလုံလောက်လောက်ရှိခြင်း <br>• လူ့သားအရင်းအမြစ်လုံလောက်စွာ ရှိခြင်း <br>• မြေနေရာရှိခြင်း | • | • ကျေးရွာကော်မတီဖွဲ့စည်းပြီးကျေးလက်ဦးစီးဌာနနှင့်ချိတ်ဆက်ခြင်း | • အများသုံးသောက်သုံးရေဖြန့်ဝေကန်တည်ဆောက်ခြင်း |

| ၃ | **ကလေးမူကြို** | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | • မူကြိုကလေးများ စာမသင်ရခြင်း | • ငွေကြေးမလုံလောက် | • မြေနေရာရှိခြင်း<br>• စာသင်ရန်လိုလာ | • | • ပညာရေးဌာနနှင့်ချိန်ဆက်ခြင်း | • မူကြိုကျောင်းဆောင်ဆောက်လုပ်ခြင်း |
| ၄ | **စိုက်ပျိုးရေး** | | | | | |
| | • စပါးမျိုးကောင်းမျိုးသန့်မရှိခြင်း | • ဖျက်ပိုးများကျရောက်ခြင်း | • သီးနှံထွက်နှုန်းကောင်းလာမည်။<br>• ဝင်ငွေတိုးတက်လာမည် | • ပိုးမွှားအန္တရာယ်ကာကွယ်နိုင်ရန်နည်းပညာမရှိခြင်း | • | • သက်ဆိုင်ရာ ပညာရှင်များမှနည်းပညာသင်တန်းများပို့ချပေးပါရန် |
| ၅ | **မြေဆီလွှာ** | | | | | |
| | • မြေဆီလွှာအရည်အသွေးကျဆင်းခြင်း | • ပေါင်းသတ်ဆေးဖြန်းခြင်း<br>• ဓါတ်မြေဩဇာအလွန် အကျွံသုံးစွဲခြင်း | • ငွေကြေးအကုန်အကျသက်သာခြင်း<br>• လုပ်အားအချိန်ပို ထွက်လာခြင်း | • နည်းပညာမရှိခြင်း | • | • သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနနှင့် NGO အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရန် |
| ၆ | **မူးယစ်ဆေး** | | | | | |
| | • မူးယစ်ဆေးဝါး | • မူးယစ်ဆေးပေါများ<br>• လွယ်လွယ်ကူကူ ဝယ်လို့ရ<br>• ထိထိမိမိ မထိန်းချုပ်နိုင် | • လူငယ်များအကျင့်စာရိတ္တကောင်းလာခြင်း<br>• လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်တိုးတက်လာမည် | • ဥပဒေစိုးမိုးမှုအားနည်းခြင်း<br>• လူငယ်အချင်းခင်းဖြန့်ဖြူးရောင်းချခြင်း | • | မူးယစ်ဆေးဝါးတိုက်ဖျက်ရေးနှင့်ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဌာနဖွင့်လှစ်ပေးပါရန် |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| ၇ | **လူငယ်ကဏ္ဍ** | | | | | |
| | • လူငယ်ကဏ္ဍ အရေးပါးမှု | • လူကြီးများက လူငယ်များကို လက်တွဲခေါ်ဆောင်မှု အားနည်းခြင်း။ | • လူငယ်များကြိုးစား ချင်စိတ်ရှိလာခြင်း။<br>• မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်မှုရှိလာနိုင်ခြင်း။ | • အလုပ်အကိုင်ရှား ပါးခြင်း<br>• ပညာသင်ယူရန် ငွေကုန်ကြေးကျ များပြားခြင်း<br>• လူငယ်များကြိုး စားမှုအားနည်းခြင်း | • | • လူငယ်ခေါင်းဆောင်ကောင်း များပေါ်ထွက်လာစေရန် ရပ်ရွာလူကြီးများမှ စည်းရုံး လက်တွဲခေါ်ဆောင်ပေးနိုင်ရန်။<br>• လူငယ်အဖွဲ့အစည်းများဖွဲ့စည်း၍ လူငယ်များပါဝင်လာစေရန်၊ |
| ၈ | **အားကစား** | | | | | |
| | • အားကစား | • ရပ်ရွာလူကြီးများမှ အားပေးမှုအားနည်း ခြင်း<br>• အားကစားပစ္စည်း မလုံလောက်ခြင်း<br>• အားကစားကွင်း သီးသန့်မရှိခြင်း | • အားကစားသမား ကောင်းများပေါ် ထွက်လာနိုင်ခြင်း<br>• အကျင့်စာရိတ္တများ ပိုမိုကောင်းမွန်လာ ခြင်း<br>• ကျန်းမာကြံ့ခိုင်လာ ခြင်း | • မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲ မှုများခြင်း<br>• ရန်ပုံငွေသီးသန့် မရှိခြင်း | • | • သက်ဆိုင်ရာဌာနများနှင့်ရပ် ရွာလူကြီးများမှ အားကစား ကို ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် အားပေးကူညီထောက်ပံ့ပေး ရန်<br>• လူငယ်များအားကစားတွင် ပိုမိုစိတ်ပါဝင်စားစေရန် အသိပညာများပေးရန် |
| ၉ | **စာကြည့်တိုက်** | | | | | |
| | • စာကြည့်တိုက် | • စာအုပ်စာပေမလုံ လောက်ခြင်း | • အဆောက်အဦးရှိ ခြင်း | • စာအုပ်စင်မရှိ ခြင်း | • | • သက်ဆိုင်ရာအလှူရှင်များ နှင့်ညှိနှိုင်းချိတ်ဆက်ပေးနိုင် |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | • ဗဟုသုတိုပွားလာခြင်း | | | ရန် |

## ကိုးကားစာရင်း


၁။ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့်ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ကျေးလက်ဒေသ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဦးစီးဌာန၏ ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်းလမ်းညွှန်စာအုပ်၊ ၂၀၁၅၊မေ။

၂။ ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး၏ကျေးရွာဆိုင်ရာရည်ညွှန်းမှတ်တမ်းစာအုပ်၊